

5. Anàlisi dels editorials d'*El País*

Procedirem primer a sintetitzar el perfil ideològic del diari a partir dels quaranta-tres editorials que hem seleccionat. Una taula amb la síntesi per a cada editorial segueix el perfil com a annex.

En la segona part, analitzarem un per un, onze editorials amb graus de profunditat variable tal com hem explicat al capítol 4, oscil·lant des del mínim del nivell 2 que s'els aplica a tots fins al màxim del nivell 3 que s'aplica a dos d'ells –el del dia 14.10.87 que tracta sobre la festa del 12 d'octubre i el del dia 21.5.92 a propòsit del triomf del Barça en la Copa d'Europa.

5. 1. El perfil ideològic d'*El País* deduït de les proposicions centrals dels editorials

Les proposicions centrals dels 43 editorials escollits del diari *El País* mostren una línia ideològica pràcticament constant en el període estudiat, tret de dues excepcions. En el primer cas, dos editorials escrits amb vuit anys de diferència, i que comentarem més endavant sota aquest mateix epígraf, mantenen posicions discrepants sobre la normalització lingüística. En el segon cas, hi ha un canvi d'actitud en relació amb Jordi Pujol arran de la querella sobre Banca Catalana.

SÍNTESI: *El País* és un diari estatal que es publica en castellà, tret d'un suplement setmanal que a Catalunya es fa en català. *El País* pot ser definit com a un diari del corrent liberal d'esquerra, defensor sobretot de l'estabilitat política i social; moderadament monàrquic; molt favorable al desenvolupament de l'Estat de les autonomies, partidari de la unitat espanyola i, per tant, de l'encaix de Catalunya en l'Estat. Entén que des de 1977 l'autodeterminació ja s'exerceix cada cop que hi ha eleccions. És crític amb el discurs i la pràctica política de CDC i del govern de Jordi Pujol, i en general, es manifesta favorable al reconeixement del català i del castellà com a llengües cooficials.

Liberal i combatent contra el colpisme

En un primer període (1978-1981) el diari ja és favorable a la Constitució i als Estatuts d'autonomia de Sau i Gernika i es mostra preocupat per l'abstenció electoral en el referèndum de la Constitució i l'abstenció o el vot 'no' en els referèndums sobre els estatuts (editorials dels dies 7.12.78 i 24.10.79). *El País* assenyala que l'abstenció (tret del País Basc, on el PNB va estar-hi a favor en el referèndum de la Constitució) és producte del distanciament que els partits polítics manifesten envers les preocupacions populars. Apunta que aquest és un perill que podrien aprofitar els colpistes, en contra dels quals es manifesta públicament amb duresa.

El mateix argument, el perill colpista, s'exposa (23.4.81) per desaconsellar un viratge antiautonòmic al govern de la UCD (amb el suport del PSOE) que previsiblement exacerbaria el conflicte amb els nacionalistes i donaria així crèdit a les bases colpistes. Consegüentment, va estar diàfanament en contra de la LOAPA (3.6.82) des de la seva gestació, encara que també havia desaconsellat el federalisme o "marcats tons nacionalistes", arran de la primera victòria electoral de Pujol (22.3.80).

També com a mostra del seu tarannà democràtic i liberal, va criticar que la UCD i el PSOE fessin servir la majoria electoral per amagar a la ciutadania el debat sobre la LOAPA (3.6.82). Una altra mostra n'és la disconformitat amb el monopoli governamental de la TV (15.2.83).

Liberal d'esquerres i partidari de l'estabilitat

Des que el PSOE va guanyar les eleccions de 1982, els governs de Felipe González van tenir el suport general del diari mentre van assegurar l'estabilitat del sistema polític i l'encaix atlàntico-europeu, primerament a l'OTAN i després a la CEE (12.2.83, 14.3.86, 18.10.86). I quan el govern de González estava en perill, el diari va reclamar el suport de CiU i PNB (27.6.93 i 30.6.93). Com que un estudi detallat de la relació del diari amb els governs del PSOE queda fora de l'abast d'aquest treball, valgui recordar que precisament les iniciatives més liberals en el sentit polític-econòmic empreses pel govern del PSOE sempre han tingut el suport del diari, d'aquí que parlem del seu tarannà *liberal d'esquerres*.

D'altra banda, el suport a la línia més moderada en el si del PCE o del PSUC arran de sengles i diverses crisis internes o en les relacions mútues també ha posat de manifest la moderació del diari i la preocupació per l'estabilitat política i social (24.3.82).

La manifesta preocupació per l'estabilitat, que estima necessària per efectuar el reajustament econòmic que requereix l'Europa de Maastricht, el porta a defensar igualment el pacte de CiU amb el PP.

Moderadament monàrquic

Més enllà de la defensa de la Constitució –i per tant de l'article 1 que estableix que la forma política de l'Estat espanyol és la Monarquia–, pot servir de mostra de la seva posició la presentació que fa el diari del rei com a "motor del canvi i gran impulsor de la devolució de les llibertats i de la sobirania al poble espanyol" (27.2.81). També com a símbol de la unitat d'Espanya, quan troba (i saluda) que el fet que el rei presideixi la celebració del Mil·lenari de Catalunya resta significació nacionalista a l'acte, perquè denota respecte a la Constitució (22.4.88).

No només no discuteix la legitimitat de la Monarquia, sinó que indirectament la fa hereva de la legitimitat de la República, com manifesta, per exemple, arran de la inauguració de la rèplica del pavelló Sert-Lacasa que va representar la República en l'Exposició Universal de París de 1937 (20.7.92).

Estat de les autonomies i unitat d'Espanya

En tot el període estudiat, el diari defensa, com s'ha dit, la unitat d'Espanya sota el model de l'Estat de les autonomies; com ja s'ha esmentat, és contrari al retall de competències autonòmiques tal com va palesar la seva oposició frontal a la LOAPA (3.6.82, 23.6.82 i 11.8.83).

La mateixa aparició de l'edició de Barcelona d'*El País* és presentada com un esquema que encaixa en el model autonòmic, en "una España, obra común de todos sus pueblos" (6.10.82).

En els primers anys ja era present la consciència de l'especificitat de Catalunya i la preocupació perquè des de l'Estat o des de fora de Catalunya no es mirés amb recel la defensa de la particularitat catalana. Ho fa palès quan el 1979 assenyala que les difícils relacions entre els partits centrals i les seves seccions (o grups assimilables) a Catalunya són un reflex del difícil encaix de Catalunya com a nacionalitat històrica dins Espanya (16.3.79) i també amb la

desautorització plena del 'Manifiesto dels 2300', als signants del qual va qualificar pràcticament de franquistes (5.5.81).

Des del temps de la LOAPA, advoca per un pacte d'Estat entre el govern central i les minories nacionalistes respecte a l'Estat de les autonomies (11.8.93). Valora que tant els nacionalistes de CiU com els del PNB són i han de continuar sent artífexs de la construcció autonòmica espanyola. En cas contrari, estima, es frustraria la unitat europea (6.9.91 i 25.4.96). Veu una eventual participació de CiU en el govern de l'Estat com una implicació necessària per a Espanya del nacionalisme català, tant si és amb el PSOE (27.6.93) com amb el PP (25.4.96).

Malgrat que advoqui per l'esmentat pacte d'Estat, el diari es mostra conscient del fet que el PSOE no ofereix un model d'organització autonòmica que satisfaci Catalunya. Precisament en aquesta clau interpreta l'èxit del 'No' en el referèndum sobre la permanència a l'OTAN (14.3.86).

L'obtenció de l'organització del Jocs Olímpics de 1992 per part de Barcelona és interpretada com un èxit derivat de la unanimitat dels partits polítics –un fet inaudit des de Franco, que ha de ser útil tant per a Catalunya com per a Espanya– i com un èxit fruit del suport de les institucions estatals.

Autodeterminació

El diari no creu que calgui exercir específicament el dret a l'autodeterminació en un referèndum perquè entén que els catalans s'autodeterminen cada diada electoral amb el vot (14.12.89). És més, en repetides ocasions reclama que CDC deixi de parlar-ne perquè entén que és contradictori afirmar que s'és fidel a la Constitució i defensar el dret d'autodeterminació (17.5.88, 6.9.91). Acusa CDC, en conseqüència, d'usar un doble llenguatge.

Es mostra preocupat per la integritat d'Espanya. És interessant remarcar l'argumentació que fa servir a favor de l'espanyolitat de Ceuta i Melilla. Després de lloar Felipe González per no haver reaccionat amb un nacionalisme exacerbat i amb to elevat a les reclamacions

marroquines sobre les dues ciutats africanes, manté que són espanyoles perquè la població fa segles que és espanyola ja que, afirma, s'ha d'aplicar el criteri poblacional i no el territorial per esbrinar-ne la nacionalitat (12.2.83).

De l'acceptació i defensa de Pujol , al rebuig

A propòsit de l'exposició 'Catalunya avui', que va tenir lloc al centre Unesco de París un any després que Jordi Pujol assolís la presidència de la Generalitat, va haver-hi una polèmica exemplificadora del tarannà ideològic del diari respecte el nacionalisme català. *El País* acusa els que hi veien vel·leïtats independentistes de fer "terrorismo ideológico" i va recordar que les comunitats autònomes són també Estat i que d'aquesta mateixa manera ho entén Jordi Pujol que és un persona amb "buen sentido y cordura" (28.3.81). Ja abans, l'endemà de les primeres eleccions autonòmiques, el diari acceptava de bon grat que CiU hagués estat la llista més votada i que per aquest motiu li correspongués a Jordi Pujol formar govern. Això no impedia al diari remarcar que el vot nacionalista d'aquell març de 1980 no havia estat un vot de dretes i que aquest fet hauria de circumscriure l'acció de govern (22.3.80). En les primeres generals (1977), entre PSC i PSUC sumaven la majoria dels vots.

Al voltant de la querella presentada contra Jordi Pujol i altres exalts càrrecs de Banca Catalana per presumptes irregularitats financeres es detecta un canvi d'apreciació. El diari manté que Pujol ha desenvolupat una campanya populista en la qual ha aconseguit associar la seva persona amb Catalunya (31.5.84). Segons el diari, Pujol fa veure que els atacs que li dirigeixen, ho són en tant que president de la Generalitat i, per tant, són atacs contra Catalunya. La politització de la querella jurídica pel que va ser un fiasco –en opinió d'*El País*– s'ha vist facilitada per la barroeria de les declaracions d'alguns dirigents socialistes que han dit coses de l'estil de "vamos a encarcelar a Pujol" (21.11.86)

Posteriorment proliferen les crítiques a Pujol (14.12.89, 6.9.91, 27.6.93), al nacionalisme de CiU (22.4.88, 3.11.90, 22.6.92) o a la Generalitat (17.5.88) especialment pel que el diari anomena un 'doble llenguatge'. Segons el diari, la Generalitat va utilitzar subvencions destinades a combatre l'atur per subvencionar subrepticiament la Crida. Per tant, convidar el

rei per celebrar el Mil·lenari, però alhora subvencionar els independentistes seria una mostra del 'doble llenguatge' al·ludit. (17.5.88).

El desembre del 1989, el diari insta Jordi Pujol que abandoni el 'doble llenguatge' i per tant desautoritzi el grup parlamentari de CiU, perquè arran del desè aniversari de l'Estatut ha votat una moció segons la qual Catalunya no renuncia al dret a l'autodeterminació.

El País manté que Pujol ha buscat repetidament excuses en l'enemic exterior per als problemes de la mala gestió, però que aquesta tàctica ja no li serveix el 1990 perquè tant la col·laboració amb el govern central com l'assentament de la pròpia administració l'obliga a fer front als seus propis problemes (parc Busch, transvassament de l'Ebre, pla de residus,...) (5.10.90).

A la tardor del 1991, el diari insta, aquesta vegada CiU, a deixar 'l'ambigüitat' (ara constitucionalista, ara tendencialment independentista) perquè –argumenta– com demostra la parca assistència a la manifestació de l'Onze de Setembre, l'independentisme té molt pocs seguidors i, per tant, CiU no ha de tenir por de perdre electorat si es mostra decididament a favor de la Constitució (13.9.91).

Arran de les eleccions generals del 1993, en què el PSOE va perdre la majoria absoluta, es detecta en la línia editorial del diari la combinació simultània de dues idees fonamentals. La primera consisteix a defensar que CiU hauria de, o bé entrar en un govern de coalició amb el PSOE, o bé de tancar un pacte de legislatura que assegurés l'estabilitat del govern, necessària per a l'ajustament econòmic que requereix la Unitat Europea.

La segona comprèn les següents derivacions: a) Pujol encara practica la política del victimisme; b) considera que pactar amb el PSOE seria fer-li "un favor" i c) manté, fora de mida, que el pacte només és possible si el PSOE s'empassa –format amb la paraula que després va fer tanta fortuna de ' un *trágala*'– tot el programa i les posicions de CiU (27.6.93). La visió negativa de Pujol es completa amb un editorial (30.6.93) en què el líder de Convergència és comparat amb Arzalluz. Del dirigent basc, *El País* afirma, en contraposició a Pujol, que ha entès que si les coses van malament per a Espanya, aniran també malament per

a Euskadi. De Pujol, en contrast, destaca que tracta bàsicament d'aprofitar-se de la debilitat del govern i refusa comprometre's en defensa de l'interès general, tal com va prometre en l'oferta electoral.

Política de símbols

El País dona una gran importància als símbols. L'editorial amb motiu de la celebració de la 'fiesta nacional' del 12 d'octubre de 1987 desqualifica Ardanza i Pujol, perquè entén que els presidents basc i català haurien d'haver assistit a la commemoració que va tenir lloc a Madrid, ja que la construcció de l'Estat-nació democràtic Espanya és tasca de tots els representants de la ciutadania. El diari entén que els presidents basc i català són les figures destacades que més han de mostrar el camí de la construcció de l'Estat comú, perquè són representants de les 'nacionalitats' més diferenciades. (14.10.87)

La mateixa preocupació pels símbols de la unitat espanyola s'explicita l'estiu de 1992 quan l'editorial critica CDC per no impedir que uns joves convergents despleguessin pancartes independentistes, entre les quals figurava el lema "Freedom for Catalonia", aprofitant el pas de la torxa olímpica per Catalunya. Segons el diari, hi havia un pacte Pujol-Maragall que aconsellava usar símbols catalans, però també de respectar els "símbols comuns de tots els espanyols" (22.6.92). El diari considera que la campanya és una mostra d'insolidaritat amb el conjunt d'Espanya.

Dins de la manifesta importància dels símbols per a *El País*, el cas del Barça és força particular. L'endemà del dia que el Barça va guanyar la copa d'Europa de futbol a l'estadi Wembley, el diari ho va saludar amb una primera frase: "Día grande para el fútbol de este país". El terme 'país' és una referència inequívoca a Espanya com demostra el fet que després esmenti que és la primera vegada que el Barça aconseguia la copa i que el Madrid ja l'havia conquerida en altres sis ocasions. (21.5.92).

Amb tot, el més interessant és que el diari diu que la victòria ha de ser l'inici d'una nova etapa, diferent de la precedent en què el Barça estava sotmès a la tenalla emblemàtica de ser un

símbol indiscutible de Catalunya pel fet d'operar com un refugi d'identitat durant el franquisme. Segons el diari, superada la tenalla de ser "más que un club" s'obre una etapa de normalitat. És a dir, acabat el franquisme i aconseguida la copa d'Europa, el Barça ja no té perquè ser 'més que un club', o sigui, símbol de Catalunya.

La figura del rei també forma part de l'univers simbòlic de la unitat d'Espanya que defensa el diari, tal com es pot constatar tant en els editorials escollits que tracten del 23-F (27.2.81), com en els del Mil·lenari de Catalunya (22.4.88, 17.5.88).

La llengua i la televisió

Sobre la llengua, el diari ha tingut dos moments diferents, però, la posició editorial no va canviar: el diari sempre està d'acord amb allò que el Tribunal Constitucional dictamina.

El juny de 1986, el Tribunal Constitucional va emetre tres sentències sobre sengles recursos del govern central referits a les lleis de normalització lingüística de Catalunya, País Basc i Galícia. Segons el TC, les llengües de les comunitats autònomes mereixen protecció i drets, però no obligacions. De tal manera que els ciutadans espanyols només tenen el deure de saber el castellà, però no el de conèixer la llengua pròpia de la comunitat on viuen. Exigir-ho seria inconstitucional. El TC diu també que és inconstitucional, com preveia la llei basca, la possibilitat que l'administració utilitzi en determinades ocasions només l'èuscar.

El TC estableix que la cooficialitat afecta tots els poders públics radicats a les Comunitats Autònomes (CA); que la protecció del castellà és tant tasca de l'administració central com de les perifèriques, i que les CA poden establir prioritats lingüístiques en el reclutament de funcionaris.

Segons l'editorial "La batalla de las lenguas" (27.6.86), els magistrats intenten arribar a una situació de bilingüisme tan perfecta com sigui possible allà on conviuen dues llengües oficials. I entén que les sentències constitueixen un pas capital per evitar dramatismes i tensions i potencien la riquesa lingüística d'Espanya.

La posició de l'editorial 'La batalla de las lenguas' està en flagrant contradicció amb el publicat vuit anys més tard titulat 'En favor del bilingüisme' (24.12.94). El TC va emetre una nova sentència sobre la Llei de Normalització Lingüística aprovada pel Parlament de Catalunya el 1983, en què declarava constitucional una certa *discriminació positiva* a favor del català concretada en l'anomenat bilingüisme integral i la immersió lingüística escolar que, segons *El País*, situava en pla de pràctica igualtat el català i el castellà.

L'editorial manté que el TC ha fet la millor lectura possible de l'article 3 de la Constitució perquè ha evitat establir una llengua de primera classe (el castellà) i una altra de segona classe (el català). A Catalunya, tant el català com el castellà generen drets i deures. Així, entén el diari, el TC manté el bilingüisme i preserva la convivència civil. En cap moment es fa explícit que hi ha un canvi de posició en relació amb l'editorial de feia vuit anys.

Pel que fa a la televisió, des del bon començament de les disputes sobre els tercers canals, la posició d'*El País* va ser inequívoca a favor d'una televisió no localista ni provinciana, sinó capaç de fer una programació substantiva sobre la realitat catalana, l'espanyola i la internacional (15.2.83).

Altres referències

Sobre el diari *El País* hi ha diverses obres individuals i col·lectives que estudien les seves posicions durant la transició i els anys posteriors, però no ens hi hem referit en aquest apartat perquè l'objectiu del paràgraf, com hem dit al principi, és deduir el mapa ideològic general pertinent sobre identitat i nacionalisme dels 43 editorials escollits. La descripció obtinguda aporta un decorat suficientment significatiu per abordar amb profunditat i detall la tasca principal que ens hem marcat, a saber, l'anàlisi crítica del discurs ideològic d'una mostra abastable d'editorials.

De tota manera, és en aquest apartat que té sentit fer una breu referència a algunes de les obres que tracten d'*El País* en els aspectes que ens interessin.

El llibre *Política de Paper. Premsa i poder a Catalunya 1981-1992* de Salvador CARDÚS (1995), al qual ens referim també en altres apartats, ofereix un extens comentari de la cobertura periodística i les opinions en premsa generades al voltant de deu episodis rellevants de vida política catalana. CARDÚS no només parla d'*El País*, però li dedica força atenció.

La tesi doctoral d'Héctor BORRAT (1989) –que no pas el llibre editat a Gustavo Gili, el qual n'és una versió molt reduïda– para especial atenció al paper d'*El País* durant la transició i els primers anys posteriors.

Josep Maria FIGUERES, a "*El País*" a Catalunya. *Anàlisi de la presència del diari "El País" a Catalunya (1982-1985)*, considera que és "un diari modern de combat polític" que exerceix atacs a Catalunya, alguns deduïts per omissió.

El País o la referencia dominante (IMBERT, G. i VIDAL BENEYTO, J, coords., 1986) és una recopilació d'estudis de diversos autors que si bé no tenen una relació directa amb l'àmbit que estudiem projecten força llum sobre la personalitat político-periodística d'aquest diari.

Les macroproposicions dels editorials d'El País

Data	Editorial	Macroproposició	Proposició de coherència global
7.12.78	Primera reflexión	S'han de convocar de pressa les eleccions municipals i les generals per evitar que s'agreugi el distanciament entre la classe política i les preocupacions populars i l'aprofitin els colpistes	El 30% d'abstenció en el referèndum de la Constitució és alt i demostra que (tret del País Basc, on va ser la consigna del PNB) hi ha un distanciament entre la classe política i les preocupacions populars, fruit del consens en la cúpula dels dirigents polítics que ha estat un mal menor necessari
16.3.79	Avantítol: <i>Después de las elecciones/5</i> Títol: Cataluña	Les dificultats d'encaixar Catalunya com a 'nacionalidad histórica' a Espanya es veu reflectida en les dificultats de relació entre els partits estatals i les seves seccions/ federacions/ agermanaments a Catalunya	Els partits centrals no acaben d'entendre la particularitat de Catalunya, especialment el PCE que, a més a més, en la seva caiguda electoral ha arrossegat el PSUC
24.10.79	"Sí" a los estatutos	S'ha de votar 'SÍ' als estatuts de Sau i de Gernika. Votar 'NO' afavoreix els ultradretans. Abstenir-se és frívol o covard	Un alt índex d'abstenció, producte del desencant (i al País Basc de la inèrcia de l'ABSTENCIÓ del PNB en el referèndum de la Constitució) rebaixaria el valor del previsible 'Sí'
22.3.80	Cataluña: el hombre es Pujol	A Pujol li correspon ser president de la Generalitat, perquè CiU ha estat la més votada.	El vot nacionalista, però, no ha estat de dretes. El federalisme no seria convenient ni tampoc marcats tons nacionalistes en el govern de Pujol

27.2.81	<i>Libertad, democracia, Constitución</i>	Hem de sortir al carrer per a) ratificar el compromís amb la llibertat, la democràcia i la Constitució; b) per solidaritat amb els diputats (que van ser segrestats per l'escamot de Tejero) i c) per solidaritat amb el rei, "motor del cambio y gran impulsor de la devolución de las libertades y de la soberanía al pueblo español"	L'intent de cop d'Estat era, de fet, un atac a l'honor, la dignitat i la sensibilitat moral de tots els ciutadans, perquè els diputats són els seus representants.
28.3.81	<i>Cataluña hoy</i>	Qui veu vel·leïtats independentistes en coses com l'exposició parisina 'Cataluña hoy' fa terrorisme ideològic (colpistes)	1. Les comunitats autònomes són també Estat en l'accepció àmplia del terme (article 137 Constitució) i així ho entén Pujol, que és una persona amb 'buen sentido y cordura' 2. Catalunya autònoma és part integrant de la història, del present i del futur de l'Espanya contemporània
23.4.81	<i>El día de San Jorge</i>	El viratge antiautonòmic i antinacionalista del govern d'UCD (amb el suport de Felipe González) exacerba el conflicte allunyant-lo del diàleg	L'actitud del govern-UCD amenaça la democràcia perquè exacerba el conflicte nacionalista i això dona crèdit als colpistes
5.5.81	<i>Recelos anti-catalanes</i>	1. Les queixes del Manifiesto dels 2.300 no estan justificades 2. Parlen de 'libertad y tolerancia' preexistents, per tant es deuen referir a la dictadura	A Catalunya, el català ha de ser equiparable al castellà. En la vida pública i en els mèdia està resolt. L'entrada del català a l'escola pública és indispensable per a la subsistència de l'idioma

24.3.82	<i>El VI Congreso del PSUC</i>	1. El PSUC, després de l'escissió dels prosoviètics i la divisió interna entre leninistes i eurocomunistes, corre el perill de perdre molta força i ser reduït a simple federació del PCE 2. La crisi del PSUC va ser desencadenada per les crítiques de Carrillo i aprofitada pels prosoviètics	És un pena perquè el PSUC va lligar catalanisme, partit obrer, democratització i solidaritat amb la resta d'espanyols i això va impedir nuclis de nacionalisme radical del qual al País Basc van sorgir la violència i el terrorisme
3.6.82	<i>Guillotina para la LOAPA</i>	El PSOE i la UCD usen la majoria parlamentària per evitar el debat sobre la LOAPA i amagar-lo a la ciutadania	Les minories catalana i basca tenen raó en les impugnacions que fan contra el projecte de LOAPA. La LOAPA retalla els estatuts de Sau i Gernika
23.6.82	<i>Una propuesta pacificadora</i>	Presentar el projecte de la LOAPA a control previ del Tribunal Constitucional ha estat una bona idea	Si no la reformen, la LOAPA, ara per ara, no pot ser orgànica ni harmonitzadora. I és un intent de buidar de contingut els estatuts de Sau i Gernika
6.10.82	<i>Un País para todos</i>	L'edició de 'El País' a Barcelona neix "del interés de hacer crecer un medio de información y de opinión independiente, capaz de resistirse a las presiones de todo género y de representar discreta, pero firmemente, la posición de sus lectores"	L'esquema derivat de tenir tres edicions (general, Madrid i Barcelona) encaixa en el model autonòmic: 'una España, obra común de sus pueblos'
12.2.83	<i>Los peligros del nacionalismo</i>	González ha reaccionat sense dramatisme, i ha fet bé, front a la reivindicació de Ceuta i Melilla per part de Rabat	Ceuta i Melilla són espanyoles perquè s'ha d'aplicar el principi de població: fa segles que la seva població és espanyola i no el principi territorial

15.2.83	<i>El tercer canal y la televisión pública</i>	L'administració central entén la TV com a monopoli governamental i això explica les declaracions de Calviño (televisió antropològica)	Els tercers canals han de fer una programació substantiva capaç d'informar de tota la realitat catalana, espanyola i internacional
11.8.83	<i>La esperada sentencia de la LOAPA</i>	1. Com diu el Tribunal Constitucional, la LOAPA no té caràcter ni orgànic ni harmonitzador, ni és constitucional establir la preeminència quasi absoluta de les Corts Generals sobre els Parlaments autonòmics 2. El TC ha demostrat que l'Estat no és cec ni sord als plantejaments nacionalistes.	Cal un pacte d'Estat entre el govern - de Felipe González- i les minories nacionalistes sobre l'Estat de les autonomies
31.5.84	<i>Por las sendas del populismo catalán</i>	Existeix un sentiment de greuge en amplis sectors socials de Catalunya per la querella presentada pel fiscal general contra Pujol en el cas Banca Catalana, perquè els seguidors de Pujol creuen que: a) és una venjança per haver guanyat per majoria absoluta (CiU: 47% dels vots) i b) la querella està instigada des del govern central.	Hi ha hagut una campanya populista consubstancial a la ideologia i estratègia del partit de Jordi Pujol, el qual ha aconseguit associar la seva persona amb Catalunya.
22.6.85	<i>El espacio del castellano</i>	Existeix un empobriment del castellà, especialment de l'oral. S'ha de millorar l'educació, "la escolarización abundante del idioma común" i el castellà que s'usa en els mèdia, especialment ràdio i TV	Si no es fa, hi ha el perill d'aparició d'un castellà-mandari literari difícilment comprensible per les classes populars que en parlaran tot un altre.

14.3.86	La resaca del referéndum	El 'No' a l'OTAN a Catalunya demostra que Catalunya vol un encaix en l'Estat diferent del que ofereix el PSOE	Malgrat que Pujol és un atlantista declarat, ha optat per donar llibertat de vot al seu electorat, perquè era fer un favor massa gran al PSOE fer campanya per al 'Sí'
16.6.86	A: Elecciones: los programas T: Los nuevos pasos del nacionalismo	El PRD (Roca) emfasitza 'liberalitzar l'economia per crear ocupació' i CiU, 'desenvolupar i perfeccionar el model autonòmic'	Els nacionalistes ja formulen propostes estatals i europees
27.6.86	La batalla de las lenguas	Tal com diu el TC: els espanyols només tenen l'obligació de saber el castellà És un dret de catalans, gallecs i bascos usar la seva llengua, però no tenen l'obligació de conèixer-la La cooficialitat afecta totes les institucions de l'Estat a les CA (incloses les forces armades) La protecció dels drets lingüístics relacionats amb el castellà són competència també de l'administració autonòmica	El reconeixement de la pluralitat lingüística i cultural no és fàcil ni serà ràpid Les sentències del TC són un pas capital per evitar dramatismes i tensions i potencien la riquesa lingüística d'Espanya
18.10.86	Victoria Olímpica	L'obtenció de l'organització del JO és un èxit per 1) la unitat dels partits polítics (per primera vegada des de Franco) i 2) el suport de les institucions espanyoles	La unanimitat ha de servir per a Catalunya i Espanya
21.11.86	¿Un caso político?	Cas Banca Catalana: els jutges han d'emetre una decisió jurídica prescindint de la politització en què s'ha subsumit el cas	Jordi Pujol ha polititzat la querella jurídica en benefici propi. Li ho han facilitat les declaracions barroeres i fora de lloc d'alguns socialistes

29.11.86	Así es si así os parece	L'acte d'exculpació de Pujol en la querella de Banca Catalana és errònia i indefensible des d'un punt de vista jurídic	Jordi Pujol és culpable de apropiació indeguda i de falsedat en document mercantil.
14.10.87	La fiesta nacional	Els presidents basc i català haurien d'haver anat a commemorar la 'fiesta nacional' del 12 d'octubre	La construcció de l'Estat-nació Espanya democràtic és tasca de tots els representants de la ciutadania i els presidents basc i català són els que més han de mostrar el camí perquè són de les 'nacionalitats' més diferenciades
22.4.88	¿Milenario o milenarismo?	1) És absurd celebrar el Mil·lenari de Catalunya perquè el terme Catalunya no va aparèixer fins el 1114. 2) CiU ho fa per contrarrestar els fastos i la retòrica patriòtica que amenaça la celebració del 'V Centenario' 3) però no és greu perquè al convidar el rei denota que respecta la Constitució	El romanticisme nacionalista instrumentalitza la història en benefici propi
17.5.88	Jugar a dos barajas	La Generalitat dona subvencions destinades a combatre l'atur a organitzacions que fomenten l'independentisme	El nacionalisme conservador de Pujol té un doble llenguatge: a) accepta la Constitució (conviden el rei al Mil·lenari) i b) subvenciona els independentistes que boicotegen la visita del rei
14.12.89	La ocasión de Pujol	Pujol hauria de desautoritzar el seu grup parlamentari per haver votat a favor de la moció segons la qual Catalunya no renuncia al dret a l'autodeterminació, per demostrar que és fidel a la Constitució i no fa servir un doble llenguatge	El poble català ja es pronuncia sobre la independència des de 1977

5.10.90	Pujol o Roca	La crisi per la mala gestió de l'administració de CiU ha arribat a dins del partit. Ho demostra el distanciament Pujol-Roca	Pujol ja no pot buscar excuses en l'enemic exterior: La seva col·laboració amb el govern central i el fet que l'administració ja està assentada l'acara als propis problemes (parc Busch, trasvassament de l'Ebre, pla residus industrials, degradació de la costa catalana, ...)
3.11.90	¿Homenaje a '1984'?	Pujol hauria de desautoritzar el document de treball programàtic que circula entre els alts càrrecs de l'administració	El document, filtrat al públic, tret de voler fomentar l'ús i la dignitat de la llengua catalana i promoure alguns objectius nacionalistes defensables des del seu punt de vista, és: a) intervencionista perquè proposa el control absolut de la societat catalana per part de la ideologia nacionalista conservadora i els que l'encarnen, exclouent els altres corrents; b) pretén col·locar al "servei de l'esperit nacionalista" agències de notícies, sindicats, patronals, caixes i universitats, és a dir, és totalitari.
8.11.90	Acierto de Pujol	1. Pujol ha desautoritzat el document programàtic intervencionista filtrat fa uns dies. Ha fet bé de rectificar i és meritori perquè ell mateix va participar en l'elaboració i difusió del document. 2. Ara, hauria de rellevar els "funcionaris ideològics" que han assumit la redacció global del document	Perquè la desautorització verbal sigui efectiva, ningú del partit o de l'administració ha de posar a la pràctica allò que el document proposava
6.3.91	Bilingüismo	1) El TC fa bé de validar la llei de la funció pública de la Generalitat que exigeix el coneixement oral i escrit del català per optar a ser funcionari de l'Administració autonòmica 2) L'Administració perifèrica de l'Estat hauria de seguir el mateix criteri	La Constitució empara totes les llengües d'Espanya i, per tant, tothom les ha de protegir i desenvolupar, inclosos els que foragitarien el castellà de les seves comunitats autonòmiques

30.5.91	Nacionalistas y regionalistas	Els nacionalistes i els regionalistes són els nous partits frontissa sobretot als municipis i miren d'estar bé amb qui ocupi el govern central	CiU té un sostre electoral, perquè ja està situada al centre polític. Si vol ampliar el seu poder haurà de pactar amb el PSC
1.6.91	El ejemplo de Catalunya ["desarticulació del comando Barcelona d'ETA"]	També a Euskadi hi hauria d'haver com ha passat a Catalunya: a) col·laboració policial, b) col·laboració ciutadana, c) símbols polítics com els que s'han donat a l'enterrament de les víctimes de l'atemptat de Vic [dues banderes, funeral bilingüe]. El lendakari hauria d'aprendre de Pujol	Els nacionalistes moderats i els ciutadans han de col·laborar policialment contra ETA i defensar els cossos de policia o la Guardia Civil
6.9.91	Nacionalismos y fronteras	Les declaracions de Pujol comparant Catalunya amb Lituània van ser "desgraciadas" i oportunistes, ja que el que simplement volia era solucionar un problema de finançament autonòmic	El nacionalisme de CiU i el PNB ha de continuar sent artífex de la construcció autonòmica espanyola, si no és així es frustrarà la unitat europea
13.9.91	Aclarar lo ambiguo	CiU ha de deixar clar d'una vegada que està a favor de desenvolupar la Constitució en la perspectiva de la unitat europea	A CiU no li ha de fer por deixar l'ambigüitat (ara constitucionalista, ara tendencialment independentista) perquè els grups independentistes tenen molt poca força com s'ha demostrat aquest Onze de Setembre
21.5.92	Visca el Barça	És un bon dia per al futbol espanyol. Ens alegrem que el Barça hagi guanyat la Copa d'Europa	El Barça és un indiscutible símbol de Catalunya (a causa del franquisme va ser un refugi d'identitat): 'més que un club'. Això era una tenalla emblemàtica que fins ara li havia impedit arribar a ser campió. A partir d'ara millorarà.

22.6.92	<i>Olímpica deslealtad</i>	És deslleial per part de CDC permetre que un grup controlat per militants de CDC ompli el recorregut de la torxa olímpica amb cartells de "Freedom for Catalonia" Hi havia un pacte Pujol-Maragall que aconsellava usar els símbols catalans, però també el respecte per als símbols comuns de tots els espanyols	A Espanya hi ha un règim de llibertats individuals i col·lectives. Està bé reivindicar més autonomia, competències i finançament, però una altra cosa és posar en qüestió el sistema, amb l'habilitat de tenir incidència mediàtica, en les televisions pròpies i els periodistes estrangers
20.7.92	<i>El Rey y la República</i>	La inauguració per part del rei d'una rèplica del pavelló Sert-Lacasa que va representar Espanya a l'exposició universal de Paris (1937) és un homenatge als insignes exiliats de la dictadura franquista	Simbòlicament el rei lliga així amb la legitimitat de la República que va derrocar el seu avi
27.6.93	<i>Catalunya no es Jordi Pujol</i>	1. CiU hauria d'entrar en un govern de coalició amb el PSOE o almenys fer un pacte de legislatura. 2. a) Pujol encara practica la política del victimisme; b) considera que pactar amb el PSOE seria fer-li "un favor" i c) manté que el pacte només és possible si hi ha 'un trágala' de tot el programa de CiU per part del PSOE.	1. El pacte és necessari per a l'estabilitat que necessita l'ajustament econòmic que requereix la Unitat Europea. 2. S'ha de resoldre establint la imbricació del nacionalisme [català] al govern d'Espanya
30.6.93	<i>Pujol y Arzalluz</i>	Pujol es nega a córrer cap risc en la col·laboració amb González i, per tant, no es compromet en defensa de l'interès general de l'Estat tal com va prometre en l'oferta electoral	Pujol tracta bàsicament d'aprofitar-se de la debilitat del govern, en lloc, de fer com el PNB que entén que si les coses van malament per a Espanya aniran malament per a Euskadi

24.12.94	En favor del bilingüismo	1. El TC declara constitucional la Llei de Normalització Lingüística (1983). Declara així constitucional una certa discriminació positiva a favor del català [bilingüisme integral i immersió escolar] i situa en pla de pràctica igualtat català i castellà pel que fa a deures i drets. 2. La sentència del TC suposa el manteniment del bilingüisme i la preservació de la convivència civil	El TC ha fet la millor lectura possible de l'article 3 de la Constitució, perquè no ha optat per establir el castellà com a llengua de primera (que genera drets i deures) i la llengua pròpia de les CA com a llengua de segona, que seria oficial a la CA, però no generaria cap deure.
21.4.96	Ayer y hoy	1. No s'han de reformar amb improvisació els Estatuts d'autonomia en funció de les urgències per formar govern. 2. Sí que cal fer reformes en el sentit que les CA tinguin capacitat normativa per recarregar o reduir determinats trams d'alguns impostos	El PP està en perill de fer el mateix que va fer el PSOE en les concessions a CiU; concessions que estaven en el límit entre la responsabilitat i l'oportunisme
25.4.96	Pacto sin alternativa	Per moltes que siguin les reticències i per aparentment justificades que estiguin no queda més remei que el pacte PP-CiU- PNB	La convergència amb Europa ho necessita i és l'oportunitat perquè el centre econòmic [burguesia catalana] perdi marginalitat en relació amb el centre polític [que és on es mana el que fa l'Estat].

5.2. Anàlisi de nivell 2 de l'editorial: "Guillotina para la LOAPA"

5.2.1. L'editorial

EL PAÍS, JUEVES 3 DE JUNIO DE 1982

Guillotina para la LOAPA

[1]

[1.1] Si algo necesita el proyecto de Ley Orgánica para la Armonización del Proceso Autonómico es un amplio debate que permita a los ciudadanos formarse ideas claras y distintas sobre el contenido y las implicaciones [*] de ese discutido texto. [1.2.] Sin embargo, el partido del Gobierno y el PSOE no sólo no han dado facilidades para llevar a cabo esa labor de pedagogía política, sino que han aplicado, a lo largo de las sesiones de la Comisión Constitucional del Congreso, criterios restrictivos a las intervenciones de las minorías catalana y vasca.

[2]

[2.1.] Tal vez la guillotina con la que el presidente Attard ha cercenado de manera implacable la defensa de las enmiendas presentadas por Convergencia y el PNV al texto consensuado de centristas y socialistas persiguiera una aceleración de los trámites, a fin de conseguir que el polémico proyecto de la *reconducción* autonómica, solemnemente pactado entre Leopoldo Calvo Sotelo y Felipe González a finales de julio de 1981, pudiera ser aprobado por la Cámara Baja antes de que concluya el actual período de sesiones. [2.2.] Las incertidumbres en torno a la disolución anticipada de las Cortes Generales, que enviaría a la LOAPA al limbo donde habitan los proyectos de ley a medio gestar, se hallan posiblemente en el trasfondo de las prisas y los modos con que han sido conducidas las discusiones en la Comisión. [2.3.] Mucho tememos, sin embargo, que esa razón, en sí misma incompatible con los buenos usos parlamentarios, no sea tampoco la única. [2.4.] Porque también parece existir, por parte de UCD y el PSOE el propósito de poner sordina a las voces discrepantes de las minorías y de no permitir que la clarificación de las cuestiones debatidas deshaga la confusión que hacen actualmente casi incomprensible para la mayoría de los ciudadanos la materia discutida.

[3]

[3.1.] La necesidad de ese debate, que centristas y socialistas parecen querer eludir o sofocar, es tanto mayor cuanto que buena parte de las discrepancias de catalanes y vascos se refieren a las interpretaciones que el Gobierno y la mayoría consensuada en el Parlamento puedan hacer en el futuro de algunos artículos ambiguos e imprecisos del actual proyecto. [3.2.] Los recelos de las minorías se hallan justificados por la sensación de que la LOAPA trata de satisfacer demandas extraparlamentarias, se propone recortar por la puerta trasera los Estatutos de Sau y Guernica y equivale en la práctica a una modificación del Título VIII de la Constitución que incumple los imprescindibles requisitos de reforma constitucional establecidos en nuestra norma fundamental. [3.3.] Algunos líderes centristas y socialistas, menos discretos o más sinceros que sus compañeros, no han hecho sino alimentar esas sospechas al declarar que la única alternativa a la LOAPA sería la reforma constitucional de ese Título VIII. [3.4.] Por lo demás, la irritación de los nacionalistas catalanes y vascos se acrecienta por el hecho de que el desbordamiento del proceso

autonómico fue responsabilidad mayoritaria de la UCD y el PSOE, que en su día manipularon con fines electorales los agravios comparativos respecto a Cataluña y el País Vasco de otros territorios españoles. [3.5.] Lo que se necesitaba *reconducir* no eran los Estatutos ya aprobados sino la estrategia autonómica de centristas y socialistas, los cuales, sin embargo hacen **[**]** pagar los platos rotos de sus anteriores grescas (la última, en Valencia) a las instituciones de autogobierno que vienen funcionando desde marzo de 1980.

[4]

[4.1.] Algunas cuestiones previas dan plena razón en la polémica a las minorías catalana y vasca. [4.2.] La LOAPA no puede buscar como percha justificadora el párrafo 3º del artículo 150 de la Constitución, ya que la facultad para "dictar leyes que establezcan los principios necesarios para armonizar las disposiciones normativas de la Comunidad Autónoma, aun en el caso de materias atribuidas a la competencia de éstas, cuando así lo exija el interés general" exige, obviamente, la previa existencia de esas disposiciones normativas susceptibles de armonización y no puede adelantarse fantasmagóricamente a su nacimiento o ampliarse a las competencias [de] los Estatutos actuales o futuros. [4.3.] Tampoco parece pertinente que la proyectada ley tenga carácter orgánico, ya que el artículo 81 de nuestra norma fundamental dice textualmente que "son leyes orgánicas las relativas al desarrollo de los derechos fundamentales y de las libertades públicas, las que aprueben los Estatutos de Autonomía y el régimen electoral general y las demás previstas en la Constitución". [4.4.] Pero seguramente lo más grave es que la eventual incidencia de la LOAPA sobre los Estatutos de Sau y de Guernica entraría en colisión directa con los mecanismos de reforma establecidos [en] ambos textos y con el artículo 152 de la Constitución.

[5]

[5.1.] Los Estatutos tramitados por la vía del artículo 151 tuvieron una complicada gestación, en la que intervinieron sucesivamente la Asamblea de Parlamentarios, la Comisión Constitucional del Congreso, un referéndum popular y la ratificación de las Cortes generales. [5.2.] El elevado rango de los Estatutos, subordinados a la Constitución pero superiores a las leyes ordinarias u orgánicas aprobadas por las Cortes Generales, queda nítidamente reconocido por el artículo 152 de nuestra norma fundamental al establecer que, una vez sancionados y promulgados, "solamente podrán ser modificados mediante los procedimientos en ellos establecidos y con referéndum entre los electores inscritos en los censos correspondientes".

[6]

[6.1.] En el actual estado del debate, desarrollado por los centristas y socialistas con una críptica jerga, los ciudadanos sólo saben a ciencia cierta que las minorías catalana y vasca afirman con rotundidad que la LOAPA recorta sus Estatutos, que la Comisión Constitucional del Congreso les ha impedido argumentar sus posiciones y que tanto el partido del Gobierno como el PSOE se disponen a poner en marcha la apisonadora de su desahogada mayoría parlamentaria para imponer un proyecto de ley que, según sus inconvincentes declaraciones oficiales, no cercena competencias a las instituciones autonómicas.

* L'original diu "sobre al contenido y a las implicaciones". Evidentment no va ser prou corregit per qui el va editar.

** L'original no diu «hacen» sinó "hacer", queda clar que també és un error no editat.

5.2.2. Les macroproposicions semàntiques

El conjunt de l'editorial pot ser resumit en una macroproposició que digui:

'El PSOE i la UCD usen la majoria parlamentària per evitar el debat sobre la LOAPA i amagar-lo a la ciutadania'.

I aquesta es pot completar amb la següent proposició, que dóna coherència global al conjunt de l'editorial i reflecteix la posició del diari sobre la LOAPA:

'Les minories catalana i basca tenen raó en les impugnacions que fan contra el projecte de LOAPA. La LOAPA retalla els estatuts de Sau i de Guernica'

Les dues macroproposicions procedeixen de l'anàlisi de nivell 1, o sigui han estat extretes d'una lectura global –per més que no formalitzada– i són les que figuren en el quadre resum dels 43 editorials d'*El País*.

Recordar-les ens serveix per, a la seva llum, entendre el significat d'algunes oracions que de forma aïllada perdrien sentit. Alhora permet l'analista –i el lector d'aquesta investigació– comprovar de nou que són adequades com a expressió de la macroestructura semàntica de l'editorial, és a dir, recomprovar els resultats de l'anàlisi de nivell 1.

De tota manera, com que l'objectiu d'aquest apartat és efectuar l'anàlisi de nivell 2, procedim.

5.2.3. Temes, implicacions i pressuposicions

Títol	Temes	Implicacions	Pressuposicions
Guillotina para la LOAPA	<i>Les implicacions</i>	No està bé que Attard talli el debat sobre la LOAPA. El projecte de LOAPA no hauria de passar.	

El títol per ell mateix no permet inferir si el diari recomana la 'guillotina' per a la LOAPA' o pretén implicar-hi alguna altra cosa. Només després d'una primera lectura en què es troba de nou la paraula 'guillotina' per descriure com Attard (UCD) impedeix la defensa de les esmenes de Convergència i PNB, és pot inferir que el titular denuncia l'actitud d'Attard i que alhora aprofita l'expressió *afortunada* 'Guillotina para la LOAPA' com a expressió de la condemna del diari envers el Projecte de Llei. Per tant, hi ha implicades dues proposicions:

- No està bé que Attard talli el debat sobre la LOAPA.
- El projecte de LOAPA no hauria de passar.

En la casella corresponent als temes hem afegit també '*les implicacions*', perquè el titular no afirmaria res sense el contingut implícit.

1r paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[1.1] Si algo necesita el proyecto de Ley Orgánica para la Armonización del Proceso Autonómico es un amplio debate que permita a los ciudadanos formarse ideas claras y distintas sobre el contenido y las implicaciones de ese discutido texto.	Es necessari un debat ampli sobre el projecte de LOAPA.	Els ciutadans necessiten idees clares i diferents de les idees dels ponents sobre la LOAPA i les seves implicacions.	
[1.2.] Sin embargo, el partido del Gobierno y el PSOE no sólo no han dado facilidades para llevar a cabo esa labor de pedagogía política, sino que han aplicado, a lo largo de las sesiones de la Comisión Constitucional del Congreso, criterios restrictivos a las intervenciones de las minorías catalana y vasca.	La UCD i el PSOE coarten les intervencions de les minories catalana i basca. La UCD i el PSOE coarten el debat entorn de la LOAPA.		

El text del primer paràgraf té un caràcter introductori i és força explícit. Més enllà del contingut manifest del text, l'única implicació que hem trobat destacable ha estat:

'Els ciutadans necessiten idees clares i diferents de les idees dels ponents sobre la LOAPA i les seves implicacions'

que constitueix un posicionament favorable a la pluralitat i crític amb l'actitud tancada i 'antipedagògica' de la UCD. El tema exposat de la primera oració mostra que es tracta d'un consell, perquè el diari estima que el debat 'és necessari' i el tema de la segona oració mostra que és una crítica a la UCD i al PSOE. Dos actes de parla.

2n paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[2.1.] Tal vez la guillotina con la que el presidente Attard ha cercenado de manera implacable la defensa de las enmiendas presentadas por Convergencia y el PNV al texto consensuado de centristas y socialistas persiguiera una aceleración de los trámites, a fin de conseguir que el polémico proyecto de la <i>reconducción</i> autonómica, solemnemente pactado entre Leopoldo Calvo Sotelo y Felipe González a finales de julio de 1981, pudiera ser aprobado por la Cámara Baja antes de que concluya el actual período de sesiones.	Attard (UCD) ha tallat la defensa de les esmenes de Convergència i del PNV. Podria ser la intenció d'Attard aprovar la llei abans d'acabar l'actual període de sessions	La LOAPA és el projecte de la <i>reconducció</i> autonòmica.	El text de la LOAPA va ser consensuat entre UCD i PSOE Calvo Sotelo i González van pactar el juliol del 81 la "reconducción" autonòmica.

El tema central de l'oració és l'especulació sobre la sospita que UCD talla el debat per poder aprovar la Llei abans que acabi el període de sessions –tenint en compte que és un text pactat pel govern i l'oposició—. Així ho fem constar en la columna dels temes amb les dues proposicions en què descomponem la sospita.

En la columna del temes també podríem incloure les proposicions que hem col·locat en la columna de les pressuposicions:

'El text de la LOAPA va ser consensuat entre UCD i PSOE'

'Calvo Sotelo i González van pactar el juliol del 81 la "reconducción" autonòmica',

però les hem deixat de banda només per fer notar que encara que en aquest cas no ofereixen dubtes de credibilitat, són la mena de contingut implícit que es dona per cert i és un contingut necessari per donar sentit al tema central de l'oració que en aquest cas és l'especulació sobre per què UCD talla el debat.

El verb 'cercenado', una metàfora lèxica, avalua negativament l'acció dels criticats més que no pas 'detenido'.

[2.2.] Las incertidumbres en torno a la disolución anticipada de las Cortes Generales, que enviaría a la LOAPA al limbo donde habitan los proyectos de ley a medio gestar, se hallan posiblemente en el trasfondo de las prisas y los modos con que han sido conducidas las discusiones en la Comisión.	Hi ha incertesa sobre la dissolució de les Corts. La incertesa provoca les presses. <i>Les implicacions</i>	Si les Corts es dissolguessin abans d'aprovar-se la LOAPA, aquesta no s'aprovaria mai. La pressa d'Attard aixeca sospites sobre un possible avançament de les eleccions.	
---	---	---	--

La segona frase del paràgraf insisteix en la idea especulativa de l'anterior i només afegeix el contingut de les implicacions que fem constar a la tercera columna. En la columna dels temes hem afegit '*Les implicacions*', perquè és l'única aportació nova rellevant a allò que ja ha estat dit en l'oració anterior.

[2.3.] Mucho tememos, sin embargo, que esa razón, en sí misma incompatible con los buenos usos parlamentarios, no sea tampoco la única.	<i>Les implicacions</i>	La raó exposada no justifica les restriccions al debat parlamentari. Hi ha altres raons.	
[2.4.] Porque también parece existir, por parte de UCD y el PSOE el propósito de poner sordina a las voces discrepantes de las minorías y de no permitir que la clarificación de las cuestiones debatidas deshaga la confusión que hacen actualmente casi incomprensible para la mayoría de los ciudadanos la materia discutida.	Sembla que UCD i PSOE no volen que es difonguin les posicions contràries de les minories. Sembla que UCD i PSOE no volen permetre la clarificació del debat. La confusió fa gairebé incomprensible per als ciutadans el contingut de la LOAPA.	Les veus de les minories [nacionals] s'han de poder sentir.	Hi ha confusió en el debat sobre la LOAPA. La majoria dels ciutadans gairebé no comprèn l'abast de la LOAPA.

La prudent modulació del "parece existir" amb què es formula [2.4.] obliga a usar en la formulació dels temes les expressions 'sembla que ...'. De tota manera, no impedeix inferir que en opinió del diari 'les veus de les minories s'han de poder sentir', un valor que pertany a la matriu ideològica del diari.

El tercer dels temes assenyalats, que és 'La confusió fa gairebé incompreensible pels ciutadans el contingut de la LOAPA', pressuposa necessàriament que hi ha confusió i que la majoria dels ciutadans no comprèn l'abast de la LOAPA.

Ara bé, a [2.3.] el diari entra en el terreny especulatiu amb l'ús de "tememos"; no pot afirmar que existeix una motivació –seria un judici d'intencions– de la qual no té proves, no obstant al modificar el verb "tememos" amb "Mucho" –"Mucho tememos ..."– reforça la insinuació i per tant l'adjudicació d'una qualitat negativa a l'opositor sense tenir-ne proves. Un exemple d'aplicació del quadrat ideològic.

3r paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[3.1.] La necesidad de ese debate, que centristas y socialistas parecen querer eludir o sofocar, es tanto mayor cuanto que buena parte de las discrepancias de catalanes y vascos se refieren a las interpretaciones que el Gobierno y la mayoría consensuada en el Parlamento puedan hacer en el futuro de algunos artículos ambiguos e imprecisos del actual proyecto.	El debat és necessari. Bona part de les discrepàncies gira sobre les interpretacions que pugui fer el govern i la majoria (UCD i PSOE) d'articles ambigus i imprecisos	Convergència i PNB temen la interpretació que en el futur poden fer UCD o PSOE dels articles ambigus o imprecisos.	Al projecte de LOAPA hi ha articles ambigus i imprecisos.

A [3.1.] no es diu que les discrepàncies siguin sobre l'ambigüitat o la imprecisió d'alguns articles del Projecte de Llei, sinó sobre les interpretacions que pot fer el govern d'aquest article, tal com fem constar en la segona columna –la dels temes–. S'infereix per tant que les minories plantegen les discrepàncies per temor a les possibles interpretacions que puguin fer UCD i PSOE, que són els grups que componen la majoria parlamentària. La inferència es veu confirmada en la següent oració, [3.2.], amb l'al·lusió als 'recels de les minories'.

Que a la LOAPA hi ha articles ambigus i imprecisos està fora de dubte, però ho hem volgut deixar a la columna de les pressuposicions per tornar a exemplificar com el lector està a mercè de l'editorialista en afirmacions que difícilment pot comprovar.

A [3.1], sense afirmar-ho rotundament, el diari torna a fer una insinuació –amb valor de quasi afirmació–. Diu que UCD i PSOE "parecen querer eludir o sofocar" el debat que el diari

considera necessari. Amb la perífrasi verbal aconseguix quasifirmar sense proves i amb "sofocar" –nova metàfora lèxica– intensifica la imatge negativa del que en aquest editorial és el contrincant.

Passem a [3.2.].

[3.2.] Los recelos de las minorías se hallan justificados por la sensación de que la LOAPA trata de satisfacer demandas extraparlamentarias, se propone recortar por la puerta trasera los Estatutos de Sau y Guernica y equivale en la práctica a una modificación del Título VIII de la Constitución que incumple los imprescindibles requisitos de reforma constitucional establecidos en nuestra norma fundamental.	Els recels de Convergència i PNB estan justificats. <i>Les implicacions</i>	La LOAPA sembla dirigida a satisfer pressions colpistes per retallar els Estatuts i modificar el títol VIII de la Constitució. Les demandes extraparlamentàries de colpistes no s'han de satisfer. Modificar el Títol VIII requeriria una reforma constitucional i la LOAPA no ho és.	
--	---	--	--

Tret de considerar explícitament que els recels de Convergència i la LOAPA estan justificats, el principal contingut d'aquesta oració és implicat. Si el diari considera que els recels estan justificats i els recels procedeixen de la 'sensació' que:

- a) La LOAPA tracta de satisfer demandes extraparlamentàries.
- b) La LOAPA es proposa retallar per la porta de darrera els estatuts de Sau i Gernika i
- c) La LOAPA comporta una reforma constitucional, però no satisfà els requisits d'una reforma constitucional,

s'implica que el diari està en contra de:

- a') satisfer, almenys, aquests demandes colpistes (extraparlamentàries)
- b') retallar per la porta de darrera els estatuts de Sau i de Gernika
- c') fer irreglamentàriament una reforma constitucional *de facto*.

Noti's que fins aquí, el diari no està en contra de retallar els estatuts –tampoc hi està a favor–, sinó de fer-ho d'aquesta manera.

Noti's també que al considerar que els recels de les minories estan justificats i donar com a base per a la justificació una 'sensació', dóna per encertada la 'sensació' que la LOAPA està dirigida a satisfer les pressions colpistes.

Passem a [3.3.].

[3.3.] Algunos líderes centristas y socialistas, menos discretos o más sinceros que sus compañeros, no han hechos sino alimentar esas sospechas al declarar que la única alternativa a la LOAPA sería la reforma constitucional de ese Título VIII.	Algunes declaracions de centristes i socialistes confirmen la sospita que la LOAPA intenta una reforma constitucional.	És insincer no reconèixer que la LOAPA intenta una mena de reforma constitucional.	Els centristes i els socialistes que confirmen les sospites del diaris actuen amb menys discreció o són més sincers.
---	--	--	--

[3.3.] Corroborar el contingut explícit i implícit de [3.2.], on havia estat expressat amb una clara modulació executada per les fórmules 'la sensación de que la LOAPA trata de ..., se propone ... y equivale en la práctica'.

Vegi's com el fet de qualificar de 'menys discrets o més sincers' els socialistes o centristes que alimenten la 'sospita', converteix el que era només 'sospita' en una certesa.

Es presenta una prova que fonamenta la sospita. La prova és que alguns socialistes diuen que l'única alternativa a la LOAPA seria la reforma del Títol VIII de la Constitució, però no diuen que ho fan per pressions del colpistes, per tant és un indicatiu per a la sospita, però no una confirmació del que el diari insinua.

L'oració [3.3.] corrobora les tres implicacions derivades de [3.2], perquè la tercera – l'equiparació de la LOAPA a una reforma constitucional per la porta de darrere– subsumeix les altres dues, per tant corroborar la tercera comporta corroborar-les totes.

[3.4.] Por lo demás, la irritación de los nacionalistas catalanes y vascos se acrecienta por el hecho de que el desbordamiento del proceso autonómico fue responsabilidad mayoritaria de la UCD y el PSOE, que en su día manipularon con fines electorales los agravios comparativos respecto a Cataluña y el País Vasco de otros territorios españoles.	<i>Les pressuposicions</i> UCD i PSOE van manipular els greuges comparatius d'altres territoris espanyols en relació amb Catalunya i el País Basc.	A Catalunya i el País Basc l'aplicació del procés autonòmic està justificada.	El desbordament del procés autonòmic (la generalització de les autonomies) va ser responsabilitat de la UCD i el PSOE. Existien greuges comparatius d'altres territoris espanyols respecte de Catalunya i el País Basc.
--	---	---	--

Que els nacionalistes catalans i bascos estiguin 'irritats' només és el prolegomen de la primera pressuposició – 'El desbordament del procés autonòmic (la generalització de les autonomies) va ser responsabilitat de la UCD i el PSOE'– , que en aquest cas és explícita perquè està presentada com un 'fet' –"el hecho de que.. "–.

Si es considera que l'extensió del procés autonòmic és un desbordament, s'implica que abans d'estendre's no era tal desbordament i, per tant, que

A Catalunya i al País Basc l'aplicació del procés autonòmic està justificada.

També és rellevant que el diari entengui, encara que no concreti, que hi havia greuges comparatius d'altres comunitats en relació a Catalunya i al País Basc –segona pressuposició–, tal com pressuposa afirmar que la UCD i el PSOE van manipular aquests greuges.

[3.5.] Lo que se necesitaba reconducir no eran los Estatutos ya aprobados sino la estrategia autonómica de centristas y socialistas, los cuales, sin embargo hacen pagar los platos rotos de sus anteriores grescas (la última, en Valencia) a las instituciones de autogobierno que vienen funcionando desde marzo de 1980.	<i>La implicació</i> Centristes i socialistes pretenen arranjar els seus errors reduint les competències de les autonomies operatives des del 1980.	Sí el desbordament de les autonomies va ser responsabilitat d'UCD i PSOE, no tenen perquè pagar les destrosses les comunitat catalana i basca. El que s'ha de corregir és la política autonòmica de centristes i socialistes.	
--	--	--	--

A [3.5.] no només es confirma que el diari entén que les autonomies catalana i basca estan justificades, sinó que elles no tenen perquè ser reconduïdes. D'aquí que en conjunció amb [3.4.] puguem inferir que:

Si el desbordament de les autonomies va ser responsabilitat d'UCD i PSOE, no tenen perquè pagar les destrosses les comunitat catalana i basca.

4t paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[4.1.] Algunas cuestiones previas dan plena razón en la polémica a las minorías catalana y vasca.	Les minories catalana i basca tenen raó.		
[4.2.] La LOAPA no puede buscar como percha justificadora el párrafo 3º del artículo 150 de la Constitución, ya que la facultad para "dictar leyes que establezcan los principios necesarios para armonizar las disposiciones normativas de la Comunidad Autónoma, aun en el caso de materias atribuidas a la competencia de éstas, cuando así lo exija el interés general" exige, obviamente, la previa existencia de esas disposiciones normativas susceptibles de armonización y no puede adelantarse fantasmagóricamente a su nacimiento o ampliarse a las competencias [de] los Estatutos actuales o futuros.	Segons la Constitució, no es poden harmonitzar normes que encara no existeixen.		
[4.3.] Tampoco parece pertinente que la proyectada ley tenga carácter orgánico, ya que el artículo 81 de nuestra norma fundamental dice textualmente que "son leyes orgánicas las relativas al desarrollo de los derechos fundamentales y de las libertades públicas, las que aprueben los Estatutos de Autonomía y el régimen electoral general y las demás previstas en la Constitución".	Segons el que estableix la Constitució, la LOAPA no pot ser una llei 'orgànica', tal com pretenen els proposants.	El que pretén harmonitzar la LOAPA no són ni drets fonamentals ni llibertats públiques L'autogovern de Catalunya i Euskadi no són drets fonamentals.	

[4.4.] Pero seguramente lo más grave es que la eventual incidencia de la LOAPA sobre los Estatutos de Sau y de Guernica entraría en colisión directa con los mecanismos de reforma establecidos [en] ambos textos y con el artículo 152 de la Constitución.	El més greu és que la LOAPA col·lisiona amb els Estatuts i amb la Constitució.	El projecte de LOAPA comportaria una reforma dels Estatuts de Sau i Guernica, diferent de la prevista pels Estatuts (això és el que està en contra de l'apartat 2 de l'article 152 de la Constitució)	La LOAPA col·lisiona amb els mecanismes de reforma dels estatuts de Sau i Guernica.
---	--	---	---

Els arguments en aquests paràgraf són molt **explícits** i convergeixen en el tema de la darrera oració que el resumeix:

El més greu és que la LOAPA col·lisiona amb els Estatuts i amb la Constitució.

Per tant queda clar que el diari entén que la LOAPA és anticonstitucional, que retalla els estatuts i, en conseqüència, que les minories catalana i basca tenen 'plena raó' quan hi manifesten discrepàncies.

Noti's també que de [4.3] s'implica que allò que la LOAPA vol harmonitzar no són drets fonamentals. Com que la LOAPA pretén harmonitzar l'autogovern de les Comunitats Autònomes, entre elles Catalunya i Euskadi, això implica que, per al diari, el dret a l'autogovern de Catalunya i Euskadi no és un dret fonamental.

5è paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[5.1.] Los Estatutos tramitados por la vía del artículo 151 tuvieron una complicada gestación, en la que intervinieron sucesivamente la Asamblea de Parlamentarios, la Comisión Constitucional del Congreso, un referéndum popular y la ratificación de las Cortes generales.	<i>Ídem i la implicació</i>	Els estatuts de Sau i Gernika tenen un altíssim rang polític, per la quantitat d'estaments implicats en l'elaboració i ratificació.	

[5.2.] El elevado rango de los Estatutos, subordinados a la Constitución pero superiores a las leyes ordinarias u orgánicas aprobadas por las Cortes Generales, queda nitidamente reconocido por el artículo 152 de nuestra norma fundamental al establecer que, una vez sancionados y promulgados, "solamente podrán ser modificados mediante los procedimientos en ellos establecidos y con referéndum entre los electores inscritos en los censos correspondientes".	Els Estatuts només estan subordinats a la Constitució. La reforma dels Estatuts s'ha de fer segons ells preveuen i confirmades amb un referèndum.	El diari està a favor del marc constitucional i dels Estatuts.	
---	--	--	--

El paràgraf cinquè és una explicació i comentari de l'apartat segon de l'article 152 de Constitució i mostra que el diari hi està plenament a favor, com mostra tot el to i particularment en fer seva la Constitució amb l'expressió "nuestra norma fundamental". Tinguem-ho en compte per a la matriu ideològica.

6è paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[6.1.] En el actual estado del debate, desarrollado por los centristas y socialistas con una críptica jerga, los ciudadanos sólo saben a ciencia cierta que las minorías catalana y vasca afirman con rotundidad que la LOAPA recorta sus Estatutos, que la Comisión Constitucional del Congreso les ha impedido argumentar sus posiciones y que tanto el partido del Gobierno como el PSOE se disponen a poner en marcha la apisonadora de su desahogada mayoría parlamentaria para imponer un proyecto de ley que, según sus inconvincentes declaraciones oficiales, no cercena competencias a las instituciones autonómicas.	Els ciutadans necessiten un debat públic. <i>Les pressuposicions</i>	UCD no deixa argumentar a les minories. El diari està de part de les minories catalana i basca. Centristes i socialistes fan un debat críptic que els ciutadans no entenen.	UCD i PSOE fan servir gerga críptica Les minories diuen que la LOAPA retalla els Estatuts. UCD i PSOE usen la piconadora parlamentària per imposar la LOAPA UCD i PSOE no convencen en negar que la LOAPA no retrinxia les competències autonòmiques

L'editorialista s'autopresenta com a defensor dels ciutadans, tant en parlar de "nuestra norma fundamental" com en aquest darrer paràgraf en què adopta la perspectiva dels ciutadans per dir que:

- a) centristes i socialistes utilitzen una gerga que els ciutadans no entenen,

- b) ignoren les raons que puguin tenir les minories catalana i basca contra la LOAPA, perquè aquests darrers no han pogut parlar i
- c) els ciutadans són les víctimes de la prepotència de centristes i socialistes en la utilització de la seva majoria parlamentària.

L'últim paràgraf resum i recull el tema inicial –'cal un debat públic'– i basa la necessitat en un seguit de afirmacions que serien tan sols pressuposicions si haguéssim considerat aquest paràgraf- oració aïllat, però que la progressió amb què ha avançat l'editorial les converteixen en temes del paràgraf i resum de l'editorial.

En aquest editorial, *El País* argumenta contra la LOAPA. Ho fa des de la defensa d'un criteri de pluralitat de l'Estat en el marc de la Constitució com a "norma fonamental". Per fonamentar les crítiques a UCD i PSOE recorre a la sospita i l'especulació, no parteix de fets per a deduir-ne una valoració. La presentació negativa dels que estima oposats al model d'Estat que el diari defensa veuen maximitzat el seu error en 'guillotinar' el debat –una pràctica il·legítima políticament– i impedir que les minories nacionalistes es facin sentir.

5.3. Anàlisi de nivell 2 de l'editorial: "Por las sendas del populismo catalán"

5.3.1. L'editorial

EL PAÍS, JUEVES 31 DE MAYO DE 1984

Por las sendas del populismo catalán

[1]

[1.1] Pujol fue reelegido ayer como presidente de la Generalitat de Cataluña, gracias a la mayoría parlamentaria que deparó a CiU su victoria en los comicios autonómicos del pasado 29 de abril, reforzada en la investidura por los votos de Esquerra Republicana y Alianza Popular. [1.2.] La querella interpuesta por el fiscal general del Estado contra Pujol y otros ex directivos de Banca Catalana, acusados de apropiación indebida y falsedad en documento mercantil, ha contribuido a transformar en un corto plazo esta victoria en casi una apoteosis. [1.3] La manifestación que congregó ayer algunas decenas de millares de personas delante del Parlamento catalán pone de relieve que los nacionalistas catalanes han sabido calar en zonas del sentimiento ciudadano y canalizarlo políticamente en su favor y en contra del gobierno central. [1.4.] Las tesis paranoicas que la Prensa reaccionaria exhibe en torno a la necesidad de demostrar la inocencia gubernamental de no intervención en la Justicia, y no la inocencia de 25 personas sospechosas de delito, según el fiscal, no deben servir, empero, para alimentar la paranoia contraria: la de suponer que esta manifestación popular no responde también, y sobre todo, a la expresión de un sentimiento agraviado, que entronca, guste o no a los observadores, con la más pura de las realidades catalanas.

[2]

[2.1] Desde esta perspectiva, la movilización de ayer en respaldo de Jordi Pujol refleja la sensibilidad herida de amplios sectores sociales de Cataluña, que no pueden separar la presentación de una querella sobre el pasado de Banca Catalana, ni de la reciente victoria absoluta de CiU en las elecciones autonómicas, ni de la creencia en que el gobierno ha impulsado la acción del fiscal general del Estado. [2.2] Otros factores han contribuido a exacerbar todavía más los ánimos: la inexistencia de un fuero procesal que equiparase las garantías de los parlamentarios autonómicos con las de los diputados del congreso; los excesos verbales de Alfonso Guerra durante la campaña electoral, y la impresión, que los hechos sólo avalan en parte, pero que se ha extendido, de que la voluntad de llegar hasta el fondo de las irregularidades de Banca Catalana implica un agravio comparativo respecto a otros casos. [2.3] Sobre ese trasfondo de irritación ha operado una activa campaña de movilización, incluidos anuncios en la Prensa de los más variados gremios y asociaciones, y el flete de autobuses para trasladar a los manifestantes, que ha coloreado la convocatoria de un inconfundible tono populista.

[3]

[3.1] En este populismo, siempre rentable a corto plazo en política y siempre peligroso a medio y largo plazo, según la historia enseña, radica, a la postre, gran parte de la estrategia adoptada y de la ideología profunda del partido de Pujol. [3.2] Es significativa esta polarización en torno a un político acusado, ni más ni menos, que de graves delitos y que, sin embargo, ha conseguido transmitir a un elevadísimo número de ciudadanos, la idea de

que su persona, entendida como resumen de una trayectoria en el pasado y de un compromiso programático hacia el futuro, se asocia con la historia y la realidad de Cataluña. [3.3] Cualquier tentativa de interpretar la adhesión popular a Jordi Pujol fuera del marco de los sentimientos y emociones nacionalistas está condenada al fracaso. [3.4.] La habilidad del partido de Pujol y de sus portavoces ha estado fundamentalmente en el terreno en el que han logrado poner la polémica, con la ayuda ingenua del fraguismo, que prefiere agitar el nacionalismo catalán contra el Gobierno de Madrid, aunque sea renunciando olímpicamente a sus soflamas sobre la sagrada unidad de la patria. [3.5.] Los catalanes a quienes ha ofendido que Pujol pueda ser considerado por el fiscal como un ciudadano bajo sospecha no se indignan ante esa iniciativa por simple aversión a los socialistas que ocupan el Gobierno del Estado, pero también la alcaldía de Barcelona, o porque propugnen la unión de la derecha autoritaria española con el catalanismo moderado. [3.6.] El móvil de su protesta es el rechazo de la eventual participación del Ejecutivo, heredero de una secular tradición centralista, en los intentos de procesar a un líder nacionalista que ha sido elegido presidente de la Generalitat por casi el 47% de los votantes. [3.7.] Se nos dirá que estas cosas desdichan de una apariencia o una proyección modernizadora en Cataluña; el pujolismo es, en cualquier caso, una ideología difícilmente identificable con la idea de progreso, pero tiene a sus espaldas una larga historia de lucha por las libertades democráticas y por la autonomía de Cataluña. [3.8] Y esto funciona de manera casi automática a la hora de responder a lo que desde el principio se ha identificado como una agresión a Cataluña misma. [3.9.] Claro que ni Cataluña ni cualquier otra realidad nacional pueden ser identificadas, según las categorías del pensamiento democrático, con un líder carismático o patrimonializadas por una ideología o un partido.

[4]

[4.1.] En su discurso de investidura, Jordi Pujol lamentó las simientes de odio que pudieran fructificar en la clase política, y realizó un llamamiento a la calma y la serenidad. [4.2.] Esa actitud expresa la emotividad con que se vive el conflicto creado por la querrela en Cataluña. [4.3] Quizá eso explique el hecho de que, presentada la querrela, el Gobierno de Felipe González y los socialistas catalanes (el PSC) hayan perdido toda iniciativa en la batalla política. [4.4] Se diría que esperan una resolución de la querrela desfavorable para Jordi Pujol –lo que, en cualquier caso, no mejoraría mucho la situación, en estrictos términos políticos, que digamos– o que aguardan a que el tiempo y otros problemas diluyan éste en el olvido. [4.5.] De todas formas, si la querrela no es admitida a trámite, o si el eventual proceso no terminara en condena, habrá que reconocer que sería un milagro que no se produjera en ese momento la crisis gubernamental tan aplazada por Felipe González. [4.6.] Claro que con tal de demostrar la capacidad de duración de su Gabinete, el presidente parece capaz de cualquier cosa.

5.3.2. Les macroestructures semàntiques

El tema central de l'editorial és l'anàlisi del moviment de suport a Jordi Pujol arran de la querella de Banca Catalana¹. Té dues tesis que el sintetitzen:

1. Existeix un sentiment de greuge en amplis sectors socials de Catalunya per la querella presentada pel fiscal general contra Pujol en el cas Banca Catalana, perquè els seguidors de Jordi Pujol creuen que: a) és una venjança per haver guanyat per majoria absoluta (CiU: 47% dels vots) i b) la querella està instigada des del govern central.
2. Hi ha hagut una campanya populista consubstancial a la ideologia i estratègia del partit de Jordi Pujol, el qual ha aconseguit associar la seva persona amb Catalunya.

La segona de les proposicions, que és explícita en el text, dota el conjunt de l'editorial de coherència semàntica. El fet de la manifestació és anecdòtic per als nostres objectius.

Les dues proposicions formen un tot amb els paràgrafs que a continuació analitzarem. I podrem veure, com en els altres casos, les corroboren.

5.3.3. Temes, implicacions i pressuposicions

Títol	Tema	Implicacions	Pressuposicions
Por las sendas del populismo catalán	<i>La implicació</i>	Pujol practica el populisme.	

El títol, a la vista de les tesis, no ofereix dubte que implica que Pujol practica el populisme.

¹ Per adquirir una idea sobre la querella de Banca Catalana global i suficient per als objectius que ens hem marcat en aquest nivell d'anàlisi, el lector pot recórrer a la lectura creuada de l'editorial que ara ens ocupa i els següents editorials també reproduïts en aquest treball: *El País*, 29.11.86; *El Periódico*, 30.5.84 i 22.11.86; *La Vanguardia*, 31.5.84 i 22.11.86; *Avui*, 30.5.84 i 22.11.86.

Si el lector desitja una documentació més detallada pot recórrer al capítol "El caso Banca Catalana" de Andreu MISSE, a *Memoria de Catalunya*, Madrid: El País.1997 i a dues obres més extenses BAGES, GONZÁLEZ i REIXACH 1985 i CABANA 1988.

1r Paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[1.1] Pujol fue reelegido ayer como presidente de la Generalitat de Cataluña, gracias a la mayoría parlamentaria que deparó a CiU su victoria en los comicios autonómicos del pasado 29 de abril, reforzada en la investidura por los votos de Esquerra Republicana y Alianza Popular.	La majoria parlamentaria de CiU va elegir Pujol president de la Generalitat. ERC i AP hi van votar a favor.		
[1.2.] La querella interpuesta por el fiscal general del Estado contra Pujol y otros ex directivos de Banca Catalana, acusados de apropiación indebida y falsedad en documento mercantil, ha contribuido a transformar en un corto plazo esta victoria en casi una apoteosis.	La victòria de Pujol és gairebé una apoteosi La querella de Banca Catalana ha donat més relleu a la victòria electoral. Pujol i altres exdirectius de Banca Catalana estan acusats d'apropiació indeguda i falsedat en document mercantil.		

El primer paràgraf bàsicament és introductori i exposa un sèrie de fets que estan fora de dubte. Només hi ha un element analític destacat, l'efecte de la querella sobre la victòria de Pujol del qual no se'n pot extreure cap inferència rellevant. Passem a la següent oració.

[1.3] La manifestación que congregó ayer algunas decenas de millares de personas delante del Parlamento catalán pone de relieve que los nacionalistas catalanes han sabido calar en zonas del sentimiento ciudadano y canalizarlo políticamente en su favor y en contra del gobierno central.	Ahir hi va haver una manifestació amb desenes de milers de suport a Pujol. Els nacionalistes catalans han sabut calar en els sentiments d'una part dels ciutadans i els han mobilitzat al seu favor i contra el govern.	Els nacionalistes han aprofitat políticament els sentiments ciutadans	
---	--	---	--

Si bé va ser palès que hi va haver una manifestació, la valoració d'aquesta és discutida. No cal fer una discussió sobre el nombre efectiu de participants per adonar-nos que l'expressió "algunas decenas de millares de personas" comporta una presentació mitigadora de la

importància de la manifestació. Fins i tot contradient una de les rutines habituals en l'anomenat estil periodístic, la que mana aportar dades precises i rigoroses, l'editorialista opta per una fórmula imprecisa que, haguessin estat les desenes de milers que fossin, comporta una valoració a la baixa, en plena consonància amb el quadrat ideològic.

La valoració reductiva de la manifestació a partir de les xifres contrasta amb l'estimació anterior, a [1.2.], segons la qual la victòria de Pujol s'ha convertit en "casi una apoteosis", apoteosi –un terme també carregat negativament– que justament es deriva del fet que hi hagués hagut la manifestació. Totes dues tries lèxiques –"apoteosis" i "algunes decenas ..."– i el seu ordre d'aparició en el text reforcen la mitigació dels èxits del contrincant. L'ús del mot 'apoteosi' indica el caràcter espectacularitzant del resultat, relacionant-lo directament en el paràgraf següent amb la manifestació

Com en molts altres casos, si l'oració [1.3.] és clara ella mateixa ja és un tema i, per tant, en la segona columna podem posar *Ídem*. Però en aquest cas, no té interès veure si la manifestació posa o no de relleu que 'els nacionalistes catalans han calat en zones del sentiment ciutadà'. Sí que té interès la segona part explícita, que podem parafrasejar així:

'Els nacionalistes catalans han sabut calar en els sentiments d'una part dels ciutadans i els han mobilitzat a favor seu i contra el govern central'

I com indiquen les formes verbals 'han sabut calar' i 'canalitzar-lo' a favor seu i contra el govern, de la mateixa segona part de l'oració, s'infereix que:

'Els nacionalistes han aprofitat políticament els sentiments ciutadans'

Presenta així el diari un primera característica populista dels nacionalistes catalans (CiU). Les connotacions negatives dels qualificatiu populista quedaran expressament palesades més endavant en aquest editorial.

[1.4.] Las tesis paranoicas que la Prensa reaccionaria exhibe en torno a la necesidad de demostrar la inocencia gubernamental de no intervención en la Justicia, y no la inocencia de 25 personas sospechosas de delito, según el fiscal, no deben servir, empero, para alimentar la paranoia contraria: la de suponer que esta manifestación popular no responde también, y sobre todo, a la expresión de un sentimiento agraviado, que entronca, guste o no a los observadores, con la más pura de las realidades catalanas.	<i>Les pressuposicions</i> Qui no entén que hi ha també un sentiment de greuge a Catalunya que explica l'èxit de la manifestació de suport a Pujol està equivocat	Pensar que el govern ha instigat la querella és fruit de la imaginació de qui ho diu. El govern no ha de demostrar que no ha intervingut. Els 25 sospitosos tampoc han de demostrar que són innocents. És incongruent pensar alhora que el govern ha de demostrar que és innocent i no pensar que els acusats són qui ha de demostrar que són innocents.	La premsa reaccionària manté tesis paranoiques en dir que el govern ha de demostrar que no ha intervingut, que és innocent. La manifestació respon a un sentiment de greuge. El sentiment de greuge forma part de la realitat catalana
---	---	--	---

La quarta oració del primer paràgraf no té una redacció afortunada al pretendre lligar una mena del que el diari entén per paranoia amb una altra mena de posició que, segons el diari és també paranoica. La metàfora mèdica revela que, segons el diari, pensar que la querella ha estat instigada pel govern és fruit de la imaginació dels que ho mantenen –als quals presenta negativament com a 'paranoics'-. Entre aquests hi ha els que el diari qualifica de premsa reaccionària.

En conseqüència, és absurd mantenir que el govern ha de demostrar la seva innocència, perquè tampoc els 25 sospitosos han de demostrar que són innocents.

No té interès veure si negar que la manifestació popular respon també, i sobretot, a un sentiment de greuge és paranoic, però sí que té interès adonar-se que el diari sí que entén que la manifestació respon a un sentiment de greuge i, per tant, a més a més, dóna per pressuposat el sentiment de greuge i el seu arrelament a Catalunya.

2n Paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[2.1] Desde esta perspectiva, la movilización de ayer en respaldo de Jordi Pujol refleja la sensibilidad herida de amplios sectores sociales de Cataluña, que no pueden separar la presentación de una querella sobre el pasado de Banca Catalana, ni de la reciente victoria absoluta de CiU en las elecciones autonómicas, ni de la creencia en que el gobierno ha impulsado la acción del fiscal general del Estado.	A Catalunya hi ha amplis sectors socials ferits en la seva sensibilitat.	S'ha de separar la querella de Banca Catalana de la victòria de CiU i de la creença que el govern va instigar la querella.	Els sectors que donen suport a Pujol afirmen que el govern va instigar la querella de BC.

Si la mobilització reflecteix una sensibilitat, pressuposa que la sensibilitat existeix i és tan clara la inferència que hem posat la pressuposició directament en la columna dels temes.

Dir que hi ha sectors que no poden separar la querella, de la victòria de CiU i de la creença que el govern va instigar la querella, implica que, segons el diari, les tres coses s'han de separar alhora de discutir-les i esbrinar responsabilitats. Vegi's més endavant l'anàlisi de nivell 2 de l'editorial de l'*Avui* del 22.11.86 per comprovar com justament aquest diari s'identifica amb els esmentats sectors i no separa les qüestions tal com opina *El País* que fan els que donen suport a Jodi Pujol.

Fem notar que una part molt important de la disputa gira al voltant d'una creença que seria extremadament difícil comprovar fefaentment –com si no–, a saber, si el govern de l'Estat va instigar o no la querella de Banca Catalana (BC). Fem notar que el lector estàndard està en els millors dels casos en la mateixa situació que nosaltres.

[2.2] Otros factores han contribuido a exacerbar todavía más los ánimos: la inexistencia de un fuero procesal que equiparase las garantías de los parlamentarios autonómicos con las de los diputados del congreso; los excesos verbales de Alfonso Guerra durante la campaña electoral, y la impresión, que los hechos sólo avalan en parte, pero que se ha extendido, de que la voluntad de llegar hasta el fondo de las irregularidades de Banca Catalana implica un agravio comparativo respecto a otros casos.	Hi ha elements secundaris que han exacerbat el sentiment de greuge: - Pujol no té garanties similars a les dels diputats del Congrés. - Guerra es va excedir. - impressió de tracte massa rigorós si se'l compara amb altres bancs.	Hi hauria d'haver un fur que equiparés els parlamentaris autonòmics amb els diputats. Alfonso Guerra es va excedir amb el que va dir. Qui creu que hi ha un greuge comparatiu en el tracte cap a Banca Catalana exagera.	Els fets avalen només en part que es tracta amb més rigorositat les irregularitats de Banca Catalana que les d'altres entitats bancàries.
---	--	--	---

Les implicacions extreïdes de [2.2.] són totes força automàtiques, tret de:

'Qui creu que hi ha un greuge comparatiu en el tracte cap a Banca Catalana exagera'.

Però, la inferència resulta inevitable quan ens adonem que el diari qualifica de 'impressió' la creença del greuge comparatiu i afegeix que els fets 'només l'avalen en part'. Per tant, segons el diari, no l'avalen globalment, en conseqüència qui ho manté, com a mínim, exagera. Fem notar que en restaria pendent la comprovació, o si més no la discussió de la pressuposició, si fos un dels objectius d'aquest treball. Al lector estàndard, de nou, en el millor dels casos, també li quedaria pendent.

Pel que fa a la matriu ideològica, és pertinent tenir en compte la primera implicació –la reclamació d'un fur que equiparés els parlamentaris autonòmics amb els diputats–.

[2.3] Sobre ese trasfondo de irritación ha operado una activa campaña de movilización, incluidos anuncios en la Prensa de los más variados gremios y asociaciones, y el flete de autobuses para trasladar a los manifestantes, que ha coloreado la convocatoria de un inconfundible tono populista.	La manifestació ha tingut un to populista.	El caràcter populista procedeix del suport dels gremis i associacions diverses i de les gent de fora de Barcelona.	Les bases del populisme de CiU estan en els més diversos gremis. Un nombre rellevant de manifestants són de fora de Barcelona.
---	--	--	---

El més rellevant ideològicament és que atorga el caràcter populista a l'origen divers, de gremis i associacions, i al fet que un nombre significatiu de manifestants siguin de fora de la ciutat de Barcelona, una dada inferida de notar l'al·lusió al noliejament d'autobusos.

3r Paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[3.1] En este populismo, siempre rentable a corto plazo en política y siempre peligroso a medio y largo plazo, según la historia enseña, radica, a la postre, gran parte de la estrategia adoptada y de la ideología profunda del partido de Pujol.	L'estratègia i la ideologia de Pujol són populistes	Pujol té una estratègia i una política rendible a curt termini i perillosa a mig i llarg termini.	La història ensenya que el populisme és rendible a curt termini i perillós a mig i llarg termini

El populisme que, segons el diari, és la ideologia profunda del partit de Pujol i és perillós a mig i llarg termini –segons el diari, és una ensenyament de la història– va perfilant-se més en la següent oració.

[3.2] Es significativa esta polarización en torno a un político acusado, ni más ni menos, que de graves delitos y que, sin embargo, ha conseguido transmitir a un elevadísimo número de ciudadanos, la idea de que su persona, entendida como resumen de una trayectoria en el pasado y de un compromiso programático hacia el futuro, se asocia con la historia y la realidad de Cataluña.	La polarització en torn de Pujol és significativa [del populisme].	La trajectòria i la persona de Pujol és una cosa diferent de la història i la realitat de Catalunya. Pujol utilitza per fer populisme la seva trajectòria política i els seus projectes de futur. El populisme de Pujol comporta la polarització es dona al voltant d'un presumpte delinqüent.	La polarització gira al voltant de Pujol. Els delictes de què s'acusa Pujol són greus. Pujol ha convençut molt ciutadans que ell representa la història i la realitat de Catalunya.
---	--	--	---

En assenyalar que Pujol està acusat de greus delictes, i en dir que la polarització es dona a l'entorn d'un polític acusat de greus delictes, s'implica que el populisme de Pujol comporta la polarització al voltant d'un presumpte delinqüent.

Les pressuposicions i les implicacions són prou clares. Comentem tan sols que, segons el diari, el populisme consisteix, doncs, també en la polarització de la política entorn d'una figura, Pujol, i en associar la trajectòria de Pujol amb la història de Catalunya.

[3.3] Cualquier tentativa de interpretar la adhesión popular a Jordi Pujol fuera del marco de los sentimientos y emociones nacionalistas está condenada al fracaso.	L'anàlisi del populisme pujolista fracassarà si no incorpora la dimensió nacionalista.	L'adhesió popular a Pujol forma part d'un fenomen que té a veure amb els sentiments i les emocions nacionalistes.	
---	--	---	--

Encara ampliant el perfil del 'populisme pujolista', el diari en fa part també a dos elements contraposat als racionals, els sentiments i les emocions nacionalistes.

[3.4.] La habilidad del partido de Pujol y de sus portavoces ha estado fundamentalmente en el terreno en el que han logrado poner la polémica, con la ayuda ingenua del fraguismo, que prefiere agitar el nacionalismo catalán contra el Gobierno de Madrid, aunque sea renunciando olímpicamente a sus soflamas sobre la sagrada unidad de la patria.	CDC ha portat la polèmica a un altre terreny: el que està en qüestió és el govern central. Fraga ha col·laborat amb Pujol perquè prefereix atacar el govern de l'Estat [que és del PSOE].	Fraga agita el nacionalisme català i no és conseqüent perquè això debilita la unitat de la pàtria que ell defensa amb els seus escarafalls.	Fraga ha ajudat Pujol carregant contra el govern central.
--	--	---	---

[3.4.] és un preàmbul del que ve. El més significatiu: Fraga actua per antisocialisme.

[3.5.] Los catalanes a quienes ha ofendido que Pujol pueda ser considerado por el fiscal como un ciudadano bajo sospecha no se indignan ante esa iniciativa por simple aversión a los socialistas que ocupan el Gobierno del Estado, pero también la alcaldía de Barcelona, o porque propugnen la unión de la derecha autoritaria española con el catalanismo moderado.	Els catalans ofesos no són antisocialistes ni estan per unir-se amb Fraga.	Els catalans ofesos són catalanistes moderats.	El fiscal tan sols considera Pujol com a un ciutadà més, que en el aquest cas està sota sospita.
---	--	--	--

Els catalans ofesos en els seus sentiments o emocions nacionalistes no ho estan per antisocialisme com Fraga. Són nacionalistes moderats.

[3.6.] El móvil de su protesta es el rechazo de la eventual participación del Ejecutivo, heredero de una secular tradición centralista, en los intentos de procesar a un líder nacionalista que ha sido elegido presidente de la Generalitat por casi el 47% de los votantes.	Els catalans ofesos ho estan perquè pensen que l'executiu central ha participat en la querella contra el president.	La participació del govern central en la querella és només una sospita.	El govern central pateix l'herència de la tradició centralista.
---	---	---	---

L'enunciat de [3.6.] reprèn bàsicament proposicions que ja han aparegut en altres formes. Noti's, no obstant, la pressuposició generada per l'esment a l'herència de la tradició centralista que pateix el govern de l'Estat. Podem dir 'pateix', perquè, segons l'editorial, sobre la base d'aquesta herència, els catalans ofesos ho estan a causa d'una 'eventual' participació que, segons l'editorialista, era producte de la imaginació paranoica.

[3.7.] Se nos dirá que estas cosas desdicen de una apariencia o una proyección modernizadora en Cataluña; el pujolismo es, en cualquier caso, una ideología difícilmente identificable con la idea de progreso, pero tiene a sus espaldas una larga historia de lucha por las libertades democráticas y por la autonomía de Cataluña.	El populisme de Pujol no fa per una Catalunya modernitzadora.	El pujolisme no és progressista, encara que hagi lluitat per les llibertats i l'autonomia.	El pujolisme és una ideologia. El pujolisme té una llarga història de lluita per les llibertats i l'autonomia.
---	---	--	---

En síntesi, el pujolisme és una ideologia antiquada, no progressista.

[3.8.] Y esto funciona de manera casi automática a la hora de responder a lo que desde el principio se ha identificado como una agresión a Cataluña misma.	La història de lluita de Pujol serveix perquè la querella contra ell s'identifiqui com una agressió a Catalunya.		Pujol és un líder carismàtic.
[3.9.] Claro que ni Cataluña ni cualquier otra realidad nacional pueden ser identificadas, según las categorías del pensamiento democrático, con un líder carismático o patrimonializadas por una ideología o un partido.	<i>Les implicacions</i>	No és democràtic identificar un país amb un líder. El pujolisme identifica Pujol amb Catalunya. El pujolisme i CDC es presenten com a sinònims de Catalunya.	

Les implicacions, de fet generades des de [3.9.], són el més important i rellevant d'aquest fragment, perquè aporten més elements per a la matriu ideològica sobre la qüestió catalana del diari.

4t. Paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[4.1.] En su discurso de investidura, Jordi Pujol lamentó las simientes de odio que pudieran fructificar en la clase política, y realizó un llamamiento a la calma y la serenidad.	Pujol crida a calmar els ànims.	Pujol entén que s'han sembrat llavors d'odi	

[4.2.] Esa actitud expresa la emotividad con que se vive el conflicto creado por la querella en Cataluña.	<i>La implicació</i>	Els seguidors de Pujol entenen que qui ha promogut la querella ha sembrat llavors d'odi.	
[4.3] Quizá eso explique el hecho de que, presentada la querella, el Gobierno de Felipe González y los socialistas catalanes (el PSC) hayan perdido toda iniciativa en la batalla política.	El govern central i el PSC entenen que l'emotivitat existent aconsella no fer res.		El govern de Felipe González i el PSC estan paralizats políticament.
[4.4] Se diría que esperan una resolución de la querella desfavorable para Jordi Pujol –lo que, en cualquier caso, no mejoraría mucho la situación, en estrictos términos políticos, que digamos– o que aguardan a que el tiempo y otros problemas diluyan éste en el olvido.	Els socialistes estan a l'expectativa. Un sentència contra Pujol no milloraria el panorama polític.		
[4.5.] De todas formas, si la querella no es admitida a trámite, o si el eventual proceso no terminara en condena, habrá que reconocer que sería un milagro que no se produjera en ese momento la crisis gubernamental tan aplazada por Felipe González.	<i>La implicació</i>	González ha d'aprofitar la crisi per recompondre el govern.	
[4.6.] Claro que con tal de demostrar la capacidad de duración de su Gabinete, el presidente parece capaz de cualquier cosa.	<i>La implicació</i>	És absurda l'actitud tossuda de González.	González vol demostrar que el seu gabinet és durador.

Només cal afegir un comentari al conjunt de temes, implicacions i pressuposicions extretes d'aquest paràgraf.

Després de deixar clar que els socialistes no han sabut reaccionar arran de la presentació de la querella per part de fiscal general de l'Estat i de la reacció de Convergència i Jordi Pujol, el diari recomana una reestructuració del govern a González, al costat del qual ha estat al llarg de l'editorial defensant-lo de les responsabilitats que li atorguen els pujolistes.

La defensa del govern de González s'ha materialitzar en la qualificació de 'paranoics' a aquells que insinuen que el govern estava darrera de la presentació de la querella, en la presentació del govern de l'Estat com a víctima de la tradició secular centralista i com a víctima del suport de Fraga a Pujol pel fet de ser un govern al qual el dirigent gallec s'oposa.

El diari destaca que el tipus de lideratge que exerceix Pujol suposa, per una part, la seva identificació amb Catalunya i, per l'altra, el recurs al populisme. Aquesta presentació negativa mitiga l'èxit de l'oposant. *El País* arremet també contra els oposants directes, la premsa reaccionària, que defensa tesis 'paranoiques', situant així clarament una frontera entre ell i els altres diaris, en maximitzar-ne els errors.

5.4. Anàlisi de nivell 2 de l'editorial: "La batalla de las lenguas"

5.4.1. L'editorial

EL PAÍS, viernes 27 de junio de 1986

La batalla de las lenguas

[1]

[1.1] Las sentencias del Tribunal Constitucional sobre tres recursos del Gobierno acerca de las leyes de normalización lingüística de los Parlamentos catalán, vasco y gallego significan un paso trascendente en la construcción del Estado de las autonomías.

[2]

[2.1] El criterio seguido por los magistrados para aceptar determinados recursos y rechazar otros ha sido el que marca el artículo 3 de la Constitución. [2.2.] Ésta establece de forma bien clara que las lenguas de las comunidades autónomas son objeto de protección y de derechos, pero no de obligaciones por parte de los ciudadanos. [2.3.] Así que el artículo primero de la ley del Parlamento gallego, que situaba en pie de absoluta igualdad la lengua vernácula y la castellana (hace referencia al deber de los gallegos de conocer su lengua), ha sido declarado inconstitucional. [2.4.] Igualmente, el artículo 8.3 de la ley vasca, que contempla la posibilidad de que la Administración autónoma utilice en exclusiva el vascuence en determinadas situaciones es también declarado inconstitucional, ya que afecta a una discriminación del castellano. [2.5] La prioridad de éste es reconocida de manera explícita por la sentencia cuando dice: " sólo del castellano se establece constitucionalmente un deber individualizado de conocimiento, y con él, la presunción de que todos los españoles lo conocen". [2.6] Es decir, que si es un derecho de catalanes, gallegos y vascos el conocer y usar sus respectivas lenguas y un deber del Estado el protegerlas, sólo el castellano es de obligatorio y presumible conocimiento por parte de todos los españoles.

[3]

[3.1.] La actitud de los magistrados responde al intento de llegar a una situación de bilingüismo lo más perfecta posible allí donde coexisten dos lenguas oficiales. [3.2.] Se rechaza todo tipo de norma que obligue al ciudadano a aprender una lengua que no sea el castellano y se declaran inconstitucionales las leyes que tiendan a implantar, aunque sea parcialmente, el monolingüismo. [3.3.] En este sentido, la sentencia clarifica el estatuto de co-oficialidad de las lenguas en las tres comunidades autónomas de referencia, y aporta al respecto matices novedosos e interesantes. [3.4.] En primer lugar, se establece, en la sentencia sobre la ley vasca, que la co-oficialidad afecta no sólo a las Administraciones autónomas, sino a todos los poderes públicos, incluidos los centrales, radicados territorialmente en cada comunidad. [3.5.] Ello lleva directamente a la exigencia de aplicación de la co-oficialidad en la fuerzas armadas y en sus relaciones con los ciudadanos. [3.6.] En segundo lugar, en otro de los fundamentos jurídicos se apunta la necesidad de poner fin a la situación de hecho que atribuye a la Administración central la protección de los derechos lingüísticos relacionados con el castellano, y a las Administraciones autonómica, iguales facultades para la protección de sus lenguas autóctonas. [3.7.] La sentencia declara que tanto el Estado como las comunidades autónomas deben garantizar y proteger el uso de ambas en cada comunidad. [3.8.] En

tercer lugar, se reconoce que los poderes públicos de las autonomías pueden establecer principios de prioridad lingüística en el reclutamiento de funcionarios adscritos a cada una de las comunidades.

[4]

[4.1.] La construcción de un Estado democrático y descentralizado, en el que se reconocen la pluralidad y la diversidad lingüística y cultural, no es fácil ni será rápida. [4.2.] Tras 40 años de dictadura y varios siglos de mentalidad uniformadora, no se puede esperar que, de la noche a la mañana, llegue fluidamente el consenso y la normalización. [4.3.] Las sentencias que comentamos constituyen un paso capital a la hora de evitar dramatismo y tensiones y de potenciar la riqueza lingüística de España.

5.4.2. La macroestructura semàntica

L'editorial que ens ocupa pot resumir-se en diverses proposicions, que a més són rellevants per als objectius de la nostra investigació:

Tal com diu el Tribunal Constitucional:

1. els espanyols només tenen l'obligació de saber el castellà.
2. És un dret de catalans, gallecs i bascos usar la seva llengua, però no tenen l'obligació de conèixer-la.
3. La cooficialitat afecta totes les institucions de l'Estat a les comunitats autònomes, incloses les forces armades.
4. La protecció dels drets lingüístics relacionats amb el castellà són competència també de l'administració autonòmica

L'editorial exposa les sentències del Tribunal Constitucional i deixa clar que hi està d'acord des del primer paràgraf quan afirma que 'signifiquen un pas transcendent en la construcció de l'Estat de les autonomies' i ho repeteix en la darrera oració ([4.3.]) en qualificar-les de 'pas capital a l'hora d'evitar dramatisme i tensions i de potenciar la riquesa lingüística de Espanya'.

Justament la comunió de l'editorial amb les sentències aporta coherència global a l'editorial juntament amb el fet d'entendre que el reconeixement de la pluralitat lingüística, com a part de la construcció de l'Estat de les autonomies, no serà fàcil i ràpid. Podem, doncs, formular sintèticament dues proposicions que aporten coherència global a l'editorial:

'Las sentències del Tribunal Constitucional són un pas capital per evitar dramatismes i tensions i potencien la riquesa lingüística d'Espanya'

'El reconeixement de la pluralitat lingüística i cultural no és fàcil ni serà ràpid'

Ens tornarem a referir a aquest editorial més endavant, perquè el que s'hi manté està en absoluta contradicció amb el que es manté en un editorial posterior (24.12.94) sobre una altra sentència del Tribunal Constitucional, en aquesta ocasió només sobre la Llei de Normalització del català.

5.4.3. Els temes, les implicacions i les pressuposicions

Les macroestructures de l'editorial ja han aportat força proposicions rellevants per a la construcció de la matriu ideològica del diari. Això ens permetrà fer més via en els comentaris ja que la lectura dels quadres que a continuació extreuen els temes, les implicacions i les pressuposicions flueixen gairebé automàticament.

Títol	Temes	Implicacions	Pressuposicions
La batalla de las lenguas	El Tribunal Constitucional sentència en la batalla de les llengües.	Hi ha una pugna al voltant de les llengües.	

1r paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[1.1] Las sentencias del Tribunal Constitucional sobre tres recursos del Gobierno acerca de las leyes de normalización lingüística de los Parlamentos catalán, vasco y gallego significan un paso trascendente en la construcción del Estado de las autonomías.	<i>Idem</i> El Tribunal Constitucional col·labora amb les sentències pronunciades a la construcció de l'Estat.	S'ha fet un pas en la consolidació de les autonomies. Les autonomies s'han de construir encara.	

Atesa la posició global del diari a favor de l'Estat de les autonomies, si considera que les sentències del Tribunal Constitucional en són un pas endavant, el diari implica que hi està d'acord.

2n paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[2.1] El criterio seguido por los magistrados para aceptar determinados recursos y rechazar otros ha sido el que marca el artículo 3 de la Constitución.	El Tribunal Constitucional s'até al article 3 de la Constitució.	El Tribunal Constitucional aplica la Constitució en resoldre sobre les lleis de normalització catalana, basca i gallega.	

L'article 3 de la Constitució diu:

- "1. El castellà és la llengua espanyola oficial de l'Estat. Tots els espanyols tenen el deure de conèixer-la i el dret d'usar-la.
2. Les altres llengües espanyoles seran també oficials en les respectives Comunitats Autònomes d'acord amb els seus Estatuts.

3. La riquesa de les diferents modalitats lingüístiques d'Espanya és un patrimoni cultural que serà objecte d'especial respecte i protecció."

Si el tenim present serà més senzill seguir el següent fragment:

[2.2.] Ésta establece de forma bien clara que las lenguas de las comunidades autónomas son objeto de protección y de derechos, pero no de obligaciones por parte de los ciudadanos.	<i>Les implicacions</i>	L'article 3 estableix que les llengües de les comunitats autònomes són objecte de protecció i de drets. El castellà és l'única llengua de la qual se'n pot exigir el coneixement. I, possibilitat (a): L'article 3 estableix que les llengües de les comunitats autònomes no són objecte d'obligacions per part dels ciutadans [fals]. O, possibilitat (b) L'article 3 no estableix que les llengües de les comunitats autònomes siguin objecte d'obligacions per part dels ciutadans.	
--	--------------------------------	--	--

La redacció de [2.2.], tret de deixar clar que, segons la Constitució, les llengües de les comunitats autònomes són objecte de protecció i de drets, deixa la segona part de l'oració oberta –"pero no de obligaciones por parte de los ciudadanos"– a tres interpretacions possibles:

(a) l'article 3 estableix que les llengües de les comunitats autònomes *no són objecte* d'obligacions per part dels ciutadans,

(b) l'article 3 *no estableix* que les llengües de les comunitats autònomes siguin objecte d'obligacions per part dels ciutadans,

i (c) atesa l'ambigüitat de [2.2] s'ha de contemplar que es vulgui dir (b) i (a) alhora: l'article 3 *no estableix* que les llengües de les comunitats autònomes siguin objecte d'obligacions per part dels ciutadans, però que no s'estableixi, no es contradiu –sinó consistent– amb la consideració que *no són objecte* d'obligacions per part dels ciutadans.

L'ambigüïtat del text constitucional dóna peu a les tres interpretacions i el mateix ocorre amb [2.2.]. És clar que de l'article 3 no es pot inferir *necessàriament* (a), justament perquè (a) és només una possibilitat i adoptar-la tanca les possibilitats que deixa obertes (b). Com veurem més endavant és extremadament rellevant, perquè és justament (a) el que interpreta el Tribunal Constitucional en aquesta ocasió i absolutament el contrari del que interpretarà el mateix Tribunal Constitucional uns anys més tard com hem apuntat fa unes línies.

La interpretació (b), a diferència de la (a), deixa la porta oberta a establir obligacions relatives a les llengües de les comunitats autònomes.

[2.3.] Así que el artículo primero de la ley del Parlamento gallego, que situaba en pie de absoluta igualdad la lengua vernácula y la castellana (hace referencia al deber de los gallegos de conocer su lengua), ha sido declarado inconstitucional.	L'article primer de la llei gallega és inconstitucional.	Es inconstitucional establir el deure dels gallecs / bascos / catalans de saber respectivament les seves llengües.	
---	--	--	--

Efectivament, com mostra [2.3.] la interpretació escollida pel Tribunal Constitucional de l'article 3 de la Constitució –que el diari assumeix– és la (a) i d'aquí que es declari inconstitucional l'article primer de la llei gallega i, per extensió, el diari impliqui la mateixa lògica per catalans i bascos. El Tribunal Constitucional escull una de tres possibilitats d'interpretació de l'article 3 que palesen les implicacions del paràgraf [2.2] i el diari el segueix.

Les tres interpretacions de l'article 3 eren possibles, certament, encara que no compatibles [aquest un problema derivat de l'ambigüïtat del text Constitucional]. No obstant, el que no és una inferència que respecti la lògica –justament perquè les tres són possibles– és deduir amb caràcter de necessitat com fa el diari –seguint els passos del Tribunal Constitucional– que de la Constitució es deriva la interpretació (a), perquè es podia haver derivat (b). Tampoc seria lògic inferir la (c), perquè si no es pot inferir com diem amb *caràcter de necessitat* (a) tampoc es pot lògicament inferir amb caràcter de necessitat (c) que conté (a) i (b). Hem detectat una inferència que es presenta com a necessària però que és tan sols opcional i, a més, tanca la

porta a altres desenvolupaments de la normativa, cosa que no hauria passat amb l'opció (b), com –ho tornem a dir– va passar uns anys després.

Noti's que la denominació de 'llengua vernacle'¹ –tret del significat etimològic, de llengua esclava–, com la de llengua de la comunitat autònoma, és diferent de 'llengua nacional' de Catalunya, País Basc o Galícia, una denominació que podria ser acceptable des del moment que la Constitució en l'article 2 es refereix a aquestes tres comunitats amb la denominació de 'nacionalitats'. Però en no atorgar-los la qualificació de nacionals queda aparentment justificat que no se les associï amb una regulació parella en obligacions i drets a la llengua que sí que es considera 'nacional'.

"Les altres llengües espanyoles" –que diu l'apartat 2– són tractades de fet com a "modalitats lingüístiques" –que mereixen "especial respecte i protecció", però no impliquen drets i deures. És a dir que, l'article 3 de la Constitució vehicula un emmascarament: les anomena llengües, però les tracta com a modalitats, un categoria sociolingüística, però no política.

[2.4.] Igualmente, el artículo 8.3 de la ley vasca, que contempla la posibilidad de que la Administración autónoma utilice en exclusiva el vascuence en determinadas situaciones es también declarado inconstitucional, ya que afecta a una discriminación del castellano.	És anticonstitucional que l'administració basca usi només l'euscar. <i>La implicació</i>	Que en determinades ocasions l'administració autonòmica usi només la llengua de la Comunitat Autònoma (diferent del castellà) discrimina el castellà	
--	--	---	--

Amb la mateixa lògica es pronuncia la sentència contra la llei basca. Noti's que el text del diari diu 'discriminació del castellà' i no 'discriminació de ciutadans castellano-parlants', amb la qual cosa confereix una personificació a la llengua².

¹ "Verna": 'esclau nascut a casa de l'amo' d'on 'nascut en el país, indígena'. DELC vol. IX 176.

² La personificació és el reconeixement del caràcter d'institució de la llengua, en tant que institució en el si de la qual es produeix i reproduceix el sentit (BEGER i LUCKMANN 1997).

[2.5] La prioridad de éste es reconocida de manera explícita por la sentencia cuando dice: " sólo del castellano se establece constitucionalmente un deber individualizado de conocimiento, y con él, la presunción de que todos los españoles lo conocen".	El castellà és prioritari. Només del castellà s'estableix el deure individualitzat de conèixer-lo		
[2.6] Es decir, que si es un derecho de catalanes, gallegos y vascos el conocer y usar sus respectivas lenguas y un deber del Estado el protegerlas, sólo el castellano es de obligatorio y presumible conocimiento por parte de todos los españoles.	Per als espanyols només és obligatori (i presumible) el coneixement del castellà. L'Estat ha de protegir les llengües de les comunitats autònomes. Catalans, gallecs i bascos tenen dret a conèixer i usar les seves llengües.	Les llengües de les comunitats autònomes no poden ser de coneixement obligatori . El coneixement del català no és un deure individualitzable.	

[2.5.] i [2.6.] abunden sobre les idees ja comentades i pel que fa a les inferències són prou clares per evitar un comentari repetitiu al lector d'aquest escaneig.

Ara bé, noti's que en no individualitzar el deure de conèixer el català, el basc o el gallec, es desresponsabilitza els individus de la protecció de la 'modalitat' i es limita la responsabilitat a les institucions.

3r paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[3.1.] La actitud de los magistrados responde al intento de llegar a una situación de bilingüismo lo más perfecta posible allí donde coexisten dos lenguas oficiales.	El Tribunal Constitucional està a favor del bilingüisme tan perfecte com sigui possible	El joc d'obligatorietats que estableix el Tribunal Constitucional estableix el bilingüisme més perfecte possible El bilingüisme més perfecte possible posa la llengua de l'Estat i la de les comunitats autònomes en condicions de desigualtat.	

Com es pot comprovar, la implicació

'El bilingüisme més perfecte possible posa la llengua de l'Estat i la de les comunitats autònomes en condicions de desigualtat.'

no es deriva només de [3.1.] sinó que té en compte fragments anteriors i el seu contingut implícit. Com en molts més casos, hi ha una progressió temàtica en el text i en les implicacions que se'n deriven i, com hem fet aquí, les implicacions es poden fer cristal·litzar en un moment determinat.

Les implicacions deixen clara quina és la concepció del 'bilingüisme més perfecte possible per a l'editorialista'. Una situació social no només de conflicte lingüístic³, sinó també desigual normativament, tal com amplia la següent oració.

[3.2.] Se rechaza todo tipo de norma que obligue al ciudadano a aprender una lengua que no sea el castellano y se declaran inconstitucionales las leyes que tiendan a implantar, aunque sea parcialmente, el monolingüismo.	<i>La implicació</i>	Bilingüisme més perfecte possible comprèn: - cap obligació d'aprendre una llengua diferent del castellà. - cap pràctica monolingüista que no sigui la castellana.	És una pràctica pròpia del monolingüisme l'ús per part de l'administració en determinades circumstàncies de només una llengua.
---	----------------------	---	--

La manca de precisió, o si més no, la mitigació que comporta anomenar 'bilingüisme més perfecte possible' a la situació descrita es reflecteix en l'estratègia paral·lela de qualificar com a 'lleï que tendeix a implantar, encara que sigui parcialment, el monolingüisme' el fet que l'administració pugui utilitzar en alguns casos només una llengua.

Noti's també que descriure la decisió del Tribunal Constitucional com a 'bilingüisme més perfecte possible' reforça el caràcter *necessari* de la interpretació (a) que hem apuntat més amunt.

³ Vegi's TURELL (1984, 198-210) per una discussió sobre els termes bilingüisme, diglòssia i conflicte lingüístic.

[3.3.] En este sentido, la sentencia clarifica el estatuto de co-oficialidad de las lenguas en las tres comunidades autónomas de referencia, y aporta al respecto matices novedosos e interesantes.	La sentència referida al cas basc estableix que s'ha d'entendre per cooficialitat de les llengües a les comunitats autònomes. La sentència diu coses noves.		
[3.4.] En primer lugar, se establece, en la sentencia sobre la ley vasca, que la co-oficialidad afecta no sólo a las Administraciones autónomas, sino a todos los poderes públicos, incluidos los centrales, radicados territorialmente en cada comunidad.	Tots els poders públics presents a la Comunitat Autònoma han de practicar la cooficialitat.		
[3.5.] Ello lleva directamente a la exigencia de aplicación de la co-oficialidad en la fuerzas armadas y en sus relaciones con los ciudadanos.	Les forces armades han de practicar la cooficialitat	La Guàrdia Civil, la Policia Nacional i l'exèrcit han d'aplicar la cooficialitat en la relació amb els ciutadans	

[3.3.], [3.4.] i [3.5.] mostren que l'editorialista entén que la inconstitucionalitat del monolingüisme també afecta a l'ús exclusiu del castellà per part de tots els poder públics, autonòmics o centrals, radicats a les comunitats autònomes.

[3.6.] En segundo lugar, en otro de los fundamentos jurídicos se apunta la necesidad de poner fin a la situación de hecho que atribuye a la Administración central la protección de los derechos lingüísticos relacionados con el castellano, y a las Administraciones autonómica, iguales facultades para la protección de sus lenguas autóctonas.	Les administracions autonòmiques també han de protegir els drets lingüístics relacionats amb el castellà, tal com fan amb les llengües autòctones		
[3.7.] La sentencia declara que tanto el Estado como las comunidades autónomas deben garantizar y proteger el uso de ambas en cada comunidad.	<i>Idem</i>		

Queda clar que l'obligació de protecció dels drets relacionats amb el castellà és també responsabilitat de les dues administracions.

[3.8.] En tercer lugar, se reconoce que los poderes públicos de las autonomías pueden establecer principios de prioridad lingüística en el reclutamiento de funcionarios adscritos a cada una de las comunidades.	El coneixement de les llengües autòctones pot ser (o no ser) valorat positivament en el reclutament de funcionaris per a les administracions de les comunitats autònomes <i>La implicació</i>	No s'estableix que els poders públics no autonòmics puguin tenir en compte el coneixement de les llengües autòctones en el reclutament o destinació de funcionaris.	
---	--	---	--

Tant el tema explícit com la implicació són pertinents per dibuixar la situació lingüística que defensa el diari.

4t paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[4.1.] La construcción de un Estado democrático y descentralizado, en el que se reconocen la pluralidad y la diversidad lingüística y cultural, no es fácil ni será rápida.	<i>Idem</i>	Les sentències contribueixen a la construcció d'un Estat democràtic i descentralitzat; i reconeixen la pluralitat lingüística Encara no se reconeix la diversitat cultural. El reconeixement de la diversitat lingüística i cultural, com a part de la construcció de l'Estat, tampoc és fàcil ni ràpid. Si a algú li semblen malament les sentències del Tribunal Constitucional, que tingui comprensió i paciència.	
[4.2.] Tras 40 años de dictadura y varios siglos de mentalidad uniformadora, no se puede esperar que, de la noche a la mañana, llegue fluidamente el consenso y la normalización.	És d'esperar que hi hagi lleis de les comunitats autònomes i que el Tribunal Constitucional les rectifiqui.	Les sentències del Tribunal Constitucional ja trenquen amb la mentalitat uniformadora secular. A algunes comunitats autònomes hi ha massa pressa.	

[4.3.] Las sentencias que comentamos constituyen un paso capital a la hora de evitar dramatismo y tensiones y de potenciar la riqueza lingüística de España.	<i>Les implicacions</i>	Els articles rebutjats podien crear dramatismes i tensions. Per potenciar la riquesa lingüística i evitar dramatismes i tensions cal anar pas a pas. Les sentències són sensates i potencien la riquesa lingüística d'Espanya.	
--	-------------------------	--	--

El darrer paràgraf és un epíleg que reprèn la filosofia global de la sentència del Tribunal Constitucional i de l'editorial emfasitzant el que l'editorialista entén que són les seves virtuts. O sigui, les línies estratègiques del quadrat ideològic es comencen a percebre.

Globalment, la lectura dels quadres i dels comentaris ens ha aportat uns quants elements més que descriuen la matriu ideològica del diari sobre la qüestió nacional catalana i corroboren l'extracció de les proposicions de la macroestructura semàntica.

El País posa de manifest el seu interès a situar en el pla de la legitimitat les diverses llengües de l'Estat. Malgrat això destaca que la legitimitat no està per sobre de l'obligatorietat del castellà; no arriba a la previsió de l'obligatorietat de les altres llengües.

Aquest editorial, d'altra banda, com ja hem dit, té la particularitat de plasmar una línia ideològico-política sobre la llengua basada en una inferència falsa. Ens hi tornarem a referir quan el comparem amb l'editorial d'*El País*, del dia 24.12.94.

5.5. Anàlisi de nivell 2 de l'editorial: "Así es si así os parece"

5.5.1. L'editorial

EL PAÍS, sábado 29 de noviembre de 1986

Así es si así os parece

[1]

[1.1.] Tras una semana de espera, se ha dado a conocer el contenido del auto de exculpación de Jordi Pujol dictado por el pleno de la Audiencia de Barcelona en la querella sobre Banca Catalana. [1.2.] Tan largo plazo podría estar justificado por la extensión de la resolución judicial, inusitada para un texto que trata simplemente de rechazar un procesamiento. [1.3.] Pero el auto tiene más bien el aspecto de ser una sentencia dictada tras un juicio, lo que en este caso, evidentemente, no se ha producido.

[2]

[2.1.] Llama la atención la misma estructura del texto, bastante alejado del tono de la mayoría de los autos. [2.2.] La profusa argumentación jurídica dedicada a explicar el delito de apropiación indebida parece destinada a querer cerrar jurídicamente el asunto, lo cual es, nuevamente, más propio de una sentencia que de un trámite procesal. [2.3.] Es como si, convencido el tribunal de la existencia en Banca Catalana de apropiaciones de mero uso o de ilícitas utilizaciones temporales de dinero recibido en depósito, hubiera puesto especial cuidado en definir doctrinalmente que tales actuaciones no encajan en la definición penal de la apropiación indebida. [2.4.] Doctrina que el pleno la apoya en sentencias del Supremo, pero que es discutible con arreglo a la jurisprudencia consolidada de este mismo tribunal, que señala que el delito de apropiación indebida no implica una apropiación definitiva.

[3]

[3.1.] El auto no entra a analizar globalmente el funcionamiento y actividades de Banca Catalana, ni tampoco sus resultados económicos negativos ni las causas de su insolvencia, sino que se centra en el enjuiciamiento de la conducta particular de Pujol. [3.2.] El tribunal no aprecia en sus actuaciones el elemento de dolo específico del delito de apropiación, que es la voluntad de incorporar ilícitamente a su patrimonio dinero o bienes recibidos en depósito, comisión o administración. [3.3.] Tampoco estima que se hayan producido los elementos definitorios del delito de maquinación para alterar el precio de las cosas. [3.4.] Por lo que se refiere a la acusación de falsedad en los balances, ni siquiera entra a analizar penalmente la actuación de Pujol, ya que considera prescritos los hechos.

[4]

[4.1.] Se aporta, como decimos, numerosa jurisprudencia del Supremo para demostrar que, en el código Penal español, para que se pueda dar un delito de apropiación se exige la intención explícita de incorporar los bienes ajenos al patrimonio propio. [4.2.] Semejante análisis es inmediatamente previo a la conclusión de que no se ha encontrado ningún dato que pruebe que Pujol incorporara ilícitamente a su patrimonio dinero o bienes a él confiados como administrador de Catalana o que los desviara con un fin penalmente ilícito a favor de un tercero. [4.3.] En una palabra, que, como insistían sus defensores, "no se ha quedado con un duro". [4.4.] Por lo demás, la percepción por parte de Pujol de más de 84

millones de pesetas en dividendos cuando Banca Catalana se encontraba al borde de la quiebra se considera como, a lo sumo, una infracción del artículo 107 de la ley de Sociedades Anónimas. Planteado así, no comporta ninguna responsabilidad penal.

[5]

[5.1.] La referencia a irregularidades que, o no tienen cabida en ningún tipo delictivo o encajan en esferas jurídicas no penales, es acogida en el voto reservado del magistrado Bandrés, que admite la existencia de unas irregularidades en Banca Catalana que son de imposible persecución penal en España dada la inexistencia de una legislación adecuada.

[5.2.] Los ocho magistrados que firman el otro voto particular no dudan en calificar de *delictivas* esta irregularidades, aceptando parte de las tesis del ministerio fiscal.

[6]

[6.1.] Nos encontramos, pues, ante una discusión jurídica de comprensión difícil para el ciudadano medio –e incluso para el ilustrado–. [6.2.] Es el auto un modelo de arcaísmo judicial, de tecnicismo abstruso y confuso, que conduce a un fin. [6.3.] Establecer la inocencia del banquero Jordi Pujol. [6.4.] Pero entre toda la fronda jurídica no deja de llamar la atención la opinión de los jueces en lo referente a la doble contabilidad que existía en Banca Catalana. [6.5.] El auto establece, ni más ni menos, que la *caja B* denunciada por los fiscales se debe interpretar como "una mera desagregación contable de la persona jurídica de Banca Catalana, SA, funcionando como mera entidad económica, admisible y eficaz desde un aspecto de mayor operatividad de la entidad bancaria (dejando al margen la otra valoración jurídica que ello pudiera comportar...)". [6.6.] Pese a la complicada y parvularia redacción de la frase, no es difícil descubrir en ella una especie de defensa de la existencia de la *caja B*, suponemos que en esta empresa y en cualquier otra, en función de la *operatividad*. [6.7.] O sea, que decenios de esfuerzos políticos y morales por la clarificación contable en las empresas y la honestidad fiscal se derrumban de un plumazo.

[7]

[7.1.] Pero, aparte de esta perla coleccionable en el museo de los horrores de la jurisprudencia española, el análisis del auto constituirá, no el punto final, sino el arranque de la polémica sobre las lagunas de nuestra ordenación legal y el uso que se está haciendo de ellas en la administración de los fondos de los ciudadanos. [7.2.] Se ha puesto demasiadas pocas veces de relieve que, con delitos o sin ellos, lo de Banca Catalana ha sido uno de los mayores fiascos financieros que recuerda la historia. [7.3.] Y que no pocos de los administradores –inocentes o culpables– de ese fracaso lo son hoy de cuantiosos fondos públicos en Cataluña.

[8]

[8.1.] No hay que olvidar, por último, que el caso, por lo que se refiere a los restantes 16 querellados, sigue inconcluso. [8.2.] Y si la exculpación de Pujol por la Audiencia es completa, no deja de ser, en algunos términos, reticente: no hay delito de falsedad, se dice, pero lo cierto es que no se ha entrado en el fondo de la cuestión, porque, en todos los casos, ya habría prescrito, no hay delito de apropiación porque falta el dolo, pero se reconoce (pese a que los magistrados casi cantan alabanzas de la *caja B*) que los flujos monetarios circularon por caudales indebidos; no hay maquinación, pero el desprendimiento de las acciones se realizó, efectivamente, muy poco antes de la apertura de la crisis de la entidad. [8.3.] O sea, que así es si así os parece.

5.5.2. Macroestructura semàntica

Gairebé tot l'editorial és una contraargumentació de l'acte del ple de l'Audiència de Barcelona que aboca a una conclusió:

L'acte d'exculpació de Pujol en la querella de Banca Catalana és errònia i indefensable des d'un punt de vista jurídic.

Per poder defensar que l'acte d'exculpació és no només indefensable jurídicament sinó erroni, l'editorial argumenta per demostrar que:

'Jordi Pujol és culpable d'apropiació indeguda i de falsedat en document mercantil'.

Aquesta convicció, que es veu necessàriament implicada pel text, encara que mai no apareix afirmada explícitament, és la que lliga la tesi central i dona coherència al conjunt.

5.5.3. Temes, implicacions i pressuposicions.

Títol	Tema	Implicacions	Pressuposicions
Así es si así os parece	La sentència és errònia.		

Després de la primera lectura resulta evident la traducció del títol en el tema.

1r paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[1.1] Tras una semana de espera, se ha dado a conocer el contenido del auto de exculpación de Jordi Pujol dictado por el pleno de la Audiencia de Barcelona en la querella sobre Banca Catalana.	L'acte d'exculpació de Pujol ha trigat una setmana a fer-se conèixer.		

[1.2.] Tan largo plazo podría estar justificado por la extensión de la resolución judicial, inusitada para un texto que trata simplemente de rechazar un procesamiento.	<i>La implicació</i>	El text és sospitosament llarg pel que és costum.	
[1.3.] Pero el auto tiene más bien el aspecto de ser una sentencia dictada tras un juicio, lo que en este caso, evidentemente, no se ha producido.	<i>Les implicacions</i>	Hi ha alguna cosa estranya, perquè no sembla un acte d'exculpació sinó una sentència, sense judici. Per poder fer una sentència hauria calgut un judici i per tant no era pertinent un acte d'exculpació que evita el judici.	

Tot el primer paràgraf està dedicat a una primera aproximació crítica a l'acte de l'Audència sobre la base de la forma, de les aparences i, per aquest motiu, resulten més importants les implicacions del que es diu que el que literalment es diu. La darrera frase del paràgraf rubrica l'estratègia d'aixecar sospites sobre l'acte amb l'expressió "tiene más bien el aspecto de ser una sentencia" d'un judici sense que hi hagi hagut judici. La sospita es plasma en la pregunta implicada '¿què ha passat, llavors?

En el següent paràgraf s'abunda sobre els indicis en la forma de l'acte:

2n paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[2.1.] Llama la atención la misma estructura del texto, bastante alejado del tono de la mayoría de los autos.	L'acte, pel to, no sembla un acte	El to és propi d'una sentència	
[2.2.] La profusa argumentación jurídica dedicada a explicar el delito de apropiación indebida parece destinada a querer cerrar jurídicamente el asunto, lo cual es, nuevamente, más propio de una sentencia que de un trámite procesal.	Hi ha molta argumentació jurídica. L'argumentació sembla que intenti tancar l'assumpte.	L'argumentació és pròpia d'una sentència.	

[2.3.] Es como si, convencido el tribunal de la existencia en Banca Catalana de apropiaciones de mero uso o de ilícitas utilizaciones temporales de dinero recibido en depósito, hubiera puesto especial cuidado en definir doctrinalmente que tales actuaciones no encajan en la definición penal de la apropiación indebida.		Hi va haver o bé apropiacions de mer ús, o bé utilitzacions il·lícites de diners que estaven en dipòsit. La doctrina que ha emès el Ple en l'acte fa una definició discutible del delictes d'apropiació indeguda. Sembla com si el tribunal hagués estat especialment curós en requalificar a la baixa les irregularitats de BC.	L'acte defineix doctrinalment que ni l'apropiació de mer ús ni la utilització il·lícita de dipòsits és 'apropiació indeguda'.
[2.4.] Doctrina que el pleno la apoya en sentencias del Supremo, pero que es discutible con arreglo a la jurisprudencia consolidada de este mismo tribunal, que señala que el delito de apropiación indebida no implica una apropiación definitiva.	Les sentències en què es recolza el Suprem no formen part de la jurisprudència consolidada. <i>Les implicacions i les pressuposicions</i>	El ple de l'Audiència ha emès un acte mal fonamentat en sentències del Suprem. El Ple de l'audiència ha emès un acte esbiaixat a favor de Pujol. Hi ha altres sentències del Suprem que posen en qüestió les sentències en què es recolza el ple. D'acord amb la jurisprudència consolidada, el diari estima que Jordi Pujol sí que va cometre delictes.	El Ple no es recolza en la jurisprudència consolidada que assenyala que l'apropiació indeguda és un delictes encara que no sigui una apropiació definitiva.

La mateixa prudència aparent del primer paràgraf es perllonga en el segon amb insinuacions introduïdes, com en la tercera oració, per fórmules pròpies d'especulacions com "Es como si, convencido ...".

La forma especulativa adoptada no pot evitar que de [2.3.] s'infereixi que hi ha hagut apropiacions de mer ús o utilitzacions temporals il·lícites de dipòsits, perquè si no fos així no tindrien cap sentit els esforços del Tribunal per explicar, en aquest acte d'exculpació, que aquestes apropiacions no són delictes. A més com que justament, l'editorialista entén que la

jurisprudència consolidada manté tot el contrari, implica que Jordi Pujol sí que va cometre un delictes.

3r paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[3.1.] El auto no entra a analizar globalmente el funcionamiento y actividades de Banca Catalana, ni tampoco sus resultados económicos negativos ni las causas de su insolvencia, sino que se centra en el enjuiciamiento de la conducta particular de Pujol.	L'acte analitza la conducta particular de Pujol, però no analitza el que hauria d'analitzar.	L'acte hauria d'haver analitzat: - el funcionament i activitats de Banca Catalana - els resultats negatius - les causes de la insolvència.	
3.2.] El tribunal no aprecia en sus actuaciones el elemento de dolo específico del delito de apropiación, que es la voluntad de incorporar ilícitamente a su patrimonio dinero o bienes recibidos en depósito, comisión o administración.	Segons el tribunal, no hi ha proves que Pujol actués per enriquir-se personalment de forma il·lícita		
3.3.] Tampoco estima que se hayan producido los elementos definitorios del delito de maquinación para alterar el precio de las cosas.	Segons el tribunal, no hi ha proves que Pujol 'maquinés' per alterar el preu de les coses.	Podria haver-hi un delictes de maquinació per alterar el preu de les coses.	
[3.4.] Por lo que se refiere a la acusación de falsedad en los balances, ni siquiera entra a analizar penalmente la actuación de Pujol, ya que considera prescritos los hechos.	El Tribunal no analitza si hi va haver falsedat documental perquè en cas d'haver-n'hi hagut hauria prescrit		

L'editorialista continua cridant l'atenció sobre el que entén que són defectes de l'acte i de pas recorda els resultats econòmics negatius de Banca Catalana.

És clar que l'editorialista estima important establir les responsabilitat dels inculpat per sobre de l'eventual prescripció del presumpte delictes. Ho fa palès a [3.4.].

En el següent paràgraf, l'editorial discuteix una mica més en detall la qualificació d'apropiació indeguda del ple de l'Audiència de Barcelona.

4t paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[4.1.] Se aporta, como decimos, numerosa jurisprudencia del Supremo para demostrar que, en el código Penal español, para que se pueda dar un delito de apropiación se exige la intención explícita de incorporar los bienes ajenos al patrimonio propio.	El Tribunal emfasitza la seva doctrina sobre apropiació indeguda <i>La pressuposició</i>		Segons el Tribunal no hi ha apropiació indeguda si no hi ha la intenció d'enriquir-se personalment
[4.2.] Semejante análisis es inmediatamente previo a la conclusión de que no se ha encontrado ningún dato que pruebe que Pujol incorporara ilícitamente a su patrimonio dinero o bienes a él confiados como administrador de Catalana o que los desviara con un fin penalmente ilícito a favor de un tercero.	El Tribunal troba que no hi ha proves inculpatòries d'apropriació indeguda contra Pujol		
[4.3.] En una palabra, que, como insistían sus defensores, "no se ha quedado con un duro".	El Tribunal coincideix amb els defensors en dir que Pujol no es va quedar ni un duro.		
[4.4.] Por lo demás, la percepción por parte de Pujol de más de 84 millones de pesetas en dividendos cuando Banca Catalana se encontraba al borde de la quiebra se considera como, a lo sumo, una infracción del artículo 107 de la ley de Sociedades Anónimas. [4.5.] Planteado así, no comporta ninguna responsabilidad penal.	<i>Les implicacions</i>	La percepció dels esmentats dividends hauria de comportar responsabilitat penal. El Tribunal maquilla la percepció de dividends de Pujol com a una simple infracció, però no com hauria d'haver estat qualificat.	Pujol va rebre 84 milions de dividends quan Banca Catalana estava a punt de fer fallida.

L'editorial prossegueix en l'acumulació de dades que deslegitimen l'acte per ser esbiaixat a favor de Pujol. La percepció de 84 milions en dividends per part de Jordi Pujol l'hem situada en la columna de les pressuposicions, perquè hauria de ser comprovada fefaentment, però atès que els magistrats es molesten a dir que seria tan sols una infracció de la llei de societats anònimes, donem per certificada la recepció dels dividends. En el nivell 3 de l'anàlisi, hauríem de comprovar si l'acte fa l'esmentada consideració, però com que som al nivell 2 de l'anàlisi, ho deixarem aquí.

5è paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[5.1.] La referencia a irregularidades que, o no tienen cabida en ningún tipo delictivo o encajan en esferas jurídicas no penales, es acogida en el voto reservado del magistrado Bandrés, que admite la existencia de unas irregularidades en Banca Catalana que son de imposible persecución penal en España dada la inexistencia de una legislación adecuada.	Un jutge admet que hi ha irregularitats, però que no són perseguibles a Espanya per manca de lleis adequades		
[5.2.] Los ocho magistrados que firman el otro voto particular no dudan en calificar de <i>delictivas</i> esta irregularidades, aceptando parte de las tesis del ministerio fiscal.	Vuit magistrats entenen que les irregularitats sí que són delictuoses.		

Reforçant les tesis del diari, l'editorialista para esment dels vots particulars de magistrats que sí que consideren que Jordi Pujol va ser autor de pràctiques delictuoses, fins i tot, en el cas que per manca de legislació adequada no siguin perseguibles.

6è paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[6.1.] Nos encontramos, pues, ante una discusión jurídica de comprensión difícil para el ciudadano medio –e incluso para el ilustrado–.	La discussió és molt difícil.		
[6.2.] Es el auto un modelo de arcaísmo judicial, de tecnicismo abstruso y confuso, que conduce a un fin.	La implicació	La foscor de l'acte té com a objectiu establir la innocència de Pujol.	L'acte és fosca i confusa.
[6.3.] Establecer la inocencia del banquero Jordi Pujol.			
[6.4.] Pero entre toda la fronda jurídica no deja de llamar la atención la opinión de los jueces en lo referente a la doble contabilidad que existía en Banca Catalana.	Malgrat la foscor s'entén i sorprèn l'opinió dels jutges sobre la doble comptabilitat a Banca Catalana.		

[6.5.] El auto establece, ni más ni menos, que la <i>caja B</i> denunciada por los fiscales se debe interpretar como "una mera desagregación contable de la persona jurídica de Banca Catalana, SA, funcionando como mera entidad económica, admisible y eficaz desde un aspecto de mayor operatividad de la entidad bancaria (dejando al margen la otra valoración jurídica que ello pudiera comportar...)".	El Tribunal no entén que l'existència d'una caixa B sigui un delict.		Els fiscals entenen que l'existència de la caixa B era un element inculpatori.
[6.6.] Pese a la complicada y parvularia redacción de la frase, no es difícil descubrir en ella una especie de defensa de la existencia de la <i>caja B</i> , suponemos que en esta empresa y en cualquier otra, en función de la <i>operatividad</i> .	El Tribunal defensa l'existència de caixes B per 'operativitat'.		
[6.7.] O sea, que decenios de esfuerzos políticos y morales por la clarificación contable en las empresas y la honestidad fiscal se derrumban de un plumazo.	El Tribunal ha anihilat la honestedat fiscal.		

L'editorialista acumula amb el paràgraf sis més elements de deslegitimació per a la decisió del Tribunal i inculpatoris per als querellats.

7è paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[7.1] Pero, aparte de esta perla coleccionable en el museo de los horrores de la jurisprudencia española, el análisis del auto constituirá, no el punto final, sino el arranque de la polémica sobre las lagunas de nuestra ordenación legal y el uso que se está haciendo de ellas en la administración de los fondos de los ciudadanos.	L'acte demostra que a la legislació espanyola hi ha molts forats i que hi ha qui els aprofita.	Els administradors de Banca Catalana van aprofitar forats de la legislació.	
[7.2.] Se ha puesto demasiadas pocas veces de relieve que, con delitos o sin ellos, lo de Banca Catalana ha sido uno de los mayores fiascos financieros que recuerda la historia.	Banca Catalana va ser un gran fracàs financer.		

[7.3.] Y que no pocos de los administradores –inocentes o culpables– de ese fracaso lo son hoy de cuantiosos fondos públicos en Cataluña.	Força administradors de Banca Catalana avui ho són de fons de la Generalitat.		
---	---	--	--

En síntesi, en el setè paràgraf, l'editorialista, recorda la crisi de Banca Catalana per donar-hi una projecció política no ja a la querella sinó al fracàs financer, en tant que una part dels querellats tenen responsabilitats públiques.

8è paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[8.1.] No hay que olvidar, por último, que el caso, por lo que se refiere a los restantes 16 querellados, sigue inconcluso.	El cas segueix obert per a 16 inculpats	Queda per veure si es demostra que són culpables. Si es demostrés que són culpables, podria ser contradictori amb l'exculpació de Pujol.	
[8.2.] Y si la exculpación de Pujol por la Audiencia es completa, no deja de ser, en algunos términos, reticente: no hay delito de falsedad, se dice, pero lo cierto es que no se ha entrado en el fondo de la cuestión, porque, en todos los casos, ya habría prescrito, no hay delito de apropiación porque falta el dolo, pero se reconoce (pese a que los magistrados casi cantan alabanzas de la <i>caja B</i>) que los flujos monetarios circularon por caudales indebidos; no hay maquinación, pero el desprendimiento de las acciones se realizó, efectivamente, muy poco antes de la apertura de la crisis de la entidad.	L'acte omet conclusions pertinents atesos els elements reunits (documents falsos, curs indegut de diners i sospitós despreniment d'accions)	L'acte d'exculpació de Pujol és inconsistent i injustificable.	
[8.3] O sea, que así es si así os parece.	<i>La implicació</i>		

O sigui, recull i resum: la sentència és errònia i indefensible.

Aquest editorial no ha aportat elements que contribueixin a dibuixar la matriu ideològica sobre la qüestió catalana d'*El País*, almenys per ara. Però aporta elements que poden ser

rellevants en l'anàlisi comparada que podrem efectuar amb els editorials dels altres diaris sobre aquest mateix tema.

Pel que fa al quadrat ideològic, es pot constatar que el conjunt de l'editorial és una construcció argumentativa basada, en un primer moment, en el que el mateix diari presenta com a aparences i, segonament, en estimacions –incomprovables per a nosaltres en aquest estadi– i totes conflueixen en la desautorització de l'acte que exculpa Jordi Pujol, amb qui el diari ja estava enfrontat en aquells moments. És a dir, si més no res d'aquest editorial contradiu el seguiment del quadrat ideològic.

Així, el lector d'aquest treball pot ara continuar llegint les anàlisis dels altres editorials del diari *El País* que vénen a continuació. Però també pot saltar a la lectura i les anàlisis dels editorials que els altres diaris van publicar en conèixer el desenllaç de la querella.

5.6. Anàlisi de nivell 3 de l'editorial: "La fiesta nacional"

5.6.1. L'editorial

El text de l'editorial és el següent:

La fiesta nacional

[1]

[1.1] Es lamentable que los presidentes de Euskadi y Cataluña se hicieran notar únicamente por su ausencia en la conmemoración de la fiesta nacional del 12 de octubre, instituida por el Parlamento. [1.2] Por discutible que resulte la decisión de instaurar esta fiesta en el día señalado, cuenta con la legitimación casi unánime de los representantes de la soberanía popular. [1.3] Es doloroso, además, porque indica la distancia que todavía nos queda por recorrer para que los usos y costumbres de la sociedad española sean equiparables a los de los países con larga tradición democrática. [1.4] En ellos, la puesta en tela de juicio de las decisiones del Gobierno de turno por parte de la oposición no se traduce en un permanente cuestionamiento del marco legal, incluyendo los símbolos –la bandera, el himno, las conmemoraciones– genéricamente aceptados como elementos de cohesión social e identificación afectiva de los ciudadanos.

[2]

[2.1] Y es más que preocupante que sean precisamente los representantes de las dos nacionalidades con más acusada personalidad quienes reincidan en su actitud de asentar su propia identidad, no tanto en la exaltación de los propios valores y símbolos como en la negación de los considerados comunes a todos los ciudadanos y comunidades del Estado. [2.2] La sociedad civil sólo puede asentarse en la aceptación del contrato en virtud del cual los ciudadanos particulares renuncian a una parte de su derecho de autoafirmación a cambio de una acción similar de los demás. [2.3] Esa convención de la que nace el Estado moderno es incompatible con ciertas actitudes características de los nacionalismos periféricos españoles a la hora de acatar la legalidad. [2.4] La ausencia de Pujol y Ardanza es deplorable en cuanto supone renunciar a la función pedagógica a que los representantes de la ciudadanía están obligados. [2.5] En particular, cuando se viven los años fundacionales de una nueva forma de convivencia entre los pueblos españoles, definida por el Estado de las autonomías.

[3]

[3.1] Pero resulta inevitable referirse también a la otra cara de la moneda: la torpeza con que se ha procedido a la hora de plantear la instauración de un símbolo destinado a reforzar los lazos de convivencia. [3.2] La elección del 12 de octubre, la antigua *fiesta de la raza*, en torno al concepto de *hispanidad* –popularizado en nuestro siglo, por cierto, por un vizcaíno, el obispo monseñor Vizcarra–, resulta, desde luego, discutible. [3.3] Sin embargo, tratándose de una decisión casi unánime de los representantes de los ciudadanos, era lógico dejarlo estar, a condición de que el contenido dado a la celebración no resultara en sí mismo una nueva invitación a la división.

[4]

[4.1] Ante la oleada de retórica patrioter que nos amenaza de cara a 1992, no está de más recordar que en el 12 de octubre hay elementos simbólicos que pueden servir para lo uno y para lo otro. [4.2] Para integrar o para dividir. [4.3] El inicio de la colonización de las Indias occidentales y la conquista del reino de Granada por los Reyes Católicos, completando la unidad territorial, hechos ambos fechados en 1492, son episodios de indudable talla histórica, pero no de unívoca valoración. [4.4] La afirmación de la identidad española que se inicia a partir de esos dos acontecimientos, y que culminará durante el reinado de Felipe II, se realiza a costa de un repliegue ideológico sobre valores apoyados en la práctica de la exclusión: de los judíos, 300.000 de los cuales fueron expulsados aquel mismo año, y de los moriscos, primero; de los disidentes en general – disidentes en una sociedad de hidalgos que había inventado la Inquisición–, más tarde.

[5]

[5.1] En el Descubrimiento hay elementos culturales de primer orden. [5.2] En torno a ellos puede otorgarse un contenido efectivamente integrador a la nueva fiesta nacional. [5.3] Pero la improvisación con que se ha procedido este año es del todo contraproducente. [5.4] Al centrar la celebración en un acto castrense, completado con un acto de homenaje a quienes "dieron su vida por España", se ha elegido el camino más transitado, pero también, en la situación presente, el más polémico para el fin propuesto. [5.5] Las resonancias de la fórmula empleada, incluso si se ha evitado la expresión *caídos*, unida a la retórica franquista, evocan unos valores particulares.

[6]

[6.1] Por lo demás, un desfile militar puede y debe formar parte de los actos de la celebración de la fiesta nacional, pero si éste es el eje central de la conmemoración, se hace con ello peligroso honor a la ideología que convierte a las Fuerzas Armadas en *columna vertebral de la patria*, fórmula empleada por los sectores más reaccionarios para justificar los golpes y las guerras civiles contra *el enemigo interior*. [6.2] La única y verdadera columna vertebral de este país la constituyen las instituciones democráticas, es decir, la voluntad de sus ciudadanos representada en las mismas.

5.6.2. Estructura i estratègies discursives

Les macroproposicions semàntiques

La macroproposició resum d'aquest editorial està centrada en la conjuntura, encara que hi ha hagut diverses proposicions ideològiques de fons en l'editorial que veurem més endavant, i és:

'Els presidents basc i català haurien d'haver anat a commemorar la "fiesta nacional" del 12 d'octubre'

I la que dona coherència global a l'editorial és:

'La construcció de l'Estat-nació Espanya democràtic és tasca de tots els representants de la ciutadania i els presidents basc i català són els que més han de mostrar el camí, perquè són de les 'nacionalitats' més diferenciades'

Hem de dir d'entrada que Pujol i Ardanza no van anar a la desfilada militar, però sí que van anar a la recepció oficial que van oferir el reis d'Espanya¹.

En segon lloc, i abans d'abordar el cos de l'editorial, assenyalem que el titular és una simple nominalització, però conté una pressuposició derivada del context polític². És un coneixement compartit que l'editorial tracta d'una festa espanyola i per tant anomenar-la 'nacional' atorga a Espanya la qualitat de nació. Un fet que pot sembla banal, sobretot observat des de fora de Galícia, Euskadi o Catalunya, però que forma part dels mecanismes quotidians de reproducció de les ideologies nacionalistes (BILLIG, 1995).

¹ Sobre aquest esdeveniment i la polèmica al voltant d'algunes festes simbòliques Salvador CARDÚS dedica un capítol del seu llibre *Política de Paper* (1995). Hi recull dades com aquesta, desapercebuda per *El País* i comentaris d'altres articles i d'altres diaris.

² Fora del context polític més immediat, el terme 'la fiesta nacional' remetria a les 'corridas de toros', però aquesta possibilitat és allunyada i aquí no hi cap element que assenyali en aquesta direcció.

Titol	Temes	Implicacions	Pressuposicions
La fiesta nacional			Espanya és una nació

Passem a l'anàlisi dels paràgrafs.

Temes, implicacions i pressuposicions del paràgraf [1]

1r paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[1.1] Es lamentable que los presidentes de Euskadi y Cataluña se hicieran notar únicamente por su ausencia en la conmemoración de la fiesta nacional del 12 de octubre, instituida por el Parlamento.	<i>La pressuposició i la implicació</i>	Els presidents hi haurien d'haver anat.	Els presidents d'Euskadi i Catalunya no van anar a la commemoració de la 'fiesta nacional' d'Espanya.
[1.2] Por discutible que resulte la decisión de instaurar esta fiesta en el día señalado, cuenta con la legitimación casi unánime de los representantes de la soberanía popular.	La festa és discutible La festa ha estat legitimada per quasi-unanimitat.		
[1.3] Es doloroso, además, porque indica la distancia que todavía nos queda por recorrer para que los usos y costumbres de la sociedad española sean equiparables a los de los países con larga tradición democrática.	<i>La implicació</i>	A Espanya hi hauria d'haver usos i costums de països amb llarga tradició democràtica.	A Espanya encara no hi ha usos i costums de països amb llarga tradició democràtica.

[1.4] En ellos, la puesta en tela de juicio de las decisiones del Gobierno de turno por parte de la oposición no se traduce en un permanente cuestionamiento del marco legal, incluyendo los símbolos –la bandera, el himno, las conmemoraciones– genéricamente aceptados como elementos de cohesión social e identificación afectiva de los ciudadanos.	<i>Les implicacions</i>	Espanya hauria d'emular els països de llarga tradició democràtica Pujol i Ardanza haurien d'emular l'oposició dels països de llarga tradició democràtica	(1) Als països de llarga tradició democràtica, l'oposició posa en qüestió les decisions del govern. (2) Als països de llarga tradició democràtica, l'oposició no qüestiona de forma permanent el marc legal. (3) Als països de llarga tradició democràtica, l'oposició no qüestiona ni la bandera, ni l'himne ni les commemoracions (4) Gairebé tothom ("genéricamente") accepta que els símbols són elements de cohesió social i identificació afectiva dels ciutadans. (5) (1) no es tradueix ni en (2) ni en (3).
--	-------------------------	---	--

Estructura i estratègies discursives al paràgraf [1.]

Les dues proposicions que expressen els temes del primer paràgraf són:

- (a) Els presidents d'Euskadi i Catalunya haurien d'haver anat a la commemoració de la "fiesta nacional".
- (b) Als països democràtics no es qüestionen els símbols de l'Estat-nació.

El primer, (a), ja expressa la proposició central de l'editorial en la primera oració. Pel que fa a (b), genera implicacions rellevants com veurem de seguida. Reprenguem la primera oració:

[1.1] Es lamentable que los presidentes de Euskadi y Cataluña se hicieran notar únicamente por su ausencia en la conmemoración de la fiesta nacional del 12 de octubre, instituida por el Parlamento.

Com ja hem assenyalat, [1.1.] omet que els dos presidents van anar a la recepció que van oferir els reis. Diu, per tant, que no van assistir a la commemoració de la festa, qualificant-ne l'absència de 'lamentable'. Aprofita per introduir un dels eixos argumentals del paràgraf, a

saber, que la festa ha estat instituïda pel Parlament³. I de passada, com en el titular, parla de festa 'nacional'.

Tenim doncs, pel que fa a [1.1.], una mitja veritat, perquè certament no van anar a la desfilada, que, com diu l'editorial més avall, era l'acte central de la commemoració, i una tria lèxica ('lamentable') que comporta una valoració negativa i categòrica. També hi ha aquí l'afirmació implícita que Espanya és una nació.

Encara que no ens hi estendrem, val la pena assenyalar que l'ús del terme Euskadi rebaixa el component de nació en tant que deixa de banda Navarra i Iparralde, és a dir Euskal Herria. També en aquest cas, la nominació forma part del procés de configuració de la comunitat nacional i dels processos de legitimació de les institucions. Aquesta reflexió és *mutatis mutandis* extensible als termes Catalunya i Països Catalans, però tant la qüestió basca com aquesta desborden ara per ara l'abast d'aquest estudi.

Vegem ara la següent oració:

[1.2] Por discutible que resulte la decisión de instaurar esta fiesta en el día señalado, cuenta con la legitimación casi unánime de los representantes de la soberanía popular.

Del contingut de [1.2.] s'infereix que hi ha qui no està d'acord amb la data i com que [1.2.] ve després de [1.1.], es dedueix que els presidents d'Euskadi i Catalunya (Ardanza i Pujol en aquest moment) estan entre aquestes persones, la qual cosa és certa.

També es diu a [1.2.] que els representants de la sobirania popular (el Parlament del paràgraf anterior) va aprovar la data (el 12 d'octubre) gairebé per unanimitat, de la qual cosa es dedueix, a part del contingut explícit, que l'editorialista atorga a la unanimitat un valor positiu, però també implica que hi va haver membres del Parlament que no hi estaven d'acord.

A [1.2.] també es diu que l'aprovació de la data per part del Parlament confereix legitimitat 'quasi unànime' a la decisió, la qual cosa pressuposa que hi pot haver altres legitimacions

³ En aquesta anàlisi usarem el terme 'Parlament' per referir-nos al Parlament espanyol. El terme Parlament, en el cas espanyol ha de ser entès com a Corts Generals, és a dir, el Congrés dels Diputats i el Senat, ja que al Títol III de la Constitució que s'hi refereix, només en una ocasió surt el terme parlamentaris i ho fa per denominar alhora diputats i senadors.

diferents de la 'quasi unànime', per exemple, per unanimitat, i també per majoria absoluta o per majoria simple. O sigui que les dues columnes vertebrals de [1.2.] són que la data va ser decidida pel Parlament i que ho va fer per 'quasi unanimitat'.

En afirmar a [1.2.] que la decisió compta amb la legitimitat que ofereix la decisió parlamentària, es pressuposa que el Parlament legitima les decisions que pren, és a dir, s'aposta per una legitimitat parlamentària i es prescindeix d'un concepte més ampli de legitimitat política que té en compte la sintonia entre les decisions de les institucions i l'opinió dels ciutadans. Per una part considerable de la població d'Euskadi i Catalunya –i si es vol a Galícia i també de la resta de l'Estat– la festa del 12 d'octubre era inapropiada, si no insultant. La manca de sintonia entre el Parlament i una part considerable de la població qüestiona radicalment tant la legitimitat de la decisió com que el Parlament expressi en aquells moments la sobirania popular com s'infereix de [1.2.] amb la sobregeneralització expressada a "la legitimación de los representantes de la soberanía popular". Hi ha diversos exemples –entrada a l'OTAN, llei d'avortament, ...– de decisions parlamentàries qüestionables. Probablement ni es pot fer un referèndum cada vegada ni els referèndums són absolutament indiscutibles, però, en tot cas, queda demostrat que les decisions parlamentàries no gaudeixen de legitimitat automàtica i que pressuposar que sí que en gaudeixen és apostar per un model restrictiu de la democràcia.

Passem a [1.3.]:

[1.3] Es doloroso, además, porque indica la distancia que todavía nos queda por recorrer para que los usos y costumbres de la sociedad española sean equiparables a los de los países con larga tradición democrática.

Si s'acaba d'afirmar que Pujol i Ardanza no van assistir a la commemoració i ara és diu que 'els usos i els costums de la societat espanyola' no són equiparables amb els de llarga tradició democràtica, l'editorialista implica que Pujol i Ardanza no s'han comportat com a demòcrates, un comportament qualificat també negativament de 'dolorós'.

L'ús del plural "nos" a "nos queda por recorrer" té un valor inclusiu no només del diari, que es presenta com a part del sistema polític –ja que està parlant de costums polítiques–, sinó que també inclou els discrepants Pujol i Ardanza i els fa deutors dels costums lloats.

L'editorialista pressuposa que els països amb llarga tradició democràtica són un exemple a emular pel que fa als seus usos i costums.

Vegem, per a més precisió, com descriu els 'usos i costums' d'aquells països a [1.4.]

[1.4] En ellos, la puesta en tela de juicio de las decisiones del Gobierno de turno por parte de la oposición no se traduce en un permanente cuestionamiento del marco legal, incluyendo los símbolos –la bandera, el himno, las conmemoraciones– genéricamente aceptados como elementos de cohesión social e identificación afectiva de los ciudadanos.

Aquí, a [1.4.], la qüestió s'ha eixamplat. Però abans de veure què hi diu, constatem que se'ns presenten dos problemes que, de fet, arrosseguem des de l'oració anterior. El primer és que es tracta d'una generalització –diguem de moment– difícil de comprovar, que ni l'editorialista pot demostrar en l'espai que té. El segon problema és que sense posar cap exemple de país de llarga tradició democràtica el lector tampoc pot discutir específicament les múltiples afirmacions que es fan a [1.4.]

- (1) Als països de llarga tradició democràtica, l'oposició posa en qüestió les decisions del govern.
- (2) Als països de llarga tradició democràtica, l'oposició no qüestiona de forma permanent el marc legal.
- (3) Als països de llarga tradició democràtica, l'oposició no qüestiona ni la bandera, ni l'himne ni les commemoracions
- (4) Gairebé tothom ("genéricamente") accepta que els símbols són elements de cohesió social i identificació afectiva dels ciutadans.
- (5) (1) no es tradueix ni en (2) ni en (3).

El que es diu a (1) és un coneixement social compartit i comprovat en molts casos. És una mena de tautologia, perquè qui no s'oposa –'posa en qüestió'– les decisions del govern no és oposició. Fins aquí no és necessari precisar més ni sobre quins països de llarga tradició democràtica parla ni de quina mena d'oposició es tracta; sobretot, insistim, perquè es tracta d'una tautologia.

El que es diu a (2) ja és diferent. D'oposició se'n pot fer de moltes menes i de països de llarga tradició democràtica n'hi ha diversos, però tampoc tants. Hi ha oposicions que per molt malament que els semblin les lleis que, per exemple, aprova un parlament en què hi ha majoria absoluta del partit governant, ho accepten i esperen temps millors. Hi ha oposicions dòcils, molt moderades, moderades, no moderades, extremistes, molt extremistes, etc., en països de LTD. Afirmar, tal com s'hi fa, que 'l'oposició als països de llarga tradició democràtica no qüestionen el marc legal-simbòlic' és una sobregeneralització abusiva.

Pel que fa als països, no sabem si el límit temporal per considerar-los de llarga tradició democràtica va més enrera de la Segona Guerra Mundial o hem de presumir altrament. En qualsevol cas, hem de suposar que el diari parla d'alguns països europeus o d'Amèrica del Nord, entre d'altres. Per exemple, Gran Bretanya, Estats Units de Nord-Amèrica, Canadà –no sabem si Alemanya i Itàlia s'inclouen entre els països de llarga tradició democràtica, tampoc si hi és Turquia, – França, Bèlgica. És obvi que en aquest manat de països hi ha oposicions de tota mena, fins i tot entre les diverses oposicions parlamentàries. I algunes de les oposicions qüestionen tant el marc legal, com els símbols, per tant, (2) i (3), proposicions implícites a [1.4.], són falses.

Recordem ara (4)

(4) Gairebé tothom –govern i oposició– ("genéricamente") accepta que els símbols són elements de cohesió social i identificació afectiva dels ciutadans.

De forma aïllada (4) torna a ser una tautologia. Ningú posa en qüestió una evidència ja científica: els símbols cohesionen socialment els individus que s'hi reconeixen (identifiquen). Però això no vol dir que l'oposició reconegui els símbols que segons els govern identifiquen una societat.

Pel que fa a (5) [(1) no es tradueix ni en (2) ni en (3)], pot ser cert, perquè en els països de llarga tradició democràtica pot ser que l'oposició al govern 'no es tradueixi' en el qüestionament esmentat. I pot ser que una cosa i l'altra no tinguin res a veure. A més com que (2) i (3) són falsos, no té cap sentit anar a buscar de què son traduccions. Una argumentació fora de la raó.

De fet, el que s'insinua a (5) és deduïble del context, a saber, que Pujol i Ardanza sí que fan l'esmentada traducció. En definitiva, el que l'editorial reclama és que Pujol i Ardanza –CiU i PNB, el govern català i el govern basc– vestits d'oposició parlamentària acatin la celebració del 12 d'octubre com a "fiesta nacional". Vet aquí les dimensions valoratives i perlocutives del que en aparença només era un enunciat descriptiu.

Les voltes que encara podríem donar a aquest paràgraf quedaran absorbides en l'anàlisi dels següents paràgrafs.

Temes, pressuposicions i implicacions del paràgraf [2]

2n paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[2.1] Y es más que preocupante que sean precisamente los representantes de las dos nacionalidades con más acusada personalidad quienes reincidan en su actitud de asentar su propia identidad, no tanto en la exaltación de los propios valores y símbolos como en la negación de los considerados comunes a todos los ciudadanos y comunidades del Estado.	<i>La pressuposició i les implicacions</i>	Els presidents basc i català són els que més han de donar exemple perquè són presidents de les 'nacionalitats' més diferenciades.	Pujol i Ardanza reincideixen en la negació de símbols considerats comuns. Hi ha símbols considerats comuns a tot Espanya.
[2.2] La sociedad civil sólo puede asentarse en la aceptación del contrato en virtud del cual los ciudadanos particulares renuncian a una parte de su derecho de autoafirmación a cambio de una acción similar de los demás.	<i>La implicació</i>	Els ciutadans han de renunciar a una part del dret d'autoafirmació.	
[2.3.] Esa convención de la que nace el Estado moderno es incompatible con ciertas actitudes características de los nacionalismos periféricos españoles a la hora de acatar la legalidad.	<i>Idem i la implicació</i>	L'Estat modern es basa en la renúncia al dret d'autoafirmació dels ciutadans i dels nacionalismes perifèrics.	

[2.4] La ausencia de Pujol y Ardanza es deplorable en cuanto supone renunciar a la función pedagógica a que los representantes de la ciudadanía están obligados.	<i>La implicació</i>	Pujol i Ardanza han de complir la funció pedagògica: han de renunciar al dret d'autoafirmació.	
[2.5] En particular, cuando se viven los años fundacionales de una nueva forma de convivencia entre los pueblos españoles, definida por el Estado de las autonomías.	<i>Idem</i>		

Estructura i estratègies discursives al paràgraf [2.]

Hi ha, com passa sovint, moltes idees en aquest paràgraf. Dos temes són centrals:

- (a) Els presidents basc i català són els que més han de donar exemple perquè són presidents de les 'nacionalitats' més diferenciades.
- (b) Els ciutadans han de renunciar a una part del dret d'autoafirmació.

Vegem com es desenvolupa l'argumentació. Comencem per [2.1.] que diu en essència que Pujol i Ardanza 'neguen' els símbols 'considerats' comuns a tots els ciutadans i comunitats de l'Estat. Com ja es pot començar a veure, [2.1.] presenta pressuposicions, implicacions, tries lèxiques i un emmascarament que mereixen comentaris. Tornem a llegir [2.1.] aturant-nos cada cop que alguna expressió o paraula ens cridi l'atenció:

[2.1] Y es más que preocupante que sean precisamente los representantes de las dos nacionalidades con más acusada personalidad quienes reincidan en su actitud de asentar su propia identidad, no tanto en la exaltación de los propios valores y símbolos como en la negación de los considerados comunes a todos los ciudadanos y comunidades del Estado.

Comencem per la complicada tematització que hi té lloc. Aferrant-nos al màxim a la literalitat de [2.1.], el paràgraf es resumeix així:

- (c) Pujol i Ardanza neguen els símbols considerats comuns dels ciutadans i les comunitats de l'Estat.

El verb 'negar' no està usat amb propietat ni en l'original ni a (c). I l'adjectiu 'considerats' no mostra qui els considera comuns. Hi ha una atmosfera de flagrant amfibologia que s'ha de resoldre d'alguna manera en el moment de la comprensió del fragment. La pragmàtica amb l'ajuda del context ens permet inferir dues interpretacions possibles:

(c') Pujol i Ardanza neguen que els símbols –considerats comuns pel Parlament espanyol o pels mateixos ciutadans i comunitats– dels ciutadans i les comunitats de l'Estat siguin també símbols seus.

i

(c'') Pujol i Ardanza ataquen els símbols –considerats comuns pel Parlament espanyol o pels mateixos ciutadans i comunitats– dels ciutadans i les comunitats de l'Estat.

Permetem-nos remarcar que de cap manera (c'') és descartable.

Encara en podríem fer una tercera:

(c''') Pujol i Ardanza neguen que els símbols –considerats comuns pel Parlament espanyol o pels mateixos ciutadans i comunitats– dels ciutadans i les comunitats de l'Estat siguin realment comuns

que és subsumible en la primera, (c'). Ens quedem doncs, per ara, amb (c') i (c'').

La proposició (c') es pot descompondre en dues:

(c'-1) Pujol i Ardanza neguen que els símbols –considerats comuns pel Parlament espanyol– dels ciutadans i les comunitats de l'Estat siguin també símbols seus.

(c'-2) Pujol i Ardanza neguen que els símbols –considerats comuns pels mateixos ciutadans i comunitats– dels ciutadans i les comunitats de l'Estat siguin també símbols seus.

El redactor de l'editorial hauria pogut dir (c'-1) i no hauria passat res, tret que el diari hi discrepa. Però no ho fa i per tant cal simultanejar la formació de dos models mentals (c'-1) i (c'-2) per comprendre (c'). Ara bé, el redactor tampoc ha dit (c') i per tant també cal simultanejar (c') amb (c'') per entendre (c). En síntesi, [2.1.] comporta una càrrega negativa aclaparadora sobre els 'representants de les dues nacionalitats amb personalitat més acusada'.

Aquesta càrrega valorativa semàntica es pot rastrejar en l'ús del verb 'reincidir' que no només vol dir repetir, sinó que va acompanyat de negativitat, perquè és un verb usat normalment per a delinqüents. La qualificació de 'preocupant' per a aquesta 'reincidència' l'emfasitza encara més.

En contrast, el diari no valora negativament que els presidents exaltin els valors i símbols propis. Amb la qual cosa el diari es presenta positivament de cara als lectors afins ideològicament amb Pujol i Ardanza. És una mena d'emascament que després continua quan, de fet, no diu qui 'considera' quins són els símbols comuns als ciutadans espanyols, perquè a falta de més precisió, és el diari que fa la consideració, encara que s'amagui darrera d'un adjectiu com 'considerats'.

Diguem també que dir que Catalunya i Euskadi són 'nacionalitats', tal com està implicat en aquesta oració, en lloc, de 'nacions' no és una simple descripció.

Passem a [2.2.]

[2.2] La sociedad civil sólo puede asentarse en la aceptación del contrato en virtud del cual los ciudadanos particulares renuncian a una parte de su derecho de autoafirmación a cambio de una acción similar de los demás.

El contracte social no té perquè comportar la renúncia a una part del 'dret d'autoafirmació', és a dir, no té perquè requerir una part d'autonegació personal. La cessió d'una part de sobirania personal és necessària per al contracte social, però fins i tot aquesta cessió constitueix un acte de sobirania i per tant un exercici d'aquest dret. Demanar la renúncia al dret d'autoafirmació – salvant la diferència amb el terme sobirania – és demanar que els altres puguin decidir qui ets tu. En fi, un argument, del tot fora de lloc.

Passem a [2.3.]

[2.3.] Esa convención de la que nace el Estado moderno es incompatible con ciertas actitudes características de los nacionalismos periféricos españoles a la hora de acatar la legalidad.

Abans hem parlat de sobirania, conscients que darrera venia [2.3.] parlant de l'Estat. Assenyalarem que el naixement de l'Estat modern té poc veure amb el que assenyala l'editorialista⁴.

Un dels temes implicats per [2.3.] és:

(d) 'els nacionalismes perifèrics són reticents a acatar la legalitat i aquesta actitud els caracteritza'

No es pot entendre d'altra manera dir que els nacionalismes tenen 'actituds característiques a l'hora d'acatar la legalitat'.

Abans de discutir si (d) és cert o no, assenyalarem que de 'nacionalismes perifèrics' n'hi ha molts més que els d'Ardanza i Pujol i per tant, la utilització del terme 'nacionalismes perifèrics', aquí, com a sinònim dels nacionalismes d'Ardanza i Pujol (o si es vol de CiU i PNB, encara que tampoc és el mateix) és del tot abusiva. Per tant, primerament, si els dos termes s'han utilitzat com a sinònims, llavors el que s'hi diu és fals, perquè l'acatament de la legalitat sense reticències és, per cert, un dels costums de CiU i PNB. Si en alguna ocasió han estat reticents –s'hauria de dir en quina– no permet una generalització tan lleugera. Segonament, si no s'usen com a sinònims, també és falsa, perquè almenys CiU i PNB són elements del conjunt format pels nacionalismes perifèrics i, per tant, no es pot afirmar que els nacionalismes perifèrics tinguin 'certes actituds característiques a l'hora d'acatar la legalitat'. I, tercer, si existissin alguns nacionalismes perifèrics que fossin reticents a acatar la legalitat –o que, fins i tot, no l'acatessin– i això servís de base per afirmar (d), llavors es projectaria sobre Pujol i Ardanza o CiU i PNB una acusació falsa. Tant les sinèdoques com les ambigüitats tenen la llengua bífida.

En el següent fragment s'aprofundeix en la imatge de Pujol i Ardanza:

⁴ Vegi's al respecte simplement el *Manual de Ciència Política* coordinat per M. CAMINAL (1996).

[2.4] La ausencia de Pujol y Ardanza es deplorable en cuanto supone renunciar a la función pedagógica a que los representantes de la ciudadanía están obligados.

A més de considerar 'deplorable' l'absència, la possible benevolència del verb 'renunciar' es converteix en el contrari pel fet de fer la renúncia a una funció a la qual, segons el diari, estan obligats. La metàfora gramatical 'l'absència de Pujol i Ardanza' que podria descarregar de responsabilitat els agents –'Pujol i Ardanza no van assistir..' seria la formulació congruent– només la mitiga lleugerament.

A més, si Pujol i Ardanza han de donar exemple del que han de fer els ciutadans i els ciutadans han de renunciar al dret d'autoafirmació, llavors, el raonament de l'editorialista aboca indefectiblement a afirmar que Pujol i Ardanza han de renunciar al dret d'autoafirmació –i a l'efectiva autoafirmació–.

La darrera oració requereix menys elaboracions:

[2.5] En particular, cuando se viven los años fundacionales de una nueva forma de convivencia entre los pueblos españoles, definida por el Estado de las autonomías.

Emfasitza l'anterior i edulcora l'Estat de les autonomies en descriure'l com una nova forma de convivència entre els pobles espanyols. Aquí pressuposa que n'hi havia una altra de forma de convivència i com que és segur que no considera el franquisme una forma de convivència, queda preguntar-se a quina es refereix. Assenyalem també que al parlar de 'pobles espanyols' inclou aquí el poble català, que és una forma d'entendre la relació entre ambdues identitats.

Temes, implicacions i pressuposicions al paràgraf [3]

3r paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[3.1] Pero resulta inevitable referirse también a la otra cara de la moneda: la torpeza con que se ha procedido a la hora de plantear la instauración de un símbolo destinado a reforzar los lazos de convivencia.	<i>La implicació i la pressuposició</i>	El govern ha actuat barrocràticament.	La celebració està destinada a reforçar els lligams de convivència

[3.2] La elección del 12 de octubre, la antigua <i>fiesta de la raza</i> , en torno al concepto de <i>hispanidad</i> –popularizado en nuestro siglo, por cierto, por un vizcaíno, el obispo monseñor Vizcarra–, resulta, desde luego, discutible.	L'elecció de la data és discutible. La festa de la hispanitat la va popularitzar un biscaí (basc).		
[3.3] Sin embargo, tratándose de una decisión casi unánime de los representantes de los ciudadanos, era lógico dejarlo estar, a condición de que el contenido dado a la celebración no resultara en sí mismo una nueva invitación a la división.	S'havia de prescindir de la inapropiació de la data.	Éra il·lògic oposar-s'hi, si el contingut no invitava a la divisió.	

Estructura i estratègies discursives al paràgraf [3.]

En el tercer paràgraf es qüestiona l'elecció del 12 d'octubre, perquè té un ressò franquista, però s'estima que aquest factor era menor contrapesat per la quasi-unanimitat de la decisió parlamentària.

Estudiem cada una de les oracions. A [3.1.] es qualifica de "torpeza" el procediment utilitzat, no obstant no s'esmenta qui ha estat l'agent del procés. Requereix una feina suplementària deduir que si el procés ha consistit a pensar quina era la data adequada i proposar-ho al Parlament, l'agent ha d'haver estat el govern de Felipe González. Es parla, encara a [3.1.], d'un símbol (la festa) 'destinat' a reforçar els lligams de convivència, però tampoc no es diu qui ha estat que l'ha 'destinat'. Està clar de nou que l'agent ha estat, primerament el govern i després el Parlament, però l'absència d'aquesta concreció i la càrrega semàntica de 'destinat' projecta sobre el símbol una dimensió metafísica o si es vol mística. Ja que cap naturalesa humana és identificada com el subjecte que ha decidit el destí del símbol –¿qui pot, doncs, haver estat sinó una naturalesa extra-humana?–, tampoc està en mans dels humans canviar-ho⁵.

⁵ És escaient en aquest context fer una referència històrica que il·lustra la importància de l'agent. La celebre expressió falangista "España, unidad de destino en lo universal" omet un agent que per a l'Exèrcit espanyol hi estava implícit. En parlar de l'exèrcit després del 1898, Paul PRESTON escriu:

"Como la mayoría de la población estaba decidida a que España no volviera a tener nunca más una guerra, los oficiales del ejército, a la defensiva, acabaron creyendo que ellos tenían el monopolio del patriotismo y que eran los depositarios de la «verdad nacional», que debían imponer al resto de la nación cuando fuese necesario" (1997, 208)"

A més, la forma impersonal –l'absència de l'agent– eludeix la responsabilitat de l'actor amb la qual cosa actua a favor d'ell en un cas com aquest que l'editorialista qualifica de "torpeza".

A [3.2.] diu que escollir la mateixa data que el franquisme va instaurar com a "fiesta de la raza", ara com a festa de la hispanitat no és gaire encertat:

[3.2] La elección del 12 de octubre, la antigua *fiesta de la raza*, en torno al concepto de *hispanidad* –popularizado en nuestro siglo, por cierto, por un vizcaíno, el obispo monseñor Vizcarra–, resulta, desde luego, discutible.

Ara bé, aprofita per dir, com qui no vol, que el concepte d'hispanitat va ser estès per un biscaí. La implicació no es pot aturar: un biscaí és un basc, per tant, hi havia almenys un basc important –bisbe–, a favor del concepte d'hispanitat. Abans d'acabar la crítica a la coincidència amb la *fiesta de la raza*⁶, comença ja la presentació positiva de la 'hispanitat', que troba una nova reiteració en la següent oració:

[3.3] Sin embargo, tratándose de una decisión casi unánime de los representantes de los ciudadanos, era lógico dejarlo estar, a condición de que el contenido dado a la celebración no resultara en sí mismo una nueva invitación a la división.

[3.3.] fa una reiteració del que ja s'expressava al primer paràgraf –la quasi unanimitat del Parlament– i suavitza el pes de la crítica acabada de formular a l'oració anterior dient que 'era lògic deixar estar' la coincidència de la data. El connector 'sin embargo' relega el retret anterior a un segon pla. Vegi's com s'autopresenta com a 'lògic', aquí gairebé sinònim de 'natural' tant la posició adoptada per la majoria parlamentària com pel diari. Això implica que qui s'hi oposa és 'il·lògic'. I vegi's també, com la condició que s'hi posa perquè la decisió sobre

I de seguida (p. 209) exemplifica i actualitza per a la Guerra Givil aquest esperit recollint paraules de Mola. [extretes de Julio GONZÁLEZ SOTO a *Esbozo de una síntesis del ideario de Mola* (Burgos, 1937, 53) que està citat a Josep FONTANA, "Reflexiones sobre la naturaleza y las consecuencias del franquismo", a *España bajo el franquismo* (Barcelona, 1986.13)]:

"En los primeros momentos de la guerra civil española, el dirigente de la conspiración militar contra la República, el general africanista Mola declaraba que «la reconstrucción de España sobre nuevas bases es tarea exclusiva de los militares, tarea que nos corresponde por derecho propio, pues éste es el deseo de la nación y porque tenemos una idea exacta de nuestro poder para hacerlo». ... El concepto de que el destino político de la nación descansaba en manos de los soldados era un lugar común de la ideología militar. Además, era un concepto que las clases alta y media, que se sentían asediadas, aceptaron rápidamente".

el 12 d'octubre es pugui presentar com a lògica és que 'el contingut de la celebració no resultés una invitació a la divisió', la qual cosa genera més implicacions. A saber, com que el diari ja s'ha mostrat a favor del 12 d'octubre i seria incoherent que el diari presentés una posició que ell mateix qualifica d'il·lògica, se n'ha d'implicar que el contingut de la celebració no és una invitació a la divisió. Així, queda arrodonit.

En el següent paràgraf, el diari pren distàncies de les posicions que anomena 'patriotes'.

Temes, implicacions i pressuposicions al paràgraf [4]

4t paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[4.1] Ante la oleada de retórica patrioter que nos amenaza de cara a 1992, no está de más recordar que en el 12 de octubre hay elementos simbólicos que pueden servir para lo uno y para lo otro.	En el 12 d'octubre hi ha elements simbòlics per integrar i elements per a dividir. Durant 1992 hi haurà una onada de retòrica patrioter.	Els que diu l'editorial no és retòrica patrioter.	
[4.2] Para integrar o para dividir.			
[4.3] El inicio de la colonización de las Indias occidentales y la conquista del reino de Granada por los Reyes Católicos, completando la unidad territorial, hechos ambos fechados en 1492, son episodios de indudable talla histórica, pero no de unívoca valoración.	<i>Idem</i>		

⁶ CARDÚS fa una entretinguda explicació del discurs del senador socialista Prat Garcia, el dia que el Senat va aprovar la "fiesta nacional", que entre altres coses reivindica un particular sentit del dia de la "raza" (CARDÚS, 1995: 83-95).

[4.4] La afirmación de la identidad española que se inicia a partir de esos dos acontecimientos, y que culminará durante el reinado de Felipe II, se realiza a costa de un repliegue ideológico sobre valores apoyados en la práctica de la exclusión: de los judíos, 300.000 de los cuales fueron expulsados aquel mismo año, y de los moriscos, primero; de los disidentes en general –disidentes en una sociedad de hidalgos que había inventado la Inquisición–, más tarde.	L'afirmació de la identitat espanyola s'inicia a partir de la colonització de les Índies occidentals i de la conquesta de Granada. L'afirmació es va fer a costa de l'exclusió de jueus i moriscs i amb la Inquisició.		
--	--	--	--

Estructura i estratègies discursives al paràgraf [4]

Considerem les dues primeres oracions:

[4.1] Ante la oleada de retórica patrioter que nos amenaza de cara a 1992, no está de más recordar que en el 12 de octubre hay elementos simbólicos que pueden servir para lo uno y para lo otro. [4.2] Para integrar o para dividir.

El fragment es pot reduir a tres proposicions:

- (1) En el 12 d'octubre hi ha elements simbòlics per integrar i elements per a dividir.
- (2) L'editorial recorda (1) al lector i a si mateix.
- (3) Durant 1992 hi haurà una onada de retòrica patrioter.

Pel que fa a (1), veurem en els següents fragments de què es tracta. No obstant, l'editorial 'recorda' que hi ha elements de les dues menes i, per tant, pressuposa que existeixen elements d'unió i també de divisió, la qual cosa comença a entrar en contradicció amb el contingut de la darrera oració del paràgraf anterior, perquè si hi hagués elements que provoquessin la divisió –tal com s'hi diu– seria lògic discutir la celebració. Deixem-ho aquí, per ara.

Amb (3), el diari es presenta contrari a una retòrica patrioter que no identifica i que hem de pensar –si seguim les indicacions del diari– que és diferent de les posicions i argumentacions que manté el diari, perquè la càrrega valorativa negativa que impliquen l'adjectiu 'patrioter' i

el verb 'amença' i el subjecte identitari a 'ens amenaça', així ho indica gràcies a la funció dictica del pronom 'ens'.

Vegem que diu a [4.3.]

[4.3] El inicio de la colonización de las Indias occidentales y la conquista del reino de Granada por los Reyes Católicos, completando la unidad territorial, hechos ambos fechados en 1492, son episodios de indudable talla histórica, pero no de unívoca valoración.

Aquí exemplifica que hi ha elements per integrar o dividir. Per cert, és clar que en el context general de l'editorial 'integrar' està connotat positivament i 'dividir' negativament. Esperem que a continuació expliqui l'almenys biunívoca –'no unívoca'– valoració.

[4.4] La afirmación de la identidad española que se inicia a partir de esos dos acontecimientos, y que culminará durante el reinado de Felipe II, se realiza a costa de un repliegue ideológico sobre valores apoyados en la práctica de la exclusión: de los judíos, 300.000 de los cuales fueron expulsados aquel mismo año, y de los moriscos, primero; de los disidentes en general –disidentes en una sociedad de hidalgos que había inventado la Inquisición–, más tarde.

Els elements negatius estan clars, el replegament ideològic sobre la base de l'exclusió de jueus i moriscs i de la Inquisició. De passada, però ha afirmat que:

(4) A partir d'aquells dos esdeveniments (l'inici de la colonització de les Índies i la conquesta de Granada) s'inicia l'afirmació de la identitat espanyola.

Certament hi ha moltes persones que pensen així i altres editorials de diaris que mantenen el mateix (vegi's, per exemple, el de *La Vanguardia* del 7.9.91 analitzat més endavant), però com ja han demostrat diversos investigadors aquesta afirmació no es pot mantenir (LLOBERA, 1996: 115)⁷.

⁷ LLOBERA (1994), que en el seu llibre fa un recopilació de treballs de diversos historiadors i especialment de HILLGARTH (1976), diu:

"Por último, a finales de la Edad Media no se puede hablar de la existencia de una «nación española», y ni siquiera de un «estado español». Fue ciertamente una unión dinástica fortuita de las coronas de Castilla y Aragón. Los monarcas tenían buenas razones geopolíticas para llevar a cabo esta alianza, pero sólo pretendían que fuera un acuerdo a corto plazo. Los reyes católicos podían tener una política exterior común, no obstante, dentro de la península, una de las pocas instituciones comunes que crearon fue la Santa Inquisición. La falta de descendientes (en concreto del segundo matrimonio de Fernando) y la debilidad de la Corona de Aragón mantuvieron la unión, aunque se conservaron en gran medida los acuerdos institucionales originales que englobaban la autonomía de los reinos de la corona aragonesa. De aquí que la expresión «monarquía hispánica»

La metàfora gramatical de l'expressió 'afirmació de la identitat espanyola' permet eludir l'agent que 'afirma' i camufla l'absència real d'agent, és a dir, la manca de correspondència amb la realitat del que s'afirma.

Temes, implicacions i pressuposicions al paràgraf [5]

5è paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[5.1] En el Descubrimiento hay elementos culturales de primer orden.	<i>Idem</i>		
[5.2] En torno a ellos puede otorgarse un contenido efectivamente integrador a la nueva fiesta nacional.	<i>Idem</i>		
[5.3] Pero la improvisación con que se ha procedido este año es del todo contraproducente.	<i>Idem</i>		
[5.4] Al centrar la celebración en un acto castrense, completado con un acto de homenaje a quienes "dieron su vida por España", se ha elegido el camino más transitado, pero también, en la situación presente, el más polémico para el fin propuesto.	La celebració està mal centrada en actes de ressonància franquista.		
[5.5] Las resonancias de la fórmula empleada, incluso si se ha evitado la expresión <i>caídos</i> , unida a la retórica franquista, evocan unos valores particulares.			

Estructura i estratègies discursives al paràgraf [5]

Després dels elements negatius (exclusió i Inquisició) el diari en presenta de positius, a favor de la data escollida, i més de negatius.

no tenga mucho sentido al aplicarse a los siglos XVI o XVII, y el significado del término «España» podría limitarse únicamente a Castilla o incluir los Países Bajos o las posesiones en la península itálica" (115).

Hi ha en el paràgraf dues oracions referides a elements positius:

[5.1] En el Descubrimiento hay elementos culturales de primer orden. [5.2] En torno a ellos puede otorgarse un contenido efectivamente integrador a la nueva fiesta nacional.

[5.1.] és indubtable i [5.2.] és una suposició –"puede otorgarse"– supeditada als elements culturals. No hi hauria cap problema sinó fos perquè no concreta quins són els elements culturals de primer ordre i, en conseqüència, pressuposa que es tracta dels lligams culturals establerts amb Llatinoamèrica –estem establint una implicatura derivada del coneixement compartit de la història i de la presència de dos termes que hi assenyalen: el Descubrimiento i la cultura–.

Al que el diari acaba d'aportar com a elements positius, contraposa d'immediat el que entén que és resultat de la improvisació:

[5.3] Pero la improvisación con que se ha procedido este año es del todo contraproducente. [5.4] Al centrar la celebración en un acto castrense, completado con un acto de homenaje a quienes "dieron su vida por España", se ha elegido el camino más transitado, pero también, en la situación presente, el más polémico para el fin propuesto. [5.5] Las resonancias de la fórmula empleada, incluso si se ha evitado la expresión *caídos*, unida a la retórica franquista, evocan unos valores particulares.

A [5.4.] diu que la celebració va estar centrada en una desfilada –es podria entendre ara per què l'editorialista no ha tingut en compte que Pujol i Ardanza van assistir a la recepció oficial dels reis–. L'acte castrense, la desfilada, no tenia un caràcter neutre sinó que, diu l'editorial, hi va haver un homenatge als que van 'donar la seva vida per Espanya'. De la inconveniència de l'acte d'homenatge en dona prou comptes l'editorialista a [5.4.] i [5.5.]. No cal un esforç hermenèutic per deduir que les ressonàncies evoquen valors franquistes a "caídos" i són afins a les de la "fiesta de la raza" que el diari ha assenyalat a [3.2]. Podríem intentar una concreció dels valors franquistes, però, de moment, ho descartem. Amb les exemplificacions que aquí apareixen, en tenim prou.

Notem de nou la metàfora gramatical que mitiga la responsabilitat de l'agent: 'la improvisació'. Algú va improvisar, algú va centrar la celebració i algú va adoptar una fórmula. El mateix passa amb la forma verbal impersonal a "se ha elegido el camino más transitado".

Temes, implicacions i pressuposicions al paràgraf [6]

6è paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[6.1] Por lo demás, un desfile militar puede y debe formar parte de los actos de la celebración de la fiesta nacional, pero si éste es el eje central de la conmemoración, se hace con ello peligroso honor a la ideología que convierte a las Fuerzas Armadas en <i>columna vertebral de la patria</i> , fórmula empleada por los sectores más reaccionarios para justificar los golpes y las guerras civiles contra <i>el enemigo interior</i> .	La desfilada militar ha de formar part de la celebració. La desfilada no ha de ser l'eix central de la celebració.	El govern ha fet perillós honor a la ideologia reaccionària, colpista i franquista.	
[6.2] La única y verdadera columna vertebral de este país la constituyen las instituciones democráticas, es decir, la voluntad de sus ciudadanos representada en las mismas.	Les institucions democràtiques són la columna vertebral del país. Les institucions són la representació de la voluntat dels ciutadans. <i>La implicació</i>	El no acatament de la decisió del Parlament sobre la 'festa nacional' per part de Pujol i Ardanza és una manca d'acatament de la voluntat dels ciutadans.	

Estructura i estratègies discursives al paràgraf [6]

En el darrer paràgraf, s'abunda en els aspectes negatius de la celebració i s'hi fa una declaració sobre la posició política del diari sobre la democràcia. Com a colofó i rubrica de la tesi central, l'editorial manté que les institucions democràtiques, entre les quals hi ha el Parlament, són la columna vertebral del país, perquè representen la voluntat dels ciutadans i, per tant, emfasitza la 'negació' de Pujol i Ardanza, perquè es converteix en una 'negació' de la democràcia –l'editorial ja havia argumentat en aquest sentit– i de la voluntat dels ciutadans. Vegem-ho pas a pas.

En primer lloc, a [6.1.] es manté que:

'La desfilada militar ha de formar part de la celebració de la festa nacional'

Malgrat que en el text hi ha una doble perífrasi verbal –"puede y deber formar parte"– és clar que la primera part –"puede formar"– mitiga la crítica que s'arrossega de les línies anteriors,

però la segona part –"debe formar"– engull l'optativitat de "puede" i deixa clara la proposició favorable a la desfilada militar.

A [6.1.] també es manté que la desfilada militar no ha de ser 'l'eix central' de la 'commemoració'. Triar el terme 'commemoració' dota la celebració d'una major solemnitat i, per tant, n'emfasitza la importància. I triar el terme 'eix central' per referir-se a la desfilada permet establir un paral·lelisme metàforic en considerar l'Exèrcit com a 'columna vertebral de la patria'.

El rebuig de l'editorialista al plantejament del govern es posa de manifest amb una nova tria lèxica en descriure l'opció governamental com a 'peligroso honor'. De tota manera, la crítica al govern torna a ser mitigada, perquè 'el peligroso honor' va precedit d'un verb impersonal 'se hace'; recordem l'oració:

[6.1] Por lo demás, un desfile militar puede y debe formar parte de los actos de la celebración de la fiesta nacional, pero si éste es el eje central de la conmemoración, se hace con ello peligroso honor a la ideología que convierte a las Fuerzas Armadas en *columna vertebral de la patria*, fórmula empleada por los sectores más reaccionarios para justificar los golpes y las guerras civiles contra *el enemigo interior*.

També amb la tria 'peligroso honor' s'obre la desqualificació de qui considera les Forces Armades com a 'columna vertebral de la pàtria', i aquí malgrat la metàfora gramatical "fórmula empleada" deixa tot seguit clar que hi ha un subjecte, encara que sigui com a agent d'una oració passiva: "fórmula empleada por los sectores más reaccionarios". El rebuig d'aquests sectors descrits com a colpistes i justificadors de guerres civils difícilment pot ser més polaritzador a l'emfasitzar les seves característiques negatives.

Tornem al paràgraf de la ma de [6.2.]

[6.2] La única y verdadera columna vertebral de este país la constituyen las instituciones democráticas, es decir, la voluntad de sus ciudadanos representada en las mismas.

El joc metafòric continua amb la 'columna vertebral', però ara com en la imatge reflectida d'un mirall, en contraposició a l'Exèrcit, la metàfora referida a les institucions democràtiques creix, perquè en aquest cas és una metàfora "única y verdadera".

La sobregeneralització que comporta el terme 'institucions democràtiques' no permet identificar amb precisió a quines es refereix i només el fet que hi afegeixi que són equivalents a la 'voluntat dels seus ciutadans', fa inferir que es tracta del Parlament, o sigui a les Corts Generals espanyoles. [Una discussió sobre aquest extrem ja ha estat feta en iniciar aquesta anàlisi.] D'aquesta manera s'arrodoneix l'editorial, perquè si Pujol i Ardanza no han acatat la decisió del Parlament en no assistir a la celebració, no han acatat la voluntat dels ciutadans, i, per tant, serien antidemocràtics.

5.6.3. Els conflictes, els actors i el quadrat ideològic

Els conflictes que apareixen en aquest editorial giren al voltant d'apreciacions enfrontades dels actors sobre les següents qüestions:

- (1) Els actes de celebració de la "fiesta nacional" (desfilada, homenatge als 'que van donar la seva vida per Espanya' i recepció oficial dels reis).
- (2) Havien d'assistir els presidents basc i català a la celebració de la "fiesta nacional"?
- (3) El conjunt de símbols nacionals espanyols –la bandera, l'himne, les commemoracions–.
- (4) El dret d'autoafirmació dels ciutadans particulars
- (5) L'exèrcit ha de ser la 'columna vertebral de la pàtria'?

Els actors:

- (a) Pujol i Ardanza
- (b) Els nacionalismes perifèrics
- (c) El Parlament espanyol (les Corts Generals)
- (d) El govern de torn (socialista)
- (e) Colpistes i franquistes
- (f) El diari

El darrer actor d'aquesta llista, el diari, descriu parcialment els conflictes assenyalats per les qüestions (1), (2), (3), (4) i (5) i els rols dels actors en cada un dels conflictes en què intervenen, inclòs el propi rol del diari. Tal com hem vist, ni sempre ho fa explícitament ni els enunciat amb aparença descriptiva són purament descriptius, sinó també valoratius.

Presentem ara de forma crítica els dos conjunts, objectes de conflicte i actors, al voltant dels punts de vista del diari, que és la posició que centra el nostre interès.

(1') L'editorial d'*El País* parla de dos dels tres actes coneguts de celebració la "fiesta nacional", a saber, la desfilada i l'homenatge 'als que van donar la vida per Espanya' i omet la recepció oficial dels reis. El diari es manifesta en contra de fer de la desfilada –l'acte castrense– l'acte central de la celebració, que és com es va fer, i en contra de l'homenatge 'als que van donar la vida per Espanya', per les ressonàncies franquistes que arrossega.

(2') *El País* entén que els presidents basc i català no van assistir a la celebració de la "fiesta nacional" i pensa que hi havien d'haver assistit. Dels tres actes coneguts de la celebració, Pujol i Ardanza, no van assistir a cap dels dos considerats inapropiats pel diari, i si que van assistir a la recepció oficial dels reis que el diari no esmenta. Per què, doncs, haurien d'haver assistit als altres actes de celebració? La resposta ve de seguida.

(3') La celebració és un dels elements del conjunt format per 'la bandera, l'himne i les commemoracions. L'editorialista troba que no s'han de qüestionar els símbols esmentats, 'considerats' –recordi's la discussió sobre aquest terme– comuns a tots els ciutadans i comunitats de l'Estat. Pujol i Ardanza, segons l'editorial, haurien 'negat' aquests símbols.

Els arguments de l'editorial no són capaços de superar la incongruència de criticar Pujol i Ardanza per no assistir a dos actes que el diari considera inapropiats.

(4') El diari està a favor de la renúncia a una part del dret d'autoafirmació dels ciutadans. Quina part? Del context, se'n pot treure una altra, la del dret que els ciutadans afirmen que no se senten representats per uns símbols que algú altre els diu que els representen.

(5') El diari considera que la columna vertebral del país no és l'exèrcit, sinó les institucions democràtiques.

Pel que fa als actors:

(a') Pujol i Ardanza vénen retratats per una absència 'lamentable' i 'deplorable'; per pràctiques no democràtiques; per ser 'reincidents', de forma 'més que preocupant' en la 'negació' dels

simbols 'comuns' espanyols, i incomplidors de les 'obligacions' pedagògiques a què estan obligats.

(b') Els nacionalismes perifèrics ([2.3.]), si se'ls considera sinònims dels nacionalismes d'Ardanza i Pujol, primer, no queden ben parats pel que acabem de dir a (a') i, segon, com que realment no són sinònims, tots els 'nacionalismes' que discrepen dels postulats de CiU i PNB, desapareixen d'aquest escenari.

En cas que no se'ls consideri sinònims, no queden ben retratats, d'acord amb els criteris de valor del diari, en ser descrits com a protagonistes de 'certes actituds característiques [negatives] a l'hora d'acatar la legalitat, que són incompatibles amb l'Estat modern'.

(c) El Parlament (les Corts Generals) rep una imatge positiva en ser descrit com a columna vertebral del país (Espanya).

(d) El govern de torn (socialista), del qual no s'esmenta cap altra característica que el fet de ser el que està de torn, no queda gaire ben parat amb els desencerts –"torpeza"– de la proposta que s'associen a la 'improvisació' ([5.3.]), però la seva responsabilitat queda mitigada per l'ús de formes verbals impersonals – 'se ha procedido', 'se ha elegido'– i per les metàfores gramaticals –"torpeza", "improvisación"–.

(e) Colpistes i franquistes, descrits com a 'els sectors més reaccionaris', i 'justificadors de cops d'estat i guerres civils', tampoc surten ben parats.

(f) A més del que ja ha aparegut en aquest apartat, el diari s'autopresenta com allunyat de la 'retòrica patriòtera que 'ens amenaça' de cara a 1992'. No fa explícit, però, el seu caràcter nacionalista que està implicat per:

f-1) l'ús del terme "fiesta nacional" per referir-se a la celebració en qüestió;

f-2) la consideració de la bandera, l'himne i les commemoracions com a elements de cohesió social i identificació afectiva dels ciutadans;

f-3) per compartir els postulats nacionalistes del govern 'nacionalista central' –per contraposició als 'nacionalismes perifèrics'– depurats de les barroeries –"torpezas" atribuïdes a la 'improvisació'.

Globalment, doncs, el diari emfasitza clarament el que considera errors de Pujol i Ardanza i també els errors dels 'nacionalismes perifèrics' entesos de qualsevol de les maneres possibles. Mitiga la responsabilitat del govern en el que considera errors de la celebració de la "fiesta nacional" en atribuir-ho a la improvisació, en descriure el govern només com a govern de torn [recordem que el govern socialista té el suport del diari com es demostra a l'apartat dedicat al perfil ideològic d'*El País* (capítol 5.1)] i en ometre el seu caràcter nacionalista –un tret genèricament mal vist pel diari– de la proposta de celebració.

Fixem-nos que, estructuralment, quan l'editorial carrega contra els que en aquest cas són contraris no introdueix cap element positiu que suavitzi la crítica (paràgraf [1] i [2]. Tot el contrari del que fa quan es refereix al que anomena 'l'altra cara de la moneda' als paràgrafs [3] i [4]. A [3] diu que és un error haver triat el 12 d'octubre per allò de la "fiesta de la raza", però de seguida porta a col·lació que va ser un biscaí que va popularitzar el concepte de 'hispanitat'. A [4] es desmarca de la retòrica patrioter i ja apareix la idea que d'entre els elements presents n'hi per integrar i n'hi ha per dividir. Després parla de la colonització i la conquesta de Granada i tots dos els fa bivalorables, etc.

5.6.4. Elements identitaris i criteris de valor

És clar que per a *El País* el marc nacional és Espanya i que els símbols –la bandera, l'himne, les commemoracions– no poden ser qüestionats. L'editorial entén que als països de llarga tradició democràtica, els símbols són elements de cohesió social i identificació afectiva dels ciutadans. Permetem-nos remarcar la dimensió afectiva de la identificació en contraposició a l'adjectiu racional. Pel que diu a [1.4.], no es pot afirmar que el diari digui que hi ha d'haver aquesta dimensió afectiva. Recordem [1.4.]:

[1.4] En ellos [els països de llarga tradició democràtica], la puesta en tela de juicio de las decisiones del Gobierno de turno por parte de la oposición no se traduce en un permanente cuestionamiento del marco legal, incluyendo los símbolos –la bandera, el himno, las conmemoraciones– genéricamente aceptados como elementos de cohesión social e identificación afectiva de los ciudadanos.

Ara bé, el magma incert de la insinuacions –es presenta com a recomanat el que passa als països de llarga tradició democràtica– i les ambigüitats –el terme 'genèricament acceptats' s'acaba perfilant, fins i tot, amb una nova ambigüitat –'destinats'– a [3.1.]:

[3.1] Pero resulta inevitable referirse también a la otra cara de la moneda: la torpeza con que se ha procedido a la hora de plantear la instauración de un símbolo destinado a reforzar los lazos de convivencia.

Ja hem discutit més amunt com darrere de 'destinat' també hi havia la personalitat del diari, per tant, en conclusió, el diari assumeix que els símbols han de ser elements d'identificació afectiva. Per extensió, entén que s'ha de, no només tenir en compte, sinó també desenvolupar la dimensió afectiva del nacionalisme. Quedi clar, que això no exclou altres dimensions ni prejutja quina ha de ser la prioritària.

Caracteritzar Catalunya i Euskadi com a nacionalitats, terme que també utilitza la Constitució [article 2], no tindria més importància si se'ls reconeguessin els mateixos drets que tenen altres nacions, de forma particular i genèrica, la sobirania política. Anomenar les unitats polítiques d'una o una altra manera té repercussions polítiques pel que comporta de legitimació-deslegitimació de les estructures polítiques com, per exemple, l'Estat. Tant és així que, per exemple, GUIBERNAU (1996) distingeix entre estats legítims –aquells en què l'estat en presència coincideix territorialment amb la nació– dels estats i il·legítims –aquells en què no hi ha coincidència–⁸.

El diari reconeix a [2.1.] que hi ha valors i símbols propis de les dues 'nacionalitats'. Concedeix un valor positiu a l'acatament de la legalitat i a la convivència entre els pobles espanyols. També considera positius els elements culturals comuns d'Espanya amb Llatinoamèrica. Diu que l'Exèrcit té un paper nacional, altrament no diria que ha d'estar present a la celebració de la festa, però no que hagi de ser 'columna vertebral de la pàtria'. D'altra banda, considera negatives l'exclusió i la persecució de dissidents

⁸ "Democracy implies popular sovereignty, and national self-determination may be regarded as its ultimate consequence. In this context I shall distinguish between legitimate and illegitimate states. By legitimate state, I refer to a situation in which the state corresponds with the nation; by illegitimate state, I mean a state that includes in its territory different nations or parts of other nations." (GUIBERNAU 1996, 59)

5.7. Anàlisi de nivell 2 de l'editorial: "¿Milenario o milenarismo?"

5.7.1. L'editorial

EL PAÍS, viernes 22 d abril de 1988

¿Milenario o milenarismo?

[1]

[1.1.] La solemne apertura de los actos del milenario de Cataluña que se celebran hoy en Barcelona bajo la presidencia del rey Juan Carlos plantea algunos interrogantes sobre la función que deben cumplir las conmemoraciones históricas en relación a los problemas que, de tejas para abajo, plantea la complejidad de la sociedad actual. [1.2.] Problemas políticos, entre otros, y más cuando la coyuntura preelectoral se presta a toda suerte de manipulaciones.

[2]

[2.1.] La tentación de instrumentalizar la historia en función de intereses coyunturales es, desde el romanticismo, una constante en toda Europa. [2.2.] Nebulosos acontecimientos son movilizados con pasión y desde una mentalidad *ad demonstrandum* a fin de acreditar una determinada interpretación de los mismos que coincida con valores encarecidos como estimables, y sobre todo *proprios*, en el presente. [2.3.] Es cierto que en este terreno muy pocos pueden lanzar la primera piedra, pero en este caso hay suficientes elementos como para extremar la cautela. [2.4.] En primer lugar, hablar de milenario de Cataluña sólo resulta admisible como metáfora. [2.5.] La palabra misma, Cataluña, no apareció hasta 1114, por lo que difícilmente puede conmemorarse el nacimiento de lo que permanecía innominado cuando, en el año 988, el conde de Barcelona, Borrell II, rompió los lazos feudales con el Imperio carolingio. [2.6.] Y es este hecho, y no voluntaristas interpretaciones imaginadas mucho después, lo que se conmemora.

[3]

[3.1.] De acuerdo con la acreditada tradición nacionalista de afirmación en negativo, la celebración milenaria se ha fraguado en buena medida como un intento de respuesta a los preparativos de los fastos del V Centenario del Descubrimiento de América y de la unificación de la España moderna por los Reyes Católicos. [3.2.] Y si hay motivos para desconfiar de la ola de patriotismo retórico que con tal motivo amenaza con anegarnos, no parece que la exaltación de sus simétricos periféricos sea forma de conjurar el peligro. [3.3.] La confrontación política elevada a la lucha de efemérides puede llegar al ridículo. [3.4.] Por suerte, al alcalde de Barcelona no se le ha ocurrido *tapar* la conmemoración celebrando el bimilenario de la ciudad para enardecer una carrera por el pedigrí historiográfico.

[4]

[4.1.] La invitación cursada por la Generalitat a Don Juan Carlos para presidir honoríficamente la conmemoración despeja las incógnitas sobre el marco constitucional de la celebración, por más que las brumosas explicaciones aportadas

para explicar la no invitación al presidente del Gobierno alimenten dudas sobre el eventual intento de instrumentalización de la institución que encarna el Monarca.

[5]

[5.1.] En una sociedad moderna, y por ello necesariamente pluralista, las conmemoraciones, como los símbolos, deben servir para dar expresión racional a la identificación afectiva con los valores compartidos, no ya por una determinada comunidad ideológica, sino por la ciudadanía. [5.2.] En caso contrario, se corre el riesgo de confundir milenarios con milenarismos.

5.7.2. La macroestructura semàntica

L'editorial es pot resumir en tres proposicions:

(1) És absurd celebrar el Mil·lenari de Catalunya, perquè el terme Catalunya no va aparèixer fins el 1114.

(2) CiU ho fa per contrarrestar els fastos i la retòrica patriòtera que amenaça la celebració del 'V Centenari'.

(3) La celebració no és un gran motiu de preocupació, perquè al convidar el rei denota que respecta la Constitució.

La raó-proposició que cohesiona l'editorial es pot sintetitzar amb:

El romanticisme nacionalista instrumentalitza la història en benefici propi.

Aquest és el resultat de l'anàlisi de nivell 1 que es reafirma en el curs de l'anàlisi de nivell 2 a què ara procedim.

5.7.3. Temes, pressuposicions i implicacions

Titol	Temes	Implicacions	Pressuposicions
¿Milenario o milenarismo?		En la celebració del Mil·lenari hi ha elements de mil·lenarisme.	

Mil·lenarisme¹ és un qualificatiu negatiu, almenys, si s'usa per adjectivar corrents polítics.

1r paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[1.1.] La solemne apertura de los actos del milenario de Cataluña que se celebran hoy en Barcelona bajo la presidencia del rey Juan Carlos plantea algunos interrogantes sobre la función que deben cumplir las conmemoraciones históricas en relación a los problemas que, de tejas para abajo, plantea la complejidad de la sociedad actual.	Quina relació ha de tenir la celebració del Mil·lenari de Catalunya amb el problemes reals de la societat actual?		
[1.2.] Problemas políticos, entre otros, y más cuando la coyuntura preelectoral se presta a toda suerte de manipulaciones.	Quina relació ha de tenir amb els problemes polítics? El període preelectoral està obert	Hi ha la possibilitat que algú intenti manipular políticament i electoralment la celebració.	

El primer paràgraf és introductori i planteja les qüestions que a continuació aborda. Només en plantejar que la conjuntura és preelectoral i procliu a les manipulacions posa sobre la taula la possibilitat de manipulació –sense dir en quin sentit, si a favor o en contra de la visita reial–, però l'agent encara és a l'ombra.

2n paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[2.1.] La tentación de instrumentalizar la historia en función de intereses coyunturales es, desde el romanticismo, una constante en toda Europa.	<i>Idem</i>	El romanticisme té la temptació d'instrumentalitzar la història.	

¹ Segons el Diccionario de la Real Academia Española de la Lengua, s'entén per mil·lenarisme: "Doctrina o creencia de los milenarios, dicho de los que creían que Jesucristo reinaría en la Tierra 1000 años antes del juicio final y de los que pensaban que el fin del mundo acaecería en el año 1000." (P.908)
I per "milenario", en la tercera accepció: "Dícese de los que creían que el juicio final y el fin del mundo acaecerían en el año 1000 de la era cristiana".

En un sentit més ampli, s'entén per mil·lenarisme "qualsevol moviment religiós o polític que creu una realització final, en la història, d'una època de justícia i pau plenes" (Diccionari de la Llengua catalana. DEC. 1985. Cinquena edició (reimpressió) (P.1020).

[2.2.] Nebulosos acontecimientos son movilizados con pasión y desde una mentalidad <i>ad demonstrandum</i> a fin de acreditar una determinada interpretación de los mismos que coincida con valores encarecidos como estimables, y sobre todo <i>propios</i> , en el presente.	<i>La implicació</i>	Amb l'objectiu de promoure i demostrar la validesa de valors <i>propis</i> i exageradament lloats per algú, aquest algú instrumentalitza la història i provoca la passió del seus seguidors.	
--	----------------------	--	--

Si s'afirma que des del romanticisme existeix la temptació d'instrumentalitzar la història i a continuació es fa una descripció d'instrumentalització romàntica –'mobilització amb passió'– la inferència és inevitable: no només des del Romanticisme, sinó que el Romanticisme instrumentalitza la història. És a dir, que el Romanticisme 'inventa' el nacionalisme².

Els esdeveniments no es mobilitzen, sinó les persones, els seguidors dels que intpreten i instrumentalitzen la història per demostrar la validesa de valors *propis*.

[2.3.] Es cierto que en este terreno muy pocos pueden lanzar la primera piedra, pero en este caso hay suficientes elementos como para extremar la cautela.	Hi ha hagut molts casos d'instrumentalització. El cas del mil·lenari requereix extremar la cautela.	Hi ha indicis que fan pensar que el cas de la celebració del Mil·lenari podria ser un dels casos d'instrumentalització esmentats.	
[2.4.] En primer lugar, hablar de milenario de Cataluña sólo resulta admisible como metáfora.	Parlar de mil·lenari és fer servir una metàfora.	En realitat, Catalunya no va néixer fa mil anys.	
[2.5.] La palabra misma, Cataluña, no apareció hasta 1114, por lo que difícilmente puede conmemorarse el nacimiento de lo que permanecía innominado cuando, en el año 988, el conde de Barcelona, Borrell II, rompió los lazos feudales con el Imperio carolingio.		La inexistència del nom demostra la inexistència de l'entitat política Catalunya.	

² Com diuen BERGER i LUCKMANN (1997), a causa de la modernització resulta difícil imposar de forma monopòlica un model de sistemes localitzats de sentit i valors a societats senceres. "La modernización ha dado cabida a la formación de comunidades de convicción que trascienden el espacio (por ejemplo, mediante ideologías globales), y a partir de estas reservas de sentido podrían derivarse los sentidos compartidos de comunidades más pequeñas". (1997, 66)

[2.6.] Y es este hecho, y no voluntaristas interpretaciones imaginadas mucho después, lo que se conmemora.	Se celebra la ruptura dels lligams feudals de Borrell II amb l'imperi carolingi.	La celebració està en fals. és una instrumentalització de la història. Mantenir que l'episodi històric va ser el naixement de Catalunya és una interpretació voluntarista i imaginada.	
--	--	---	--

Amb el terme 'imaginada' l'editorialista evoca inequívocament la definició de nació de Benedict ANDERSON, però ho fa erròniament perquè ANDERSON no usa el terme 'imaginada' en el sentit d'inventada, irreal o imaginària, sinó, com diu KEATING (1996, 19) 'imaginada' en la mesura que no tots els individus es coneixen i la seva cultura els permet imaginar-se que tots pertanyen a un col·lectiu; una interpretació que encaixa plenament amb el que exactament diu ANDERSON que és una nació:

"es una comunidad política imaginada como inherentemente limitada y soberana" (1993, 23).

3r paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[3.1.] De acuerdo con la acreditada tradición nacionalista de afirmación en negativo, la celebración milenaria se ha fraguado en buena medida como un intento de respuesta a los preparativos de los fastos del V Centenario del Descubrimiento de América y de la unificación de la España moderna por los Reyes Católicos.	La celebració del Mil·lenari respon a un intent de contrarrestar la celebració del V Centenari del Descobriment d'Amèrica i de la unificació de l'Espanya moderna.	En la celebració del Descobriment i de la unificació hi haurà fastos.	El nacionalisme s'afirma negant el nacionalisme dels altres. El 1492 es va produir la unificació de l'Espanya moderna.

Noti's que el tema és un judici d'intencions del qual no s'aporten proves i, per tant, té un caràcter purament especulatiu.

Sobre la manca de rigor de la segona pressuposició –la unificació de l'Espanya moderna– vegi's LLOBERA (1994, 115) en la nota 7 del capítol anterior dedicat a l'editorial "La fiesta nacional".

[3.2.] Y si hay motivos para desconfiar de la ola de patriotismo retórico que con tal motivo amenaza con anegarnos, no parece que la exaltación de sus simétricos periféricos sea forma de conjurar el peligro.	El patriotisme perifèric no servirà per frenar el patriotisme central	Existeix l'amenaça de superabundància de retòrica patriòtera per part dels organitzadors del V Centenari i la unificació. El nacionalisme perifèric català fa una exaltació simètrica al patriotisme retòric.	
[3.3.] La confrontación política elevada a la lucha de efemérides puede llegar al ridículo.	Confrontar efemèrides seria ridícul.		
[3.4.] Por suerte, al alcalde de Barcelona no se le ha ocurrido <i>tapar</i> la conmemoración celebrando el bimilenario de la ciudad para enardecer una carrera por el pedigrí historiográfico.		L'alcalde de Barcelona no ha fet el ridícul. Contraposar el Mil·lenari al V Centenari és ridícul.	

Dir que el nacionalisme perifèric és simètric al 'patrioterisme retòric' espanyolista implica que l'exaltació del Mil·lenari que fa el nacionalisme perifèric és també patrioterisme retòric.

4t paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[4.1.] La invitación cursada por la Generalitat a Don Juan Carlos para presidir honoríficamente la conmemoración despeja las incógnitas sobre el marco constitucional de la celebración, por más que las brumosas explicaciones aportadas para explicar la no invitación al presidente del Gobierno alimenten dudas sobre el eventual intento de instrumentalización de la institución que encarna el Monarca.	No convidar el president del govern fa sospitosos els organitzadors d'intent d'instrumentalització de la celebració. Convidar el rei demostra lleialtat constitucional i per tant descarta l'impuls de postulats nacionalistes perifèrics no constitucionals.	Les explicacions sobre per què el govern català no ha convidat González no són satisfactòries.	

Els postulats nacionalistes perifèrics no constitucionals són els postulats independentistes, que l'editorial no acaba d'explicitar, però que del context polític són fàcilment deduïbles.

5è paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[5.1.] En una sociedad moderna, y por ello necesariamente pluralista, las conmemoraciones, como los símbolos, deben servir para dar expresión racional a la identificación afectiva con los valores compartidos, no ya por una determinada comunidad ideológica, sino por la ciudadanía.	Les commemoracions i els símbols potenciats pel govern han de donar una expressió racional de la identificació afectiva de només els valors compartits per tota la ciutadania.	És possible, amb símbols i/o commemoracions donar una expressió racional d'una identificació afectiva. I així ha de ser. No s'han de potenciar els símbols de valors compartits només per una comunitat ideològica (en particular, els nacionalistes catalans o els que creuen que Catalunya va néixer fa mil anys). Potenciar els símbols només d'una comunitat ideològica va en detriment de la pluralitat de la societat.	A les societats modernes hi ha identificació afectiva amb dues menes de valors: els compartits per tota la ciutadania i els compartits només per una comunitat ideològica. La identificació amb els valors és afectiva. Pujol no promou que Catalunya sigui una societat moderna.
[5.2.] En caso contrario, se corre el riesgo de confundir milenarios con milenarismos.	<i>Les implicacions</i>	Qui fa servir símbols o commemoracions per representar valors de només una comunitat ideològica és un mil·lenarista. Els nacionalistes catalans que estan al govern de la Generalitat fan mil·lenarisme.	

Queda ara clar que la pregunta del titular només era retòrica. La cadena de raonament és senzilla: els nacionalistes catalans del govern de la Generalitat (CiU) promouen símbols de creences només compartides per ells i una part de la societat i si, sempre segons el diari, fer això és confondre mil·lenaris amb mil·lenarismes. Els nacionalistes catalans que estan en el govern fan mil·lenarisme, perquè promouen un símbol, el Mil·lenari, en el qual només hi creuen els nacionalistes, cosa que els situa fora del context del que ha de ser una societat moderna i plural, segons el diari.

El darrer paràgraf de l'editorial, com bona part de tot el text, és força ric en proposicions sobre identitat i nacionalisme, particularment sobre els símbols i el paper que han de jugar. Les hem incorporat al quadre que resumeix el mapa ideològic identitari d'*El País*.

El País es mostra contrari a les celebracions nacionalistes dels nacionalismes que no són el seu. Això es posa en evidència quan s'ha mostrat partidari de la celebració de la festa nacional, en què reclama que participin tant els uns com els altres i en canvi és reticent a les celebracions dels nacionalismes aliens.

5.8. Anàlisi de nivell 2 de l'editorial: "Jugar a dos barajas"

5.8.1. L'editorial

EL PAÍS, martes 17 de mayo de 1988

Jugar a dos barajas

[1]

[1.1.] El *desvío* de una subvención de la Generalitat de Cataluña, teóricamente otorgada para crear empleo en una sociedad dedicada al estudio de las banderas y prácticamente residenciada en la organización independentista Crida a la Solidaritat, constituye un sintomático indicio de la práctica de un *doble lenguaje* por parte del nacionalismo conservador que ostenta el poder en la comunidad autónoma.

[2]

[2.1.] El asunto es políticamente grave, al margen de las posibles irregularidades legales cometidas por los beneficiarios de la subvención. [2.2.] Pone en cuestión los procedimientos establecidos por el Departamento de Trabajo –si es que existen– para controlar el real destino de las subvenciones que otorga para crear empleo. [2.3.] Pero es que, además, sobre el trasiego de fondos entre la peculiar Asociación de Vexilología, dirigida y compuesta por militantes de la Crida, y esta misma, se añade el reciente conocimiento público de que al menos otras tres organizaciones independentistas reciben subvenciones directas del Gobierno de Pujol.

[3]

[3.1.] No es tampoco una anécdota el momento en que fue despachada una de las subvenciones, días antes de la visita del Rey a Barcelona para presidir el acto inaugural del Milenario de Cataluña, en un acto que por cierto se consideraba una utilización desmedida de la figura del Rey por parte del actual gobierno de la Generalitat y con intenciones partidistas. [3.2.] Aunque el detalle tenga algún interés, importa poco desde el punto de vista general la cuestión de si los fondos desviados sirvieron directamente para comprar los cohetes y financiar los carteles con que la Crida recibió ruidosamente a don Juan Carlos o si fueron otros billetes distintos: el principio de unidad de caja hace casi irrelevante esta incógnita. [3.3.] Estaríamos ante el mismo problema incluso en el caso de que la polémica partida se hubiera utilizado *sólo* para pagar sueldos atrasados de activistas más o menos liberados – caracterizados de estudiosos de las banderas del mundo entero– para que pudieran llevar a cabo las acciones contra el Estado y su máximo representante en la última semana de abril. [3.4.] Ha quedado demostrada la relación de vasos comunicantes (transferencias, préstamos) entre la contabilidad de la Crida y la de la Asociación de Vexilología, *pantalla* de la anterior. [3.5.] Y el problema real es el de la transmutación de subvenciones para combatir el desempleo en partidas oficiales para fomentar el independentismo.

[4]

[4.1.] Con toda probabilidad, en el caso del dinero desviado hacia la Crida nos encontramos ante una omisión del poder público, ante una falta de control por parte de una Administración. [4.2.] Pero es que la esencia del sistema subvencionador del Gobierno de

Pujol es el de la *repartidora*: otorgar alegremente cantidades de dinero a una infinidad de asociaciones dispersas y con solvencia heterogénea para vincularlas de una forma u otra a la idea de una presunta eficacia del poder autonómico. [4.3.] Es posible que el Departamento de Trabajo haya sido sorprendido en su buena fe en el caso de la Crida. [4.4.] Pero ¿podía desconocer dicho departamento el tipo de asociaciones a que destina sus subvenciones? [4.5.] Al menos otras tres organizaciones independentistas no camufladas figuran en las listas oficiales de los beneficiarios de esas ayudas. [4.6.] Tanta pasión empleadora de los grupos radicales ¿no debería haber alertado a las autoridades?

[5]

[5.1.] Todo ello configura una actuación pública que, desde la ineficacia o desde la negligencia, se convierte en un juego a dos barajas. [5.2.] Algunas de las suspicacias e interrogantes que levantó el acto inaugural del Milenario de Cataluña parecen tener ya respuesta. [5.3.] Mientras el Gobierno Pujol hacía profesión de vinculación a España ante el Rey —y las televisiones recogían la imagen del acto, muy provechosa para Pujol electoralmente—, los jóvenes independentistas subvencionados por el mismo Gobierno boicoteaban la visita de don Juan Carlos. [5.4.] "A cualquier ayuntamiento de tercera le podría pasar", ha dicho el líder nacionalista, tratando de justificar la *desviación* de la subvención. [5.5.] Pero hay quien todavía quiere que el Gobierno catalán no merezca una puntuación tan pobre.

5.8.2. La macroestructura semàntica

El fet que el diari dona per comprovat és que:

(a) La Generalitat dona subvencions destinades a combatre l'atur a organitzacions que fomenten l'independentisme.

No només a l'Associació de Vexil·lologia, sinó a altres tres organitzacions que el diari diu que són independentistes.

La proposició (a) és capital com a prova de la proposició (b) que dona coherència al conjunt de l'editorial i que, de fet, és la tesi central que ja expressa el títol –"Jugar a dos barajas"– .

(b) El nacionalisme conservador de Pujol té un doble llenguatge: 1) accepta la Constitució (conviden el rei al Mil·lenari) i 2) subvenciona els independentistes que boicotegen la visita del rei.

L'editorial és doncs una càrrega contra el nacionalisme de Pujol i alhora contra l'independentisme, perquè hi està valorat negativament.

Vegem com el conjunt de l'editorial gira al voltant de (b)

5.8.3. Els temes, les implicacions i les pressuposicions

Títol	Temes	Implicacions	Pressuposicions
Jugar a dos barajas		Pujol fa un doble joc	

Després de la lectura de l'editorial, el titular no ofereix dubtes sobre el significat implicat.

1r paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[1.1.] El <i>desvío</i> de una subvención de la Generalitat de Cataluña, teóricamente otorgada para crear empleo en una sociedad dedicada al estudio de las banderas y prácticamente residenciada en la organización independentista Crida a la Solidaritat, constituye un sintomático indicio de la práctica de un <i>doble lenguaje</i> por parte del nacionalismo conservador que ostenta el poder en la comunidad autónoma.	<i>Les implicacions</i>	No es tracta exactament d'un desviament. En la pràctica la subvenció no ha estat atorgada a l'associació que estudia les banderes sinó a la Crida. L'associació té una adreça teòrica, però realment l'adreça és la mateixa que la de la Crida. El nacionalisme de Pujol o de CiU és conservador.	La subvenció de la Generalitat va ser atorgada 'teòricament' a una associació que estudia les banderes. El nacionalisme conservador practica un doble llenguatge.

La cursiva de l'original sobre la paraula "desvío" implica que no es tracta exactament d'un desviament. Tampoc aclareix de què es tracta i, en aquest marc confús, acaba implicant, amb l'ajuda del terme 'teòricament', que 'pràcticament' la subvenció ha estat atorgada a la Crida.

Fins aquí no ha dit que el 'desviament' provi el doble llenguatge del nacionalisme de Pujol, sinó que diu que n'és 'un indicatiu simptomàtic', un extrem que està per sota de la 'prova fefaent', encara que ja ha servit per insinuar el valor probatori.

2n paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[2.1.] El asunto es políticamente grave, al margen de las posibles irregularidades legales cometidas por los beneficiarios de la subvención.	Estem davant d'un assumpte greu políticament.	Dins de la legalitat, els beneficiaris poden haver comès irregularitats	
[2.2.] Pone en cuestión los procedimientos establecidos por el Departamento de Trabajo –si es que existen– para controlar el real destino de las subvenciones que otorga para crear empleo.	El <i>desviament</i> qüestiona el funcionament de Treball.	Es dubtós que a Treball existeixin procediments per controlar el destí real de les subvencions per a la creació d'ocupació.	
[2.3.] Pero es que, además, sobre el trasiego de fondos entre la peculiar Asociación de Vexilología, dirigida y compuesta por militantes de la Crida, y esta misma, se añade el reciente conocimiento público de que al menos otras tres organizaciones independentistas reciben subvenciones directas del Gobierno de Pujol.	A part de l'Associació de Vexil·lologia (AV) hi ha tres organitzacions independentistes que reben subvencions del govern Pujol.	El que és greu és que organitzacions independentistes rebin subvencions del govern Pujol.	Hi ha un traspàs de fons entre l'AV i la Crida. L'AV és una organització independentista. L'AV està dirigida i composta per militants de la Crida.

A [2.1.] l'editorial continua en el terreny de la insinuació al parlar de "posibles irregularidades", que dues oracions més endavant, descriu com a "trasiego de fondos" entre l'AV i la Crida sense especificar-hi gaire més.

Noti's la càrrega negativa de "trasiego" que sense comprometre l'editorialista en afirmar que es tracta d'un delictes, carrega de sospites d'il·legimitat moral el suposat transvassament de fons.

De [2.3.] s'infereix sense dificultats que l'AV és independentista, la qual cosa està per demostrar. Que els seus membres siguin també militants de la Crida o, fins i tot, que fossin independentistes, no demostra que l'associació sigui independentista, si ens atenem als objectius i activitats d'aquesta organització: l'estudi de les banderes.

De [2.3.] també s'infereix que el diari troba malament que entre les organitzacions que reben subvencions per crear ocupació hi pugui haver organitzacions independentistes, la qual cosa mostra com opera en aquest cas el quadrat ideològic del diari.

3r paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[3.1.] No es tampoco una anécdota el momento en que fue despachada una de las subvenciones, días antes de la visita del Rey a Barcelona para presidir el acto inaugural del Milenario de Cataluña, en un acto que por cierto se consideraba una utilización desmedida de la figura del Rey por parte del actual gobierno de la Generalitat y con intenciones partidistas.	<i>Les implicacions</i>	És significatiu que una subvenció a una organització independentista es concedís poc abans de la visita del rei. El diari considera que la participació del rei a l'acte inaugural de la celebració del Mil·lenari va ser una utilització desmesurada per part del govern Pujol.	

Sota un impersonal "se considera", s'amaga la personalitat, almenys, del diari i així l'editorialista evita assumir la responsabilitat per les consideracions especulatives que conté l'editorial. Per exemple, considerar significatiu que la subvenció hagués estat atorgada 'dies abans de la visita del rei' i interpretar-ho com un índex de doble joc. Però amb la mateixa facilitat, 'la subvenció' podria ser interpretada com un intent de part de Pujol d'evitar el boicot accontentant els anunciats boicotejadors.

En el supòsit que la concessió hagués estat, com presumeix el diari, una mena de 'desviament' –un extrem que està per demostrar–, hi havia tres possibles explicacions:

- 1) que el govern de Pujol volgués evitar les accions de boicot (el boicot era fora de les possibilitats logístiques dels organitzadors, com es va demostrar), tenint contents els boicotejadors;
- 2) que el govern de Pujol volgués finançar les accions de boicot;
- 3) que el govern de Pujol volgués tenir a tothom content.

Per decidir-se per una de les tres possibilitats cal proves o arguments sòlids.

[3.2.] Aunque el detalle tenga algún interés, importa poco desde el punto de vista general la cuestión de si los fondos desviados sirvieron directamente para comprar los cohetes y financiar los carteles con que la Crida recibió ruidosamente a don Juan Carlos o si fueron otros billetes distintos: el principio de unidad de caja hace casi irrelevante esta incógnita.	<i>Ídem</i> <i>I</i> <i>La implicació</i>	És significatiu, perquè la subvenció va ser per als independentistes que són els que van fer una campanya contra la visita del rei.	
[3.3.] Estaríamos ante el mismo problema incluso en el caso de que la polémica partida se hubiera utilizado sólo para pagar sueldos atrasados de activistas más o menos liberados – caracterizados de estudiosos de las banderas del mundo entero– para que pudieran llevar a cabo las acciones contra el Estado y su máximo representante en la última semana de abril.	<i>La implicació de [3.2.]</i>	Les protestes contra la visita del rei són protestes contra l'Estat.	Les accions van ser contra l'Estat. El rei és el màxim representant de l'Estat.

És interessant notar a [3.2.] l'aplicació d'un raonament basat en el que l'editorialista anomena "principio de unidad de caja", segons el qual –seguint el diari–, el que és rellevant és que els diners haguessin anat a parar a la Crida, l'organització que va muntar l'esbrancada al rei. A aquest argument se suma el derivat de [3.3.], a saber, que el que seria greu –sempre seguint el que diu el diari– fora que els diners haguessin servit per pagar sous d'activistes –"más o menos"– alliberats, encara que fossin sous endarrerits, per a fer accions contra l'Estat i el rei. És a dir, que a [3.3.] el diari torna a aplicar el principi d'unitat de caixa; abans al material i ara als sous. Considerat en conjunt, doncs, produeix una valoració negativa de qualsevol recurs humà o monetari que pugui arribar a la Crida.

[3.4.] Ha quedado demostrada la relación de vasos comunicantes (transferencias, préstamos) entre la contabilidad de la Crida y la de la Asociación de Vexilología, <i>pantalla</i> de la anterior.	<i>Ídem</i>		L'AV és una associació <i>pantalla</i> de la Crida.
--	-------------	--	---

Sobre la demostració de les transferències i els préstecs, el lector del diari només té dues opcions o creure-s'ho o buscar en altres planes del diari les presumptes proves. [Deixem

aquest aspecte per més endavant en aquesta mateixa anàlisi]. Concedim que el diari disposa de proves per afirmar el que diu –és a dir que respecti la màxima de qualitat del principi de cooperació–.

El que és més rellevant per al raonament general és que el diari entén que l'AV és una invenció com a associació que serveix de societat pantalla per a la Crida. I de nou entra en el terreny pur de l'especulació, perquè amb la mateixa facilitat hauria pogut especular sobre la possibilitat que els socis de l'AV fossin uns joves independentistes que buscaven feina, que van trobar una oportunitat en projectes subvencionats per un govern nacionalista.

Tampoc és sorprenent, que si són militants de la Crida paguin una cotització o un tant per cent dels seus ingressos a l'organització política amb la qual combreguen com havien fet milers de joves de totes les ideologies abans i durant la transició.

¿Quines eren les proves i les fonts del diari? És rellevant notar que el lector no té possibilitats de comprovar informacions d'aquesta mena. A vegades no podrà comprovar mai la veritat de la pressuposició o de l'afirmació de l'editorialista o de la informació aportada pel diari a altres planes i sobre la qual pren posició l'editorialista. Altres vegades, amb el pas del temps s'acaba sabent. En aquesta ocasió, si més no, amb el pas del temps van passar alguns esdeveniments que si bé tampoc aporten proves rotundes en un o altre sentit, posen en qüestió la credibilitat de les afirmacions categòriques de l'editorialista a [3.4.]. Les precaucions de l'editorial d'*El Periódico* sobre aquest tema (16.5.88: *Sospechas sobre unas subvenciones* [Vegi's l'anàlisi més endavant]) van en el mateix sentit.

Per no fer exageradament extensa aquesta discussió esmentarem tan sols que un reportatge publicat¹ en el setmanari *El Temps* (20 de juny de 1988), un mes després, recordava que, com va posar de manifest el diari –sis dies després de publicar la primera informació (14.5.88)– les fonts, que havien estat qualificades d'oficials, eren policials i que el redactor que havia confeccionat la informació sobre *el desvío* havia donat dues hores i mitja als membres de la Crida per respondre a les acusacions abans de passar-la per publicar.

¹ El reportatge estava signat per Fúlvia Nicolàs i va aparèixer a *El Temps* el 20 de juny de 1988, 22-25. Citat a MONNÉ i SELGA (1991, 157)

Dos dies després de la publicació de la informació, l'AV va enviar la seva documentació als partits parlamentaris; i un mes després la Crida va presentar una querella per injúries i una altra per calúmnies contra *El País* i va demanar el dret de rèplica, que el diari no li va concedir. A finals del 1990, el Tribunal Constitucional va fallar a favor de la Crida. (MONNE i SELGA 1991, 156-158)

Finalment, fins i tot en el supòsit que existís un transvassament de diners de comptes entre l'AV i la Crida, afirmar que la primera és una 'pantalla' de la segona reforça la incriminació inicial.

[3.5.] Y el problema real es el de la transmutación de subvenciones para combatir el desempleo en partidas oficiales para fomentar el independentismo.	Problema real: una subvenció per a l'ocupació es transmuta en una subvenció per a l'independentisme	Els independentistes no s'haurien d'aprofitar de les partides per fomentar l'ocupació	Ha existit una transmutació de subvencions en 'partides oficials per fomentar l'independentisme'.
--	---	---	---

La formulació de [3.5.] pressuposa la transformació –"transmutació"– de subvencions en 'partides oficials per fomentar l'independentisme'. Cosa que no ha ocorregut. De 'partida oficial' només hi ha hagut la subvenció a l'AV i, en el supòsit que el que diu el diari sigui cert, o sigui que els membres de l'AV hagin passat diners a la Crida, llavors ja no es tracta d'una 'partida oficial'.

En realitat, el mecanisme que permet formar-se un model mental del fet a partir de [3.5.] funciona a l'inrevés. És a dir, en reanomenar la subvenció com a partida oficial, la transmutació no té lloc en el pas de diners de AV a la Crida, sinó dins del mateix departament de Treball-govern de la Generalitat-nacionalisme conservador de Pujol.

És més l'argument és tan feble que traduït en negatiu voldria dir que la Generalitat només pot atorgar subvencions a organitzacions que ideològicament estiguin d'acord amb l'estatus quo polític. I això sense entrar a valorar per a quina activitat concreta es destina la partida. És a dir, que pel fet de qualificar-ho de problema real, s'implica que 'els independentistes no haurien d'aprofitar-se de les partides per fomentar l'ocupació, la qual cosa, notem que consistiria en una discriminació en funció de les creences polítiques.

4t paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[4.1.] Con toda probabilidad, en el caso del dinero desviado hacia la Crida nos encontramos ante una omisión del poder público, ante una falta de control por parte de una Administración.	Es molt probable que l'Administració no tingui un sistema de control	L'administració hauria de tenir un sistema de control	Els diners van ser desviats a la Crida.
[4.2.] Pero es que la esencia del sistema subvencionador del Gobierno de Pujol es el de la repartidora: otorgar alegremente cantidades de dinero a una infinidad de asociaciones dispersas y con solvencia heterogénea para vincularlas de una forma u otra a la idea de una presunta eficacia del poder autonómico.	<i>La implicació i les pressuposicions</i>	Repartint alegrement subvencions Pujol vol fer creure que el seu govern és eficaç	El govern Pujol atorga subvencions alegrement. Hi ha associacions amb solvència i n'hi ha sense solvència
[4.3.] Es posible que el Departamento de Trabajo haya sido sorprendido en su buena fe en el caso de la Crida.	<i>La implicació</i>	Treball potser actuava de bona fe i la Crida l'ha enredat	Es tracta d'un cas de la Crida
[4.4.] Pero ¿podía desconocer dicho departamento el tipo de asociaciones a que destina sus subvenciones?	<i>La implicació</i>	Treball no hauria de desconèixer l'entitat d'aquells a qui dona subvencions.	
[4.5.] Al menos otras tres organizaciones independentistas no camufladas figuran en las listas oficiales de los beneficiarios de esas ayudas.	Tres organitzacions independentistes més han rebut subvencions del mateix tipus	L'AV és un camuflatge	
[4.6.] Tanta pasión empleadora de los grupos radicales ¿no debería haber alertado a las autoridades?	<i>La implicació</i>	Que tres organitzacions independentistes demanin subvencions per a l'ocupació hauria d'haver alertat la conselleria de Treball.	Els independentistes són grups radicals.

Noti's que a [4.3.] el departament de Treball es beneficia del dubte del diari sobre la possibilitat que el departament hagi estat sorprès per bona fe, però l'avantatge és només passatger per caure en una valoració encara pitjor, la d'ignorància i manca de control.

Però l'acusació d'ignorància i manca de control és una espasa de doble tall, perquè posa en evidència la poca solidesa dels indicis de què disposa el diari per a les acusacions formulades al començament.

La crítica a Treball, per altra part, abunda en la valoració negativa del diari dels criteris aplicats a la subvencions que retrata a [4.2.] com a propis de la "repartidora: otorgar alegremente cantidades de dinero ...".

[4.5.] torna a la idea de la societat pantalla. A [4.6] el diari qualifica les organitzacions independentistes de "grups radicals"². Segons l'editorial, doncs, qualsevol organització de caire independentista és radical i, per tant, no contempla la possibilitat de defensar l'independentisme d'una forma organitzada des de la moderació. Si tenim en compte que *El País* és un diari d'ordre, moderat per tant, qualificar de radicals els independentistes és una forma de desqualificar-los. És una manera de perfilar el seu quadrat ideològic, que fomenta una concepció negativa dels independentistes en les representacions mentals dels lectors.

5è paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[5.1.] Todo ello configura una actuación pública que, desde la ineficacia o desde la negligencia, se convierte en un juego a dos barajas.	L'administració juga amb dues baralles de cartes	Treball ha estat o bé ineficaç o bé negligent.	
[5.2.] Algunas de las suspicacias e interrogantes que levantó el acto inaugural del Milenario de Cataluña parecen tener ya respuesta.	El doble joc: Pujol professa vinculació a Espanya a través del rei i alhora subvenciona els independentistes que boicotegen el rei.		L'acte del Mil·lenari va aixecar suspicàcies
[5.3.] Mientras el Gobierno Pujol hacía profesión de vinculación a España ante el Rey –y las televisiones recogían la imagen del acto, muy provechosa para Pujol electoralmente–, los jóvenes independentistas subvencionados por el mismo Gobierno boicoteaban la visita de don Juan Carlos.			Pujol es beneficia electoralment d'aparèixer amb el rei en l'acte del Mil·lenari.

² Aquí acceptarem 'radical' com a sinònim de 'extremista', però al capítol 6.11. ho discutirem.

[5.4.] "A cualquier ayuntamiento de tercera le podría pasar", ha dicho el líder nacionalista, tratando de justificar la <i>desviación</i> de la subvención.	<i>Idem</i> I <i>La implicació</i>	L'explicació de Pujol sobre el <i>desviament</i> no és satisfactòria.	
[5.5.] Pero hay quien todavía quiere que el Gobierno catalán no merezca una puntuación tan pobre.	<i>La implicació</i>	El govern Pujol mereix una puntuació pobre i que diu el contrari s'equivoca	

L'última oració constata l'avaluació negativa que atorga el diari al que qualifica de doble llenguatge del nacionalisme de Pujol: una puntuació pobre.

Hem vist també en aquest editorial una caracterització del nacionalisme de Pujol com a conservador i una consideració discriminadora de l'independentisme. Les diverses proposicions pertinents són incorporades al mapa ideològic del diari.

L'altre qüestió destacable és la demonització de l'independentisme fins a l'extrem de revelar posicions antidemocràtiques implícites en les crítiques del diari.

Hi ha una vulneració del contracte del diari amb el lector, en tant que afirma uns fets que no ha contrastat, i en dóna una interpretació esbiaixada. També perquè acusa l'independentisme en general de frau, quan es tracta d'un afer que afecta presumptament només un grup, La Crida a la Solidaritat. Aquesta sobregeneralització és un clar indicatiu de demonització de l'enemic polític.

5.9 Anàlisi de nivell 2 de l'editorial: "Nacionalismos y fronteras"

5.9. 1. L'editorial

EL PAÍS, viernes 6 de septiembre de 1991

Nacionalismos y fronteras

[1]

[1.1.] El desmoronamiento de las grandes ideologías, el hundimiento de las utopías y el derrumbe de la Unión Soviética demuestran con qué facilidad las ideas establecidas pueden ser objeto de revisión por los propios hechos. [1.2.] Después de la unidad alemana en octubre de 1990, de la secesión de Lituania, Letonia y Estonia en este verano de revolución democrática en la antigua Unión de Repúblicas Socialistas Soviéticas, y de la violenta crisis yugoslava, ya no es posible seguir pensando lo mismo sobre las fronteras europeas.

[2]

[2.1.] No significa, por supuesto, que hemos llegado a una época en la que la moda debe ser la fragmentación y la división. [2.2.] Pero tampoco vale escudarse ante la evidencia de que no hay dos realidades colectivas idénticas –Cataluña no es Lituania, obviamente– para esconder la cabeza bajo el ala y evitar la confrontación con los hechos: los derechos de autodeterminación y de independencia y las propias fronteras de Europa temas tabú donde los haya en los 40 años de guerra fría, vuelven a ser objeto de debate político.

[3]

[3.1.] Su regreso al tapete de la polémica se debe, ante todo, a la desaparición de la gran potencia soviética y a la reaparición de problemas similares a los que tenía Europa en 1914, antes de la Gran Guerra. [3.2.] Son parecidos problemas, pero no entre los mismos actores. [3.3.] No en vano se han sucedido dos guerras mundiales y se han sufrido dos horribles e inmensas purgas, en manos del nazismo y del estalinismo.

[4]

[4.1.] El regreso de alguna de estas dificultades ha encontrado a Europa occidental sin el armazón debido, sin una construcción sólida. [4.2.] Todo el último tramo de la Europa del Acta Única, que debía ser el zócalo para la construcción de la unidad política y de la defensa común, ha hallado a los Doce con el ritmo cambiado. [4.3.] La Comunidad Europea llegó tarde a la unificación alemana y tuvo un papel irrelevante en la resolución de la crisis del Golfo, y se halla ahora con grandes dificultades para imponer su escasa autoridad política y su enorme prestigio económico a unos yugoslavos dispuestos a entremetarse por sus viejas banderas.

[5]

[5.1.] Cada una de las antiguas grandes potencias europeas empieza a recuperar también parte de su antigua vocación decimonónica, con Alemania al frente, pues no en vano tiene ante sí el mejor bocado: toda Europa central y todo un nuevo mundo, necesitado de inversiones y de ayuda, que renace al Este. [5.2.] De ahí las voces de alarma respecto al futuro de Europa, en el que está en duda precisamente lo más sustancial, que es la eventualidad de una unidad política y defensiva. [5.3.] En este caso, el asunto quedaría

oportunismo. [9.3.] O las discutibles posiciones del portavoz parlamentario del Partido Nacionalista Vasco, Iñaki Anasagasti, quien olvida que el primer garante de la integridad española es la voluntad democrática plasmada en la Constitución.

[10]

[10.1.] Los propios nacionalismos catalán y vasco deben ser los primeros interesados en evitar que la explosión del Este se convierta en el Oeste en el fin del sueño de unidad europea. [10.2.] Sería absolutamente desastroso convertir en modelo de desarrollo político el de unas nacionalidades que se han visto obligadas a buscar la secesión ante la falta de respuestas políticas, económicas, sociales y culturales de los Estados en los que se hallan integrados.

[11]

[11.1] ¿O acaso lituanos y eslovenos se hallarían ahora en plena secesión si se les hubiera ofrecido la integración en una libre, próspera y democrática asociación de Estados como es la Comunidad Europea a través de un Estado democrático como es España? [11.2] La vía de los nacionalismos vasco y catalán, en cambio, es bien clara, aunque, por supuesto, perfectible: la democracia española y la cooperación europea.

5.9.2 Les macroestructures semàntiques

Comencem en aquest cas per la coherència global. La primera part de l'editorial dedicada sobretot a consideracions sobre els nacionalismes a Europa convergeix amb la segona en una de les idees que dóna coherència global al text, a saber, la benevolència de la unitat europea. La segona idea que aporta coherència global és el que l'editorialista entén que ha de ser la tasca global dels nacionalismes de CiU i PNB, per tant, conjuntament la coherència global es pot expressar així:

'El nacionalisme de CiU i el PNB ha de continuar sent artífex de la construcció autonòmica espanyola, si no és així es frustrarà la unitat europea'

Conjunturalment, les declaracions de Jordi Pujol comparant Catalunya amb Lituània van ser el gallet que va engegar la polèmica i, en aquesta, el diari manté la tesi central d'aquest editorial:

'Les declaracions de Pujol comparant Catalunya amb Lituània van ser "desgraciadas" i oportunistes, ja que el que simplement volia era solucionar un problema de finançament autonòmic'.

L'editorial, com podem comprovar immediatament és ric en proposicions sobre la qüestió nacional.

5.9.3. Temes, implicacions i pressuposicions

Títol	Temes	Implicacions	Pressuposicions
Nacionalismos y fronteras		Els nacionalismes creen fronteres.	

La simple enunciació del títol no diria res abans de llegir l'editorial, però després evoca la implicació 'els nacionalismes van de parella/creen fronteres'.

1r paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[1.1.] El desmoronamiento de las grandes ideologías, el hundimiento de las utopías y el derrumbe de la Unión Soviética demuestran con qué facilidad las ideas establecidas pueden ser objeto de revisión por los propios hechos.	El desmembrament de l'URSS, la reunificació alemanya i la crisi violenta a Iugoslàvia posen en qüestió la concepció de les fronteres europees heretada de la segona guerra mundial.	No hi ha ideologies per sobre de les conjuntures.	Hi ha hagut un ensorrament de les grans ideologies. Les ideologies que s'han ensorrat eren grans o tingudes per grans.
[1.2.] Después de la unidad alemana en octubre de 1990, de la secesión de Lituania, Letonia y Estonia en este verano de revolución democrática en la antigua Unión de Repúblicas Socialistas Soviéticas, y de la violenta crisis yugoslava, ya no es posible seguir pensando lo mismo sobre las fronteras europeas.		Les fronteres europees ja no són intangibles.	

Una unificació (Alemanya), una fragmentació pacífica (Bàltics) i una fragmentació violenta (Iugoslàvia) apareixen relacionades amb el nacionalisme de forma implícita. La majoria de fenòmens presentats són fragmentadors, i en bona lògica es reprèn la fragmentació lligada al nacionalisme en el següent paràgraf.

2n paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[2.1.] No significa, por supuesto, que hemos llegado a una época en la que la moda debe ser la fragmentación y la división.	La reconsideració no implica estar a favor de la fragmentació dels Estats actuals.	El diari no està a favor de la fragmentació generalitzada.	
[2.2.] Pero tampoco vale escudarse ante la evidencia de que no hay dos realidades colectivas idénticas –Cataluña no es Lituania, obviamente– para esconder la cabeza bajo el ala y evitar la confrontación con los hechos: los derechos de autodeterminación y de independencia y las propias fronteras de Europa temas tabú donde los haya en los 40 años de guerra fría, vuelven a ser objeto de debate político.	El dret d'autodeterminació i les fronteres d'Europa estan en discussió.	Pujol està equivocat si diu que Catalunya és com Lituània Hi ha qui té por que Catalunya i Euskadi facin com Lituània	No hi ha dues realitats col·lectives idèntiques

El diari està en contra de la generalització de la fragmentació, però no de qualsevol cas de fragmentació com explica en dir que 'no significa que hagi de ser la moda'. Malgrat això, la tria del mot 'fragmentació' ja està carregada ideològicament, perquè comporta que el punt de partida és la unitat i es posa en evidència a [8.1.] quan la qualifica de fatalisme com veurem més endavant..

3r paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[3.1.] Su regreso al tapete de la polémica se debe, ante todo, a la desaparición de la gran potencia soviética y a la reaparición de problemas similares a los que tenía Europa en 1914, antes de la Gran Guerra.	<i>La primera implicació</i>	Els problemes nacionals i de fronteres reapareguts són similars als que hi havia abans de la guerra de 1914. L'URSS amagava els problemes que creaven els nacionalismes.	
[3.2.] Son parecidos problemas, pero no entre los mismos actores.	Els actors són diferents		
[3.3.] No en vano se han sucedido dos guerras mundiales y se han sufrido dos horrosas e inmensas purgas, en manos del nazismo y del estalinismo.			

No és necessari aturar-se en la consideració dels qualificatius per a les dues guerres mundials ni per a purgues estalinistes o els crims contra la humanitat comesos pels nazis. Les consideracions que podríem establir ens desviarien massa de l'àrea del nostre interès actual.

4t paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[4.1.] El regreso de alguna de estas dificultades ha encontrado a Europa occidental sin el armazón debido, sin una construcción sólida.	Europa occidental no era ni és prou sòlida per acabar els problemes que han reaparegut	Europa és encara en construcció	
[4.2.] Todo el último tramo de la Europa del Acta Única, que debía ser el zócalo para la construcción de la unidad política y de la defensa común, ha hallado a los Doce con el ritmo cambiado.		Hauria calgut que la unitat política de la Comunitat Europea i el projecte comú de defensa militar haguessin estat prou acabats.	
[4.3.] La Comunidad Europea llegó tarde a la unificación alemana y tuvo un papel irrelevante en la resolución de la crisis del Golfo, y se halla ahora con grandes dificultades para imponer su escasa autoridad política y su enorme prestigio económico a unos yugoslavos dispuestos a entremetarse por sus viejas banderas.	La CE no ha tingut cap paper important ni en la reunificació alemanya ni en la crisi del Golf. No és capaç d'imposar la pau a Iugoslàvia.	La CE hauria d'haver tingut un paper més rellevant en la reunificació alemanya i en la crisi del Golf [Guerra del]. Hauria d'imposar la pau a Iugoslàvia, però no té autoritat per fer-ho.	Uns iugoslaus estan disposats a matar-se per velles banderes

Dir que 'uns iugoslaus estan disposats a matar-se per velles banderes', tal com pressuposa la darrera oració del paràgraf, comporta reduir considerablement les causes dels conflictes als Balcans¹. Carrega la responsabilitat de la guerra sobre aquests 'uns' que pel fet d'estar disposats a matar-se per velles banderes queden identificats com a nacionalistes *tout court*, i d'aquesta manera es fa recaure la responsabilitat de la guerra en el nacionalisme. Un nou exemple de sobregeneralització.

¹ Vegi's TAIBO i LECHADO (1995) i SAMARY (1996), per a una comprensió més afinada dels conflictes iugoslaus. És innegable que els nacionalismes formen part del conflicte, però com diu SAMARY:

"Los conflictos nacionales y de identidad no son la causa, ni de la crisis yugoslava ni de la guerra en Croacia y en Bosnia. Se ha subrayado que habían sido reavivados, redefinidos por la crisis de conjunto (socioeconómica y política) de la federación yugoslava. La propia guerra no se debe a «odios interétnicos». Son por el contrario, los intereses políticos —la división de un espacio mezclado en «territorios étnicos homogéneos»— los que han exigido la propagación de la violencia y el odio para provocar la huida de poblaciones localmente indeseables" (1996, 23).

5è paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[5.1.] Cada una de las antiguas grandes potencias europeas empieza a recuperar también parte de su antigua vocación decimonónica, con Alemania al frente, pues no en vano tiene ante sí el mejor bocado: toda Europa central y todo un nuevo mundo, necesitado de inversiones y de ayuda, que renace al Este.	Alemanya va a la seva per conquerir el mercat centre- i est-europeu. Les altres expotències (França, Anglaterra) també es preocupen per conquerir cada una un mercat per a elles mateixes.		
[5.2.] De ahí las voces de alarma respecto al futuro de Europa, en el que está en duda precisamente lo más sustancial, que es la eventualidad de una unidad política y defensiva.	La unitat política i militar (defensiva) d'Europa occidental està en risc.	Cal una Europa unida. La unitat política i militar és el més substancial del futur d'Europa.	
[5.3.] En este caso, el asunto quedaría limitado a la unidad de espacio económico, y España, incluidas sus autonomías más singularizadas, debería resignarse a un papel más marginal y periférico que el que está buscando vehementemente en los últimos tiempos.	Si la unitat europea només es econòmica, Espanya tindrà un paper marginal i les autonomies espanyoles el mateix.	A Espanya i a les autonomies els convé la unitat política i militar.	

L'aposta per la unitat europea en totes les seves dimensions i per la participació d'Espanya en ella és clara per part del diari.

6è paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[6.1.] Es natural que esta regresión geoestratégica levante también pequeñas pero a veces dolorosas ronchas en las propias espaldas de la Europa de los Doce.	El nou escenari pot provocar a diversos estats un increment dels moviments nacionalistes interiors. Particularment a Espanya amb Catalunya i el País Basc.		El nou escenari és una regressió geoestratégica
[6.2.] Italia observa los independentismos yugoslavos con un doble sentimiento: inquietud por el Tirol/Alto Adigio e interés por la península de Istria.			
[6.3.] El Reino Unido, Bélgica o España se enfrentan a una eventual reacción mimética que puede recrudecer sus problemas interiores: respectivamente con Escocia, Gales e Irlanda del Norte; con flamencos y valones, y con Cataluña y el País Vasco.			
[6.4.] Otros países, como Grecia, observan con ojos preocupados la eventual aparición en su frontera de un Estado como Macedonia.			
[6.5.] La eventual recuperación de la Europa de las fronteras y de la diversidad de políticas exteriores dificulta la unidad europea también en lo que respecta a las reivindicaciones nacionalistas, que debían tender a fundirse precisamente en la Europa sin fronteras.	L'aparició de noves fronteres dins d'Europa dificultaria la unitat europea. La unitat europea hauria de diluir les reivindicacions nacionalistes.		

En síntesi, el diari manté que el reviscolament dels nacionalismes no estatals a Europa entra en una dinàmica contrària a la de la unitat que en el paràgraf anterior ha estimat preuada per a Espanya, les autonomies i la capacitat d'Europa d'evitar la tragèdia a Iugoslàvia. La connotació negativa del terme 'fragmentació' és aquí palesa.

7è paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[7.1.] Ello se ve agravado por la avalancha de peticiones de ingreso en la Comunidad Europea que se avecina, tanto por parte de Estados ya constituidos como de nacionalidades en trance de obtener entidad estatal.	Les dificultats per assolir la unitat política creixen perquè hi ha més sol·licituds d'entrada, sobretot de l'Est.	La CE és cobejada pels nous estats	
[7.2.] Así, la ilusión de Europa como nueva gran nación de naciones está comprometida, en buena parte, por el vendaval que viene del Este, que impone, como si de un nuevo fatalismo histórico se tratara, el principio de la fragmentación sobre el anterior principio de la unidad y de la intangibilidad.	El principi preexistent era el de la unitat dels Estats i la intangibilitat de les fronteres. El principi perd terreny davant de la fragmentació que imposa el vendaval de l'Est.	El diari està a favor d'Europa com a 'gran nació de nacions'. No s'ha d'acceptar aquesta mena de fatalisme històric que és la fragmentació.	El vendaval de l'Est imposa el principi de la fragmentació.

Acaba així la descripció del marc global amb la implícita declaració del diari a favor de la concepció d'Europa com a 'nació de nacions' i redueix a partir d'aquí l'àmbit d'atenció a una d'aquestes unitats, Espanya. El terme 'fragmentació' és negatiu, ja que implica una unitat preexistent i el discurs és favorable a la unitat.

En tot cas, la fragmentació és relativa als estats preexistents a la creació d'una Europa unida, per tant, si l'editorialista argumenta que Europa ha de ser una 'nació de nacions' és gratuït mantenir que aquestes darreres unitats han de correspondre's als Estats.

Intertítol	Tema	Implicacions	Pressuposicions
Estado de las autonomias	<i>La implicació</i>	L'editorial, a partir d'aquest punt parlarà de l'Estat de les autonomies espanyol.	

Espanya, una de les nacions que forma part d'Europa està formada per un conjunt d'autonomies. Per tant, per l'editorialista la nació és Espanya i un plantejament d'Espanya plural no és equivalent al d'una Europa com a 'nació de nacions'.

8è paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[8.1.] Precisamente, una lección de la historia es que el fatalismo de la fragmentación tampoco acaba imponiéndose.	<i>La implicació</i>	Però, la fragmentació no s'imposa a Espanya.	La fragmentació és un fatalisme.
[8.2.] El gobierno español no puede abordar con complejos la nueva situación geopolítica, tanto respecto a la organización del Estado como ante Europa.	El govern ha d'abordar sense pors l'Estat de les autonomies.	El govern actua tímidament en el desenvolupament de l'Estat de les autonomies.	
[8.3.] Con vistas adentro, no hay nada peor que el alarmismo, que da alas precisamente a la irresponsabilidad y al extremismo de ciertos nacionalismos miméticos.		L'alarmisme davant declaracions com les de Pujol alimenta nacionalismes irresponsables i extremistes que volen imitar l'exemple bàltic: la independència.	Hi ha un cert alarmisme per part governamental.
[8.4.] En el contexto de Europa, el Estado de las autonomías consagrado en la Constitución es todavía una de las fórmulas más logradas de resolución de contradicciones entre reivindicaciones nacionales y la necesaria cohesión del Estado.	L'Estat de les autonomies és una bona solució, de nivell europeu, que resol les contradiccions entre la unitat de l'Estat i les reivindicacions nacionals perifèriques.		La cohesió / unitat de l'Estat és necessària
[8.5.] Los nacionalismos conservadores de Cataluña y el País Vasco, a pesar de deslizamientos retóricos en momentos de competencia preelectoral, como es el caso catalán, o de cerco político al terrorismo, como es el caso vasco, son principales artífices de la construcción autonómica española.	CiU i PNB són artífex principals de l'Estat de les autonomies	Comparar Catalunya amb Lituània va ser una relliscada retòrica electoralista de Pujol.	CiU i PNB tenen relliscades retòriques electoralistes.

L'editorial s'autopresenta com a no alarmista (no ho és en l'editorial), però ho era en el vendaval. Es manifesta contrari als que veuen en CiU o PNB un perill fragmentador i disculpa les declaracions com a pròpies d'èpoques electorals. Insta ambdós partits a continuar construint l'Estat de les autonomies.

9è paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[9.1.] El nacionalismo representado por Convergència, que ha explotado a fondo la sensibilización respecto al desmoronamiento de la URSS y de Yugoslavia, nunca ha sido, en toda su historia partidario de la secesión y ha tenido, además, una vocación de participación en la propia construcción de España.	CiU mai ha estat a favor de la secessió de Catalunya. CiU sempre ha estat a favor de construir Espanya		CiU ha explotat l'onada de nacionalisme de l'Est i Iugoslàvia.
[9.2.] Por todo ello son más de lamentar las desgraciadas declaraciones del presidente de la Generalitat, Jordi Pujol, caracterizadas por una estudiada ambigüedad, buscando con ellas, probablemente, la solución a un problema de financiación autonómica por el camino equivocado, y en definitiva, teñidas de oportunismo.	La comparació de Catalunya amb Lituània feta per Pujol és lamentable. És oportunista. Va ser feta amb 'estudiada ambigüitat'. Probablement Pujol només perseguia més finançament.	Si Pujol vol solucionar el problema del finançament no ha de fer declaracions d'aquesta mena.	
[9.3.] O las discutibles posiciones del portavoz parlamentario del Partido Nacionalista Vasco, Iñaki Anasagasti, quien olvida que el primer garante de la integridad española es la voluntad democrática plasmada en la Constitución.	<i>La pressuposició</i>	En votar la Constitució el poble espanyol va garantir la unitat d'Espanya.	La voluntat del poble expressada en l'aprovació de la Constitució és la primera garantia de la unitat d'Espanya

El tema central del paràgraf és la crítica a les declaracions de Pujol a qui qualifica d'oportunista i d'usar una ambigüitat estudiada, fent així un judici d'intencions, la qual cosa és indemostrable.

D'altra banda, les declaracions a què fa referència el diari formen part d'una entrevista publicada el dia 1 de setembre pel diari *El Observador*, que van ser ressenyades a *El País* l'endemà.

A *El Observador*. Pujol va dir:

" Catalunya, como Lituania o Eslovenia, es una nación. Y es una nación que se fundamenta en la lengua, en la cultura, en la historia y en un sentimiento colectivo. Tenemos, por tanto, los mismos derechos. Pero Catalunya se mueve en un contexto histórico diferente. Con unas opciones históricas distintas. Se podría equiparar Catalunya con Eslovenia o con Lituania. Pero no se puede comparar España con

Yugoslavia. Ni con la URSS. España es una realidad no sólo más consolidada, sino más sólida. (...)" (*El Observador*, 1-9-91, p.11)

L'entrevista ocupa dues planes i, a la plana anterior, a la pregunta:

"Pactar una nueva fórmula en la financiación sería una de las buenas maneras de reconocer un hecho diferencial, tal com usted exige...",

respon:

"Ahora, evidentemente, debe haber una discusión general sobre el techo autonómico. Pero, sin llegar a eso este mes de septiembre hay algunas oportunidades concretas de reconocerlo y redefinir nuestra relación. Una, la financiación, sí. Ya lo hemos hablado. Otra son los Mossos d'Esquadra. Hace dos años que arrastramos el tema, la credibilidad de nuestra relación con el Gobierno central está en grave peligro". (*El Observador*, 1-9-91, p.10)

A la vista, almenys, d'una part del contingut de les declaracions², resulta evident que Pujol parla sense embuts de les dues qüestions, per tant, l'adverbi 'probablement' que va lligat a la interpretació de 'l'estudiada ambigüitat' de les paraules de Pujol és totalment innecessari i no fa res més que reforçar el resultat de l'especulació, a saber, la presentació de Pujol com a 'oportunist'. Cosa que en conjunt defineix l'estratègia del quadrat ideològic antipujolista del diari.

Les declaracions d'Iñaki Anasagasti són esmentades en una columna a la pàgina 13 del diari del mateix dia. Anasagasti havia dit feia dos dies –segons escriu el diari– que "el ejército no debe ser garante de la unidad de España y califico de «lamentable» que la Constitución recogiera ese extremo".

I atès el marc d'aquest text podria semblar que està fora de lloc esmentar-les, però el fet d'haver-les esmentat permet veure que el lligam està en les implicacions: ambdues declaracions, les de Pujol i les d'Anasagasti, són emmarcades pel diari com a ofensives per a la unitat d'Espanya que, segons el diari, garanteix la voluntat democràtica.

² El dia 3-9-91, l'endemà que *El País* publicqués la ressenya de l'entrevista d'*El Observador*, Pujol va oferir una conferència de premsa en què reitera els dos elements de contingut. El dia 4-9-91, *El País* també els recollia en les seves planes.

10è paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[10.1.] Los propios nacionalismos catalán y vasco deben ser los primeros interesados en evitar que la explosión del Este se convierta en el Oeste en el fin del sueño de unidad europea.		La independència de Catalunya o el País Basc comportaria la fi de la unitat europea. La unitat europea és prioritària sobre la independència de Catalunya o el País Basc.	La unitat europea és un somni, és molt desitjable
[10.2.] Sería absolutamente desastroso convertir en modelo de desarrollo político el de unas nacionalidades que se han visto obligadas a buscar la secesión ante la falta de respuestas políticas, económicas, sociales y culturales de los Estados en los que se hallan integrados.	<i>Les implicacions</i>	L'Estat ha de donar respostes polítiques, econòmiques, socials i culturals a les demandes de les nacionalitats. Si l'Estat no respon adequadament empeny les nacionalitats cap a la secessió L'Estat seria corresponsable del fracàs de la unitat europea	

11è paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[11.1.] ¿O acaso lituanos y eslovenos se hallarian ahora en plena secesión si se les hubiera ofrecido la integración en una libre, próspera y democrática asociación de Estados como es la Comunidad Europea a través de un Estado democrático como es España?	Si l'Estat respon, i pot respondre millor del que està fent, no hi haurà secessió.	La integració a la Comunitat Europea lliure, próspera i democràtica de les autonomies és fa a través de l'Estat espanyol.	
[11.2.] La vía de los nacionalismos vasco y catalán, en cambio, es bien clara, aunque, por supuesto, perfectible: la democracia española y la cooperación europea.			

És tant responsabilitat de l'Estat com dels nacionalismes de CiU i PNB evitar la fragmentació d'Espanya, una fragmentació que posaria en perill la unitat europea, cosa que no convé a ningú –diu l'editorialista–.

En aquest editorial es posa en evidència que *El País* defensa una Europa creada a partir dels estats preexistents, els quals són considerats nacions. Per a les nacions que són denominades nacionalitats el futur es presenta en el marc d'una Europa *unida*, des de l'Estat a què pertanyen. Altrament, la posen en perill. El perill per a l'Europa dels estats –de les nacions, segons el diari– és que els pobles s'indenpenditzin –es 'fragmentin', per a *El País*, es secessionin– dels Estats, fent inviable aquest projecte europeu.

5.10. Anàlisi de nivell 3 de l'editorial: "Visca el Barça!"

5.10. 1. L'editorial

EL PAÍS, jueves 21 de mayo de 1992

Visca el Barça!

[1]

[1.1.] Día grande para el fútbol de este país. [1.2.] El Fútbol Club Barcelona marcó época anoche al conseguir por primera vez en sus 93 años de historia, el título que reiteradamente se le resistía, la Copa de Europa –auténtica joya de la corona–, vedada a los clubes españoles desde hacía 26 años, cuando en 1966 el Real Madrid la conquistó por sexta vez frente al Partizán de Belgrado. [1.3.] El club catalán ha superado al fin el mítico reto de Sísifo, rellenando una carencia histórica: le faltaba algo, el gran laurel europeo, y ahí está.

[2]

[2.1.] De forma brillante, el Barça aprobó su asignatura pendiente y desterró todos los fantasmas del pasado que habían generado en una de las entidades más representativas de Cataluña un cierto complejo autoflagelativo de inferioridad y de victimismo, muy dañinos para su trayectoria deportiva y para su función simbólica. [2.2.] El título, celebrado entusiásticamente hasta en los más recónditos rincones, debe significar para el club el principio de una nueva etapa: el camino hacia la normalidad. [2.3.] Un camino que el Barcelona quizá no ha encontrado hasta ayer por la dificultad de superar la tenaza emblemática a que su carácter de refugio de sensibilidades y anhelos durante años perseguidos le sometía y que le ha catapultado a ser siempre *más que un club*, pero escasas veces un campeón.

[3]

[3.1.] A la cita de Wembley se llegó, como siempre, con un grado de crispación descorazonador. [3.2.] La historia del Barça está repleta de situaciones angustiosas muy similares a las tensas vísperas vividas en Londres. [3.3.] Por eso los grandes artífices del éxito son sus jugadores, que han sabido aislarse del famoso *entorno* y ejercer su papel de profesionales a la perfección. [3.4.] Ellos, sobre todo, y los socios y seguidores que los arroparon en un mítico estadio –pero también la mayoría de aficionados de otros equipos españoles, que los han seguido con simpatía superando las lógicas rivalidades y pasiones habituales –han estado a la altura de las circunstancias.

[4]

[4.1.] La investidura europea del Barça y el horizonte del cambio societario del club deben ser las palancas de una nueva era en su historia, que ha comenzado afortunadamente con un trofeo al que sólo llegan los mejores: la Copa de Europa.
¡Visca el Barça!

5.10. 2. Estructura i estratègies discursives

La macroestructura semàntica

La macroproposició central que resumeix el contingut semàntic de l'editorial, i aporta part del context semàntic per interpretar cada una de les parts de l'editorial, es pot formular així:

El diari s'alegra que el Barça hagi guanyar la Copa d'Europa, un fet que ha de marcar l'inici d'una nova era en la seva història.

La proposició que dona coherència semàntica global a l'editorial, i també contribueix a dibuixar el context semàntic, es pot expressar així:

Que el Barça sigui més que un club, el seu caràcter simbòlic, ha estat un llast que l'impedia aconseguir èxits esportius.

El títol dona només una part de la tesi central de l'editorial.

Títol	Temes	Implicacions	Pressuposicions
Visca el Barça!	<i>Idem</i>	El diari s'alegra de la victòria del Barça.	

Estudiem ara cada paràgraf resseguint les característiques que hem assenyalat en la descripció dels instruments d'anàlisi. Reprenguem el primer paràgraf:

Temes, implicacions i pressuposicions del paràgraf [1]

1r paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[1.1.] Día grande para el fútbol de este país.	<i>La implicació</i>	Es un dia gran per al futbol d'Espanya	
[1.2.] El Fútbol Club Barcelona marcó época anoche al conseguir por primera vez en sus 93 años de historia, el título que reiteradamente se le resistía, la Copa de Europa –auténtica joya de la corona–, vedada a los clubes españoles desde hacía 26 años, cuando en 1966 el Real Madrid la conquistó por sexta vez frente al Partizán de Belgrado.	El Barça ha guanyat la Copa d'Europa. El Madrid n'ha guanyat sis. de copes d'Europa. Els clubs espanyols no la guanyaven des de 1966.	El Barça és un club espanyol. El Barça ha aconseguit una gran gesta després de 93 anys.	
[1.3.] El club catalán ha superado al fin el mítico reto de Sisifo, rellenando una carencia histórica: le faltaba algo, el gran laurel europeo, y ahí está.	Al Barça li faltava un gran lloer europeu.	El Barça fracassava quan hi estava a punt d'arribar.	

Estructura i estratègies discursives al paràgraf [1]:

En la primera oració, [1.1.], el diari diu que es tracta d'un gran dia per al futbol espanyol. No hi ha dubte que l'amfibologia provisional de l'expressió "este país" –tant podria significar Catalunya com Espanya– queda trencada a l'oració [1.2.], quan el diari fa palès que dóna singularitat al triomf del Barça el fet que els clubs espanyols feia 26 anys que no guanyaven aquesta competició.

Noti's que [1.1.], [1.2.] i [1.3.] són oracions que exalten el triomf del Barça. La tria lèxica ho fa explícit: "día grande", "marcó época", "auténtica joya de la corona", "ha superado", "mítico reto de Sisifo", "una carencia histórica". Els adjectius, les metàfores i els verbs es combinen per ressaltar la victòria de l'equip.

Hi ha més elements. Encara que hem optat per no analitzar en detall els editorials dels altres diaris al voltant d'aquest esdeveniment i, per tant, la perspectiva comparativa global queda exclosa en aquest cas, farem una excepció, perquè val la pena assenyalar el contrast entre el caràcter espanyol que l'editorialista d'*El País* atorga a l'èxit del Barça i el caràcter català de

què parlen els altres diaris en els editorials respectius. Ja en el primer esment que en fa *La Vanguardia* ho retrata així:

"se comprende que el Barça ardiera en deseos de volver hoy con la codiciada copa, después de casi un siglo de haber actuado de portaestandarte de la afición deportiva catalana".

El Periódico diu en la primera estimació:

"El Barça, el equipo más representativo de la ciudad y de toda Catalunya, contribuye así anticipadamente a la gran fiesta del deporte universal" [Es refereix als Jocs Olímpics del 92]

I l'*Avui*, després d'assenyalar que hi ha moltes vies d'accés a la "militància" (*sic*) barcelonista, diu que:

"totes [les militàncies] saben per exemple que és procedent anar a animar el Barça amb banderes catalanes o acabar una final de Copa d'Europa cridant *Visca el Barça i visca Catalunya*. Tots, des dels socis als més llunyans simpatitzants, des del que hi són per la via del futbol als que hi són per la via del país"

Els editorials d'*El Periódico* i *La Vanguardia* són del mateix dia 21 de maig i el de l'*Avui* de l'endemà. No és descartable que el de l'*Avui* fos en part contestació al d'*El País* i que per aquest motiu fos tan explícita la caracterització catalana del triomf del Barça. Ara bé, en primer lloc, queda fora de l'abast d'aquest estudi esbrinar aquesta contingència i, en segon lloc, per al que ens interessa és ben bé el mateix, perquè tant si l'editorial de l'*Avui* és en part contestació al d'*El País* com si no, l'editorial de l'*Avui* és consistent amb el seu marc ideològic general. En definitiva, dels quatre diaris només *El País* veu o, millor dit, atorga al triomf del Barça un caràcter espanyol, a més del català.

En la segona oració [1.2.], el diari no només diu que és la primera vegada que el Barça aconsegueix la joia de la corona en el seus 93 anys d'història, sinó que recorda que el Madrid ja l'havia guanyada sis vegades¹. Un recordatori coherent amb el conjunt de l'editorial si es té en compte que es tracta d'una victòria del futbol espanyol i mostra una forma particular de cortesia de l'editorialista. Els detalls sobre la darrera copa del Madrid – fa 26 anys i va ser

¹ Les cinc primeres copes d'Europa van ser competicions organitzades pel mateix Real Madrid. Així com les primeres competicions internacionals europees per guanyar la Copa de ciutats amb 'fires' ('la copa de ferias') van ser organitzades pel Barça.

contra el Partizan ...– donen un volum considerable a la nota. El contrast entre les 'sis vegades' que aquí esmenta i "las escasas veces [que el Barça ha estat] un campeón" de l'oració [2.3.] mitiguen les lloances, i palesen una estratègia combinada d'aproximació, però alhora de declaració de distanciament amb la interposició-recordatori del 'sis vegades campió'.

A la tercera oració, [1.3.], en què es constata de nou la victòria del Barça, trobem diversos elements que mereixen un comentari. En primer lloc, la metàfora del mite de Sísif – condemnat eternament a empènyer una roca fins al cim d'una muntanya, perquè cada cop qui hi arribava rodolava pendent avall fins al fons– i l'expressió "el título que se le resistía", situen en una posició molt elevada el repte superat pel Barça, i això és laudatori. En segon lloc, que en aquesta oració substantivitzí el Barça com a "el club catalán" mitiga l'efecte esmentat en l'oració [1.1.]. En tercer lloc, pressuposa que abans d'aconseguir el títol, el Barça tenia una "mancança històrica", la qual cosa encara fa més laudatòria la victòria. Per altra part, l'oració pressuposa un gran valor a competir esportivament i no només a competir sinó també a guanyar: "una carencia histórica", "el gran laurel".

Temes, implicacions i pressuposicions del paràgraf [2]

2n paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[2.1.] De forma brillante, el Barça aprobó su asignatura pendiente y desterró todos los fantasmas del pasado que habían generado en una de las entidades más representativas de Cataluña un cierto complejo autoflagelativo de inferioridad y de victimismo, muy dañinos para su trayectoria deportiva y para su función simbólica.	Els complexos del Barça (autoflagelatiu d'inferioritat i victimista) danyaven la trajectòria esportiva i la funció simbòlica.		Al Barça hi havia fantasmes. Al Barça hi havia un cert complex autoflagelatiu d'inferioritat i de victimisme. El Barça complia una funció simbòlica.
[2.2.] El título, celebrado entusiastamente hasta en los más recónditos rincones, debe significar para el club el principio de una nueva etapa: el camino hacia la normalidad.	El Barça ha de començar una nova etapa.		

[2.3.] Un camino que el Barcelona quizá no ha encontrado hasta ayer por la dificultad de superar la tenaza emblemática a que su carácter de refugio de sensibilidades y anhelos durante años perseguidos le sometía y que le ha catapultado a ser siempre <i>más que un club</i> , pero escasas veces un campeón.	El Barça és més que un club. El Barça ha estat poques vegades un campió. <i>La implicació</i>	El triomf ha de servir perquè el Barça obri una nova etapa lliure del llast que comportava la seva funció simbòlica –ser representatiu de Catalunya–, és a dir, haver de guanyar en nom de Catalunya.	El Barça patia una tenalla. La tenalla consistia en el fet de ser emblemàtic. El Barça era refugi de sensibilitats i anhels.
---	---	---	--

Estructura i estratègies discursives paràgraf [2]:

Estem davant del paràgraf central de l'editorial. El resum és:

El triomf ha de servir perquè el Barça obri una nova etapa lliure del llast que comportava la seva funció simbòlica –ser representatiu de Catalunya–, és a dir, haver de guanyar en nom de Catalunya.

Procedim amb la primera oració.

[2.1.] De forma brillante, el Barça aprobó su asignatura pendiente y desterró todos los fantasmas del pasado que habían generado en una de las entidades más representativas de Cataluña un cierto complejo autoflagelativo de inferioridad y de victimismo, muy dañinos para su trayectoria deportiva y para su función simbólica.

L'oració [2.1.] diu que tant la trajectòria esportiva –l'acaba de fer present en el paràgraf anterior– com la funció simbòlica –"una de las entidades más representativas de Cataluña"– s'han vist perjudicades pels fantasmes i el complex que afligien el Barça. En primer lloc, l'important d'aquesta oració és que implica que els elements perjudicials per al Barça eren producte de la seva fantasia: "fantasmas" i "un cierto complejo..." i no de discriminacions reals. Pot intuir-se que tant si hi ha discriminacions reals com si tan sols existeixen en la imaginació col·lectiva del club, aquest en pot sortir perjudicat en la trajectòria esportiva, però ja costa més endevinar de quina manera la funció simbòlica ha estat perjudicial, i l'editorial ho suggereix, però no ho explica.

En segon lloc, la tria lèxica en l'expressió "complejo autoflagelativo de inferioridad" és remarcable, perquè pinta el Barça com un club ploràmiqes que mai ha estat a l'alçada dels campions, i que no té confiança en ell mateix. Els termes "asignatura pendiente", "fantasmas

del pasado" efectuen també una valoració negativa de la trajectòria del Barça fins a aquest moment. Un moment a partir del qual, el diari proposa el canvi identitari.

Anem a la segona oració:

[2.2.] El título, celebrado entusiásticamente hasta en los más recónditos rincones, debe significar para el club el principio de una nueva etapa: el camino hacia la normalidad.

A [2.2.] l'editorialista explicita la seva voluntat perlocutiva, assenyala que el Barça ha d'emprendre un nou camí que qualifica de normal. Veiem que entén per normal a [2.3.]:

[2.3.] Un camino que el Barcelona quizá no ha encontrado hasta ayer por la dificultad de superar la tenaza emblemática a que su carácter de refugio de sensibilidades y anhelos durante años perseguidos le sometía y que le ha catapultado a ser siempre *más que un club*, pero escasas veces un campeón.

És a dir, un camí lliure d'unes tenalles que descriu, sense gaire precisió, com a formades pel caràcter de refugi de sensibilitats i anhels durant anys perseguits. A falta de més claredat, només es pot deduir que es refereix a la funció de representació que va tenir de Catalunya que feia en substitució d'altres instàncies legals més adequades –socialment i políticament– durant la dictadura. Segons el que es deriva del que diu *El País*, aquest fenomen referit a aquell període s'ha perllongat fins avui, en què el Barça encara és 'refugi' de les sensibilitats i anhels catalanistes, abans 'perseguits durant anys'. Segons l'editorialista, les tenalles el fan ser sempre '*més que un club*', però el sotmetien a ser escasses vegades un campió. És pertinent notar que aquestes proposicions estan introduïdes per un "quizá" que suavitza el risc d'error del diari en les seves apreciacions. Però de tota manera el "quizá" relativitza la dificultat del Barça per trobar el camí de la normalitat superant les tenalles, però no relativitza les tenalles en si, i per tant se'n pressuposa i se n'afirma, en conseqüència, l'existència.

Noti's com "el título" i "Un camino", els dos elements per al diari més positius són ubicats en posicions inicials de l'oració amb la finalitat d'emfasitzar la càrrega valorativa que comporten. En el cas de [2.2.] hi ha una passiva –"celebrado ...", que permet portar l'objecte –el título [en realitat 'la consecució del títol i per tant la realització d'una metàfora gramatical]– a la primera posició. Treta la passiva, la frase és:

[2.2.] El título, ..., debe significar para el club el principio de una nueva etapa: el camino hacia la normalidad

De tal manera que queda clara la recomanació que comporta la perífrasi "debe significar". Així, doncs, si el diari recomana que el Barça emprengui el camí de la normalitat i aquest camí està entorpit per les tenalles, tenalles que consisteixen en 'ser més que un club' i ser més que un club significa ser un símbol de Catalunya, tot això implica que el diari recomana que el Barça deixi de complir la seva funció simbòlica.

La càrrega negativa del terme "tenaza" es projecta sobre la caracterització de l'etapa anterior a la Copa i neutralitza el que de positiu pugui tenir presentar-la com a fruit de "refugio de sensibilidades i anhelos", dues mostres lèxiques que denoten sensibilitat per part del diari i, per tant, contribueixen a la seva autopresentació positiva.

Temes implicacions i pressuposicions al paràgraf [3]

3r paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[3.1.] A la cita de Wembley se llegó, como siempre, con un grado de crispación descorazonador.	El Barça estava crispat. La crispació era descoratjadora.		
[3.2.] La historia del Barça está repleta de situaciones angustiosas muy similares a las tensas vísperas vividas en Londres.	<i>Idem</i>		
[3.3.] Por eso los grandes artifices del éxito son sus jugadores, que han sabido aislarse del famoso <i>entorno</i> y ejercer su papel de profesionales a la perfección.	L'èxit és sobretot dels jugadors.	L' <i>entorn</i> era negatiu. L' <i>entorn</i> era qui produïa la crispació.	
[3.4.] Ellos, sobre todo, y los socios y seguidores que los arroparon en un mítico estadio – pero también la mayoría de aficionados de otros equipos españoles, que los han seguido con simpatía superando las lógicas rivalidades y pasiones habituales – han estado a la altura de las circunstancias.	Jugadors, acompanyants i aficionats d'altres equips espanyols han estat l'alçada de les circumstàncies. Els aficionats d'altres equips han superat les rivalitats i passions habituals.	L' <i>entorn</i> no ha estat a l'alçada de les circumstàncies.	

Estructura i estratègies discursives al paràgraf [3]

A [3.1.] es manté, mitjançant un verb en forma impersonal –"se llegó"–, que l'ambient intern del Barça era descoratjador, s'evita així entrar en la responsabilitat de qui ha creat aquest ambient.

[3.2.] sosté que la història del Barça està plena de situacions similars – i 'angoixoses'-. En el fragment [3.3.] es lloa els jugadors per haver guanyat i, segons s'hi diu, per haver sabut aïllar-se d'una situació descoratjadora, de la qual l'editorial responsabilitza, amb l'eufemisme "entorno", la Junta directiva i les disputes al seu voltant. La responsabilització de la "crispació" que acabem de deduir és producte d'un procés d'eliminació, ja que a [3.4.] l'editorial torna a lloar els jugadors, els socis i els seguidors que van anar a Wembley; exclou així aquests tres grups de l'anomenat 'entorn' i només queda la directiva i els seus opositors destacats.

La nominalització "La història del Barça" –un nou exemple de metàfora gramatical– permet a [3.2.] continuar la presentació negativa de l'etapa anterior sense que en la superfície del text s'apuntin responsabilitats. Però només és un esgrao argumentatiu de [3.3.], on es critica – certament de forma indirecta i per tant consistentment amb la forma mitigadora anterior– l'entorn.

Encara a [3.4.], val la pena notar que la lloança d'haver estat a l'alçada de les circumstàncies es fa extensiva a les afeccions d'altres equips espanyols i es considera bo que hagin deixat de banda la rivalitat –que es qualifica de 'lògica'– i la passió –que es qualifica d'habitual–. Aquesta apreciació és coherent amb el caràcter espanyol de la victòria expressat a [1.1.], com també ho és amb l'exclusió de la directiva entre el grup de lloats, per no haver estat a l'alçada de les circumstàncies. És coherent, doncs, tant amb la crítica a l'"entorn" [3.3.] com amb la conclusió de l'editorial expressada a [4.1.].

Temes, implicacions i pressuposicions del paràgraf [4]

4t paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[4.1.] La investidura europea del Barça y el horizonte del cambio societario del club deben ser las palancas de una nueva era en su historia, que ha comenzado afortunadamente con un trofeo al que sólo llegan los mejores: la Copa de Europa.	<i>Les implicacions</i>	El Barça ha de canviar de mena de societat. El Barça ha de canviar d'entorn. El Barça és dels millors clubs d'Europa.	
[4.2.] ¡Visca el Barça!	<i>Idem</i>	El diari s'alegra de la victòria del Barça.	

Estructura i estratègies discursives al paràgraf [4]

El dos elements inicials del paràgraf són metàfores gramaticals: "la investidura europea del Barça" i "el horizonte del cambio". Els subjectes no apareixen. La perífrasi verbal "deben ser" que centra l'estructura semàntica de l'editorial està presidida no per agents, sinó per processos, de tal manera que la proposta del diari suavitza en la superfície la ruptura amb el que entén que és el passat del Barça.

La investidura del Barça era un fet consumat, però no l'horitzó del canvi societari –que en 1999 continuava sense consumir-se. Era tan sols un horitzó possible pel qual l'editorialista aposta amb claredat en dir que ambdós elements "deben ser las palancas de una nueva era en su historia". Noti's el to categòric de "deben ser". La lloança final arrodoneix estilísticament l'editorial i autopresenta el diari com a amic del club.

5.10. 3. Els conflictes, els actors i el quadrat ideològic

Hi ha almenys tres conflictes identificables: 1) el partit de futbol per la Copa d'Europa; 2) la crispació en el club al voltant de la Junta directiva i el canvi societari, i 3) un nou conflicte al voltant de la conveniència de la funció simbòlica del Barça.

Hi ha diversos actors: 1) el Futbol Club Barcelona; 2) el Real Madrid; 3) la directiva i l'oposició; 4) els socis i els seguidors; 5) els afeccionats d'altres clubs que van donar suport al Barça. 6) Espanya, i 7) Catalunya.

Veiem en funció de cada conflicte com apareixen els actors i com són descrits.

1) El partit de futbol per la Copa d'Europa

En un primer nivell, és un conflicte de tipus esportiu, en què els actors són els jugadors – encara que no ho esmenti fins al paràgraf tercer– que s'ha resolt en un partit en què els equips tenen com a objectiu guanyar per aconseguir la Copa d'Europa. El seu èxit és indiscutible. Els socis i els seguidors que van anar a Wembley apareixen com a actors secundaris, però també lloats. Fins i tot apareixen els afeccionats d'altres clubs.

En un segon nivell, els actors són els clubs de futbol. La personificació del club és una constatació de la naturalesa social i institucional d'aquesta comunitat *de sentit*, en la definició que apunten BERGER I LUCKMANN (1997) i aquí com a element identitari. L'actor principal és el Barça, com ja assenyala el títol, que va vèncer a la Sampdoria, de la qual no se'n parla en absolut. Sí que, en canvi, apareixen com a actors secundaris, el Real Madrid i, fins i tot, el contrincant que llavors va tenir, el Partizan.

Tret de les sis copes que com a elements descriptius reprojecten el Real Madrid, només l'actor principal es descriu extensament a través de les següents expressions: "club catalán", "ha superado el mítico reto de Sisifo", afligit per "un complejo autoflagelativo de inferioridad y de victimismo", "una de las entidades más representativas de Cataluña", "refugio de sensibilidades y anhelos", "más que un club", "escasas veces campeón", "como siempre, con un grado de crispación descorazonador", "con una historia repleta de situaciones angustiosas". Una autèntica exhibició de tria lèxica que posa de manifest, tal com hem demostrat quina és la llosa que el Barça arrossega, segons el diari, i quina funció identificadora aconsegueix.

En un tercer nivell, el diari fa una lectura més àmplia del conflicte i el situa a escala d'estats. Tant quan diu que és un gran dia per al futbol espanyol, com quan entren en la comptabilitat

els 26 anys que no la guanyava cap club espanyol. Aquí és on s'obre la porta al tercer del conflictes que tractarem unes línies més endavant.

2) La crispació al voltant de la Junta directiva i de l'oposició.

La disputa sobre la junta directiva escapa a l'àmbit d'interès d'aquest estudi en termes generals. Valgui la pena tenir en compte tant sols dues coses. Primera, "la crispació descoratjadora" que 'afligeix' al club, és imputable a la directiva, aporta un element descriptiu negatiu del conjunt i del context del club. I, segona, encara que no vulguem entrar en la disputa sobre si el Barça hauria de ser o no una societat anònima, el diari apareix com a actor a [4.1.] en prendre posició a favor del canvi societari. La perífrasi verbal "deben ser" amb la força perlocutiva que comporta [4.1.] ho testimonia. Recordem:

[4.1.] La investidura europea del Barça y el horizonte del cambio societario del club deben ser las palancas de una nueva era en su historia, ...

3) Un nou conflicte al voltant de la conveniència de la funció simbòlica del Barça.

Ja hem vist en l'anàlisi semàntica com, malgrat la funció simbòlica que el diari reconeix al Barça –ser una de les entitats més representatives de Catalunya–, li atorga també al seu triomf caràcter espanyol. Amb valor compromisiu recomana que deixi de "ser més que un club", perquè entén que li és negatiu. Els objectius del Barça haurien de ser, diu, lliurar-se de les tenalles emblemàtiques i entrar en una via del que el diari entén per normalitat. Una via que, traduïda en particular en l'aspecte simbòlic, comportaria deixar de ser representatiu de Catalunya i ser-ho d'Espanya.

Aquí el diari, de nou, es destaca com a actor polític, en la mesura que la seva proposta afecta l'univers simbòlic de Catalunya i Espanya.

Les quatre línies estratègiques d'argumentació que componen el quadrat ideològic –emfasitzar encerts propis i errors aliens i mitigar errors propis i encerts aliens– tenen en aquest editorial un formulació particular afegida: apropiar-se dels èxits aliens.

En primer lloc, no hem de perdre de vista el mapa ideològic global d'*El País*, descrit a 5.1. Un dels seus elements fonamentals és la defensa d'un encaix de Catalunya dins Espanya, la qual cosa suposa també que aquella és part d'aquesta. És del tot coherent, doncs, que el diari readjudiqui l'èxit del Barça a Espanya i es presenti com a motiu d'alegria per al futbol espanyol. Ara bé, presentar-ho com una fita que se suma a les aconseguides pel Real Madrid és prescindir del fet que la història del Barça s'escriu en contraposició a la del Real Madrid, ja que per antonomàsia va representar l'antítesi dels "fantasmas" i "complexos autoflagelatiu d'inferioritat i de victimisme" de què ha patit el Barça.

Malgrat això, és aclaparador el pes negatiu dels elements usats per descriure el Barça, la qual cosa redueix la dimensió de la victòria retratada amb la hipèrbole del mite de Sísif.

5.10.4. Elements identitaris i criteris de valor

La capçalera del diari – "EL PAIS" – és ja un element identitari, en dir 'El País' i referir-se inequívocament al conjunt de l'Estat espanyol dibuixa un univers de referència i d'afirmació d'una unitat política. Aquesta constatació és plenament coherent a dir com a [1.1.] que aquell dia era:

[1.1.] Día grande para el fútbol de este país.

Del que fins ara s'ha constatat és deduïble que *El País* atorga caràcter espanyol al triomf del Barça i en reconeix el caràcter català, encara que recomana que abandoni la funció de representació de Catalunya, en la qual hi veu una tenalles.

Pel que fa als objectius, pressuposa que la consecució de triomfs és un bé i la seva absència, una carència històrica –no és l'únic diari que defensa aquests valors–.

5.11. Anàlisi de nivell 2 de l'editorial: "Cataluña no es Jordi Pujol"

5.11.1. L'editorial

EL PAÍS, domingo 27 de junio de 1993

Cataluña no es Jordi Pujol

[1]

[1.1.] ¿Por qué razón el nacionalismo catalán, mediante las desabridas palabras del líder de Convergència i Unió (CiU), Jordi Pujol, se ha negado en banda no ya a entrar en un Gobierno de coalición, sino tan siquiera a establecer un pacto de legislatura o a discutirlo?

[1.2.] Cualquier esfuerzo hermenéutico está condenado al fracaso. [1.3.] Las razones que empujaban a favor de una coalición estaban tan claras. [1.4.] Lo están aún.

[2]

[2.1.] **Razones políticas:** la necesidad de una legislatura estable, sin turbulencias, para realizar el ajuste económico que permita una posterior reactivación y completar la imbricación española en la naciente Unión Europea.

[3]

[3.1.] **Razones históricas:** la necesidad de culminar por la vía del diálogo, el compromiso y el protagonismo la resolución del viejo pleito de la incorporación del nacionalismo al Gobierno de España.

[4]

[4.1.] **Razones electorales:** la necesidad de ser coherente con la promesa electoral de CiU a sus votantes – y a quienes no lo fueron – de "decidir", algo que, desde luego, se hace mejor desde el Gobierno, y que supone mucho más que "influir" desde el Parlamento, contra lo que arguye el líder de Unió, Josep Antoni Duran Lleida.

[5]

[5.1.] **Razones socio-electorales:** la unanimidad del empresario español, encabezado por el catalán y el vasco –y con la salvedad del presidente de la CEOE–, en reclamar una coalición para afrontar con seriedad la nueva etapa económica.

[6]

[6.1.] **Razones programáticas:** la distancia existente entre los programas electorales del PSOE y de CiU es escasa en los asuntos básicos y las coincidencias existentes permitían fraguar un programa de gobierno no contradictorio con los ejes fundamentales de ambos.

[7]

[7.1.] **Razones nacionales** de Cataluña, porque la mera hipótesis de un Gobierno débil y una legislatura turbulenta –con pactillos puntuales de mercado persa que conviertan la política de Estado en un regateo permanente– afecta negativamente al conjunto de España; pero también perjudica a todas sus partes, y especialmente si está tan falta de argumentos, puede lesionar la imagen y el prestigio de los ciudadanos catalanes. [7.2.] ¿Habrían tomado

el presidente Tarradellas, el presidente Companys, el presidente Macià, el líder de la Lliga Francesc Cambó, el presidente Pi i Maragall, el primer ministro Prim y tantos otros catalanes ilustres de una u otra ideología la decisión de *ahora no decidiremos*?

[8]

[8.1.] **Razones, en fin, de entorno europeo:** las experiencias de los países de democracia madura evidencian que la mejor fórmula para resolver constructivamente una legislatura, con la matemática parlamentaria existente, es un Ejecutivo de coalición.

[9]

[9.1.] ¿Qué se levanta frente a este cúmulo de argumentos? [9.2.] Muy poca cosa, aparte del asunto –desde luego, importante, pero al cabo un asunto entre muchos otros– de la financiación autonómica. [9.3.] Se levantan, en el mejor de los casos, cuestiones menores, desconfianzas del pasado, temores, inseguridades, recelos, cálculos personales... [9.4.] Es decir, fantasmas. [9.5.] Fantasmas todos ellos muy comprensibles si se quiere, pero al mismo tiempo poco justificables como móvil serio de decisión política. [9.6.] Las grandes ambiciones de quienes pretenden y prometen prestar importantes servicios a su país nunca se enhebran sobre la pequeñez de actitudes y argumentos.

[10]

[10.1.] De manera que la ciudadanía tiene derecho a mostrarse insatisfecha por las explicaciones de Pujol, a la espera de argumentos de peso, si los hubiere, o de una reconsideración de la actitud inicial. [10.2.] Porque, además, no son en absoluto satisfactorios, sino muy preocupantes, tres elementos apuntados por el líder de CiU en su última comparecencia pública: el peligro de reincidir en la caduca práctica del victimismo a la hora de discutir sobre el desarrollo autonómico; la consideración, teñida de partidismo y huera de grandeza, sobre que la aceptación del ministerio sería hacerle "un favor" al PSOE, cuando no es de eso de lo que se discute, pues el oficio de gobernar no es cuestión de favores; la visión de la cultura del pacto desde una perspectiva imposible, no como cesiones mutuas tras negociaciones todo lo duras que sea preciso, sino como un trágala de *programas* íntegros y posiciones globales de la otra parte.

[11]

[11.1.] El proyecto de un gobierno de coalición entre los socialistas y los nacionalistas no es todavía un cadáver, aunque agoniza. [11.2.] Y no lo es porque, aunque el nacionalismo lo entienda como un expediente para salvar algunas formas, González y Pujol acordaron crear una comisión que profundice sobre las coincidencias y disparidades de los respectivos programas. [11.3.] En ausencia de voluntad política, esa puerta es tan estrecha como la cabeza de un alfiler. [11.4.] Pero sigue existiendo. [11.5.] Solo se precisa que Pujol argumente y reaccione. [11.6.] Es capaz de hacerlo. [11.7.] ¿Lo hará?

5.11.2. Les macroestructures semàntiques

Estem davant d'un text molt ric en idees polítiques conjunturals i de fons. Les macroproposicions més importants són, primer, una demanda d'actuació política a Pujol i, en segon lloc, una apreciació complexa sobre la política de Pujol:

1. CiU hauria d'entrar en un govern de coalició amb el PSOE, o almenys fer un pacte de legislatura.
2. a) Pujol encara practica la política del victimisme; b) considera que pactar amb el PSOE seria fer-li "un favor" i c) manté que el pacte només és possible si hi ha 'un trágala' de tot el programa de CiU per part del PSOE.

Les idees que subjauen en aquestes tesis, les proposicions de fons que donen coherència a l'argumentació de l'editorial, són:

1. El pacte és necessari per a l'estabilitat que necessita l'ajustament econòmic que requereix la Unitat Europea.
2. S'ha de resoldre establenent la imbricació del nacionalisme [català] al govern d'Espanya.

Les dues segones proposicions són rellevants per al mapa ideològic que estem construint..

5.11.3. Temes, implicacions i pressuposicions

Títol	Temes	Implicacions	Pressuposicions
Cataluña no es Jordi Pujol	<i>La implicació</i>	Algú pretén identificar Catalunya amb Jordi Pujol.	

És tan evident que Catalunya no és Jordi Pujol que negar-ho necessàriament implica que algú ho afirma i que el que ho afirma està errat.

1r paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[1.1.] ¿Por qué razón el nacionalismo catalán, mediante las desabridas palabras del líder de Convergència i Unió (CiU), Jordi Pujol, se ha negado en banda no ya a entrar en un Gobierno de coalición, sino tan siquiera a establecer un pacto de legislatura o a discutirlo?	<i>Idem</i>	Com a mínim Pujol hauria d'haver acceptat discutir sobre un possible pacte de legislatura.	Les paraules de Pujol han estat fora de control. Pujol s'ha negat rotundament a discutir un pacte de legislatura
[1.2.] Cualquier esfuerzo hermenéutico está condenado al fracaso.	<i>Les implicacions</i>	La posició de Pujol és absurda.	
[1.3.] Las razones que empujaban a favor de una coalición estaban tan claras.		La coalició governamental PSOE-CiU és el que convé.	
[1.4.] Lo están aún.		Pujol hauria d'acceptar la coalició.	

El primer paràgraf ja manifesta la posició del diari. No es pot identificar Jordi Pujol amb Catalunya, en tant que no es tracta de subjectes equivalents. Desqualifica les raons de Pujol – segons el diari, i que més avall explicarà – per negar-se al govern de coalició. Ho fa amb l'expressió 'cualquier esfuerzo hermenéutico está condenado al fracaso'. És el preàmbul a les raons que entén l'editorialista que haurien d'empènyer CiU cap a la coalició.

2n paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[2.1.] Razones políticas: la necesidad de una legislatura estable, sin turbulencias, para realizar el ajuste económico que permita una posterior reactivación y completar la imbricación española en la naciente Unión Europea.	L'ajustament econòmic necessita una legislatura estable.	Sense estabilitat no es pot fer l'ajustament econòmic.	L'ajustament econòmic permetrà la reactivació i la imbricació d'Espanya en la UE.

3r paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[3.1.] Razones históricas: la necesidad de culminar por la vía del diálogo, el compromiso y el protagonismo la resolución del viejo pleito de la incorporación del nacionalismo al Gobierno de España.	<i>Idem</i>	Amb un govern de coalició PSOE-CiU es pot culminar la incorporació del nacionalisme català al govern d'Espanya. El diari hi està a favor.	El nacionalisme de CiU equival al nacionalisme català.

La sobregeneralització que comporta parlar en termes de 'el nacionalisme' català i que hem trobat a diversos editorials es veu aquí de nou cristal·litzada en l'ús que fa l'editorialista del terme 'nacionalisme' com a sinònim del nacionalisme de CiU. L'eventual incorporació de CiU al govern de l'Estat, ho seria només d'un corrent –per majoritari que pugui ser– del nacionalisme català.

Tant de les raons polítiques com de les històriques exposades aquí, el diari n'és partidari plenament.

4t paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[4.1.] Razones electorales: la necesidad de ser coherente con la promesa electoral de CiU a sus votantes – y a quienes no lo fueron– de "decidir", algo que, desde luego, se hace mejor desde el Gobierno, y que supone mucho más que "influir" desde el Parlamento, contra lo que arguye el líder de Unió, Josep Antoni Duran Lleida.	CiU ha de complir la promesa electoral de ser un força decisiva. CiU va prometre "decidir". ara pot fer-ho entrant al govern i, per tant, ho ha de fer.	La promesa electoral de "decidir" lliga tant amb els votants com amb els no-votants.	CiU es va comprometre a ser una força decisiva. CiU decidiria més sent al govern que estant fora.

En adduir les raons electorals fonamentades en l'eslògan "Ara decidirem", la posició del diari és altra a la que manté quan atén a les les raons que ha presentat com a polítiques i històriques. Aquí, al quart paràgraf, instava CiU a ser coherent amb el que va prometre, però això no vol dir que donés suport als postulats de CiU.

5è paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[5.1.] Razones socio-electorales: la unanimidad del empresario español, encabezado por el catalán y el vasco –y con la salvedad del presidente de la CEOE–, en reclamar una coalición para afrontar con seriedad la nueva etapa económica.	L'empresariat espanyol demana la coalició PSOE-CiU. <i>La implicació</i>	L'empresariat demana la coalició per afavorir la reactivació i la imbricació completa a la UE. Segons l'empresariat, sense la coalició amb CiU no es pot acarar seriosament la nova etapa econòmica.	

Al cinquè paràgraf mostra altres veus que estan a favor de la coalició i que entén que són veus amb autoritat política.

6è paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[6.1.] Razones programáticas: la distancia existente entre los programas electorales del PSOE y de CiU es escasa en los asuntos básicos y las coincidencias existentes permitan fraguar un programa de gobierno no contradictorio con los ejes fundamentales de ambos.	Els programes dels dos partits en assumptes bàsics són similars. PSOE i CiU poden fer un programa de govern coherent.	Les discrepàncies programàtiques es donen en assumptes no bàsics.	

Al sisè paràgraf, minimitza els obstacles. No especifica quins són els assumptes bàsics, cosa que implica que les discrepàncies es donen en assumptes no bàsics. És un raonament circular a falta de més concrecions.

7è paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[7.1] Razones nacionales de Cataluña, porque la mera hipótesis de un Gobierno débil y una legislatura turbulenta –con pactillos puntuales de mercado persa que conviertan la política de Estado en un regateo permanente– afecta negativamente al conjunto de España; pero también perjudica a todas sus partes, y especialmente si está tan falta de argumentos, puede lesionar la imagen y el prestigio de los ciudadanos catalanes.	Si CiU opta pel mercadeig persa: - això perjudica el conjunt d'Espanya, - perjudica les parts d'Espanya, - perjudica la imatge i el prestigi dels ciutadans catalans.	Si CiU permet que el govern que es formi sigui feble i busca només pactes puntuals es comportaria com un mercader persa. En la mesura que CiU regateja i es nega al govern de coalició s'està comportant com un mercader persa. L'actitud de CiU es projecta sobre el conjunt dels catalans.	Fer pactes puntuals és propi de mercaders perses. Els mercaders perses practiquen el regateig permanent.
[7.2.] ¿Habrían tomado el presidente Tarradellas, el presidente Companys, el presidente Macià, el líder de la Lliga Francesc Cambó, el presidente Pi i Maragall, el primer ministro Prim y tantos otros catalanes ilustres de una u otra ideología la decisión de <i>ahora no decidiremos?</i>	<i>Les implicacions</i>	Si Pujol decideix no entrar en el govern o fer un pacte de legislatura estable trenca amb: - la tradició del catalanisme polític, - amb la promesa electoral de 'Ara decidirem', i comet una irresponsabilitat històrica. Sigui de la ideologia que sigui, Pujol hauria d'entrar en una coalició.	

Entre altres coses, l'editorial fa responsable CiU de la imatge dels catalans. En la mesura que retrata CiU com a mercader persa, aquesta mateixa caracterització és la que, segons els diari, es projectaria sobre els catalans per culpa de CiU. Ho presenta com una contradicció respecte la tradició col·laboracionista dels líders. En certa manera, Pujol no està a l'alçada dels altres.

És notori que en comparar l'actitud de Jordi Pujol amb la suposada actitud dels líders històrics del catalanisme polític, el grau de desqualificació de Pujol per negar-se a la coalició augmenta.

L'última implicació, derivada de la suposada actitud de "tantos otros catalanes ilustres de una u otra ideologia" favorable a 'ara decidirem', segons la qual la decisió de Pujol ha de fer abstracció de la ideologia i coalitzar-se amb González, torna a ser circular. Mai no pot ser posada en qüestió, perquè establir que la decisió ha d'estar per sobre de la ideologia cancel·la la possibilitat que la ideologia en qüestió comporti la impossibilitat d'una coalició estatal. És un argument amb garantia de solidesa, perquè és de fet tautològic.

8è paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[8.1.] Razones, en fin, de entorno europeo: las experiencias de los países de democracia madura evidencian que la mejor fórmula para resolver constructivamente una legislatura, con la matemática parlamentaria existente, es un Ejecutivo de coalición.	<i>Les implicacions</i>	Seria un símptoma de maduresa europea i democràtica per part de Pujol entrar en un govern de coalició. I, a l'inrevés, seria un símptoma d'immaduresa no entrar en un govern de coalició. Les legislatures s'han de resoldre constructivament.	

Aquest torna a ser un argument tautològic, perquè es pressuposa –s'hi implica en aquest cas– que les legislatures s'han de resoldre constructivament, però a manca d'una definició que estableixi què és constructivament, aquí només es pot inferir que consisteix a sumar –matemàticament– vots parlamentaris per formar un govern de coalició. I així es tanca el cercle.

9è paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[9.1.] ¿Qué se levanta frente a este cúmulo de argumentos?	<i>La implicació</i>	Els arguments exposats pel diari són poderosos.	
[9.2.] Muy poca cosa, aparte del asunto –desde luego, importante, pero al cabo un asunto entre muchos otros– de la financiación autonómica.	Pujol no té arguments sòlids en contra d'un govern de coalició, tret del problema del finançament autonòmic.		
[9.3.] Se levantan, en el mejor de los casos, cuestiones menores, desconfianzas del pasado, temores, inseguridades, recelos, cálculos personales...	Els arguments en contra són com fantasmes.		Pujol arrossega: - desconfiances del passat, - temors, - recels.
[9.4.] Es decir, fantasmas.			
[9.5.] Fantasmas todos ellos muy comprensibles si se quiere, pero al mismo tiempo poco justificables como móvil serio de decisión política.	<i>La implicació</i>	La decisió de Pujol no s'ha de basar en els arguments-fantasmes.	
[9.6.] Las grandes ambiciones de quienes pretenden y prometen prestar importantes servicios a su país nunca se enhebran sobre la pequeñez de actitudes y argumentos.	Els grans serveis al país no poden basar-se en arguments i actituds 'petites'.	No és coherent de part de Pujol, que parla de grans ambicions i serveis a Catalunya, basar-se en actituds i arguments petits. Els arguments-fantasmes mostren una actitud 'petita'.	

L'únic problema al qual reconeix cert pes és el del finançament autonòmic. Però també el minimitza entre la segona i la tercera oració: primer diu que no deixa de ser un problema entre d'altres –a la segona oració– i, després, diu que en tot cas són qüestions menors.

10è paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[10.1.] De manera que la ciudadanía tiene derecho a mostrarse insatisfecha por las explicaciones de Pujol, a la espera de argumentos de peso, si los hubiere, o de una reconsideración de la actitud inicial.	Els arguments i l'actitud de Pujol no són satisfactoris. Pujol ha de canviar o d'arguments o d'actitud.		
[10.2.] Porque, además, no son en absoluto satisfactorios, sino muy preocupantes, tres elementos apuntados por el líder de CiU en su última comparecencia pública: el peligro de reincidir en la caduca práctica del victimismo a la hora de discutir sobre el desarrollo autonómico; la consideración, teñida de partidismo y huera de grandeza, sobre que la aceptación del ministerio sería hacerle "un favor" al PSOE, cuando no es de eso de lo que se discute, pues el oficio de gobernar no es cuestión de favores; la visión de la cultura del pacto desde una perspectiva imposible, no como cesiones mutuas tras negociaciones todo lo duras que sea preciso, sino como un trágala de <i>programas</i> íntegros y posiciones globales de la otra parte.	La darrera actitud de Pujol és molt preocupant: - és victimista, al parlar del desenvolupament autonòmic. - considera un favor al PSOE entrar al govern de l'Estat. - posa com a condició del pacte que el PSOE assumeixi tot el que CiU per força ("un trágala").	Pujol ja ha caigut en el victimisme en parlar de desenvolupament autonòmic.	

En resum, el diari opina que les raons de Jordi Pujol són males excuses, victimistes, partidistes i abusives. El victimisme és una pràctica caduca, que Pujol utilitza com a recurs per exigir desenvolupament autonòmic.

l i è paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[11.1.] El proyecto de un gobierno de coalición entre los socialistas y los nacionalistas no es todavía un cadáver, aunque agoniza.	Encara és possible formar un govern de coalició.		
[11.2.] Y no lo es porque , aunque el nacionalismo lo entienda como un expediente para salvar algunas formas, González y Pujol acordaron crear una comisión que profundice sobre las coincidencias y disparidades de los respectivos programas.	Hi ha una porta oberta amb la comissió conjunta que estudia acords i discrepàncies.		
[11.3.] En ausencia de voluntad política, esa puerta es tan estrecha como la cabeza de un alfiler.	<i>La implicació</i>	Cal voluntat política si es vol arribar a un acord.	
[11.4.] Pero sigue existiendo.	<i>La implicació</i>	Pujol pot i ha de canviar d'actitud.	
[11.5.] Solo se precisa que Pujol argumente y reaccione.			
[11.6.] Es capaz de hacerlo.			
[11.7.] ¿Lo hará?			

Malgrat la dura càrrega contra la posició de Jordi Pujol, el diari demostra que té com a principal objectiu l'estabilitat governamental en no donar per morta la possibilitat del govern de coalició.

L'editorial incorre en una incongruència. Per una part, sosté que Catalunya no és Jordi Pujol – el titular ja ho diu–. Per una altra part, reclama el suport de Jordi Pujol, en tant que líder de CiU –una formació que ha aconseguit prou vots– per estabilitzar el govern de Felipe González. De l'estabilització en sortiria beneficiada Espanya i Catalunya en la mesura que forma part d'Espanya, però també –argumenta el diari– perquè si Pujol no li dóna suport, la imatge del ciutadans catalans –no diu els catalanistes, sinó els catalans– pot quedar malmesa. ¿Com, si Jordi Pujol no representa Catalunya tal com indica el titular?

5.12. Anàlisi de nivell 2 de l'editorial: "A favor del bilingüismo"

5.12. L'editorial

EL PAÍS, sábado 24 de diciembre de 1994

A favor del bilingüismo

[1]

[1.1] Los fundamentos de la política lingüística catalana, consensuados por todos los partidos, recibieron ayer un espaldarazo del Tribunal Constitucional que consideró plenamente acordes con la Carta Magna los artículos de la Ley de Normalización Lingüística de 1983 impugnados por el Tribunal Supremo. [1.2.] Es una confirmación de la constitucionalidad del bilingüismo integral, dirigido a garantizar a los jóvenes el pleno conocimiento de las dos lenguas oficiales –castellano y catalán– al final del ciclo escolar y la utilización de la denominada inmersión en catalán en el primer ciclo, como mejor método para evitar la segregación escolar y la formación de dos comunidades lingüísticas separadas, con presumible vulneración del principio de igualdad entre todos los españoles.

[2]

[2.1.] La primera reacción del Gobierno catalán ante la sentencia ha sido la de renovar pública y solemnemente su voluntad de garantizar el funcionamiento de la "doble oficialidad" – de la lengua castellana y de la catalana– en la enseñanza. [2.2.] Es una sana actitud que sirve para despejar dudas sobre la aplicación de la ley y da pie a comprobar más adelante el cumplimiento efectivo de la promesa. [2.3.] El Constitucional recuerda en su sentencia que la incorporación de los alumnos originarios de otras comunidades autónomas al sistema escolar catalán debe ser progresiva y requiere "medios de apoyo", así como "medidas de carácter flexible" para atender las situaciones especiales. [2.4.] No es ocioso subrayar que de la resolución satisfactoria de esta casuística dependerá a partir de ahora que la sentencia sea también comprendida y aceptada en el conjunto de España.

[3]

[3.1.] Además de resolver la constitucionalidad de la Ley de Normalización, el Constitucional ha dado una interpretación sobre el artículo 3 de la Constitución que sienta doctrina jurídica en una cuestión de enorme potencial conflictivo. [3.2.] Se trata de la distinción entre la lengua castellana, como "lengua española oficial del Estado, que todos los españoles tienen el deber de conocer y el derecho a usar", y "las demás lenguas españolas, (que) serán también oficiales en las respectivas comunidades autónomas". [3.3.] La ambigüedad del texto constitucional podía resolverse en dos direcciones: estableciendo una lengua *de primera*, la del Estado, que genera derechos y deberes, y lenguas *de segunda*, que se limitan a ser oficiales de las autonomías, con derecho pero sin deber alguno; o situando en plano de práctica igualdad, gracias al sistema escolar bilingüe, a las dos lenguas oficiales en las comunidades con lengua *propia*.

[4]

[4.1.] Los magistrados del Supremo, en el auto que planteaba la cuestión de inconstitucionalidad, eligieron la primera interpretación, pero el Constitucional ha elegido la segunda, que es la que permitirá el mantenimiento del bilingüismo y la preservación de la convivencia lingüística. [4.2.] No es anecdótico que los magistrados hayan considerado legítima una especie de *discriminación positiva* a favor del catalán para recuperar los años de discriminación y que la atención a la normalización lingüística lleve a que el catalán "sea el centro de gravedad de este modelo de bilingüismo".

[5]

[5.1.] La sentencia no *corrige* a la Constitución en la obligatoriedad de conocimiento del castellano por parte de todos los españoles, pero acota en la práctica la preferencia al ámbito superior del Estado y a la preservación de los derechos lingüísticos de los ciudadanos que se desplazan temporalmente a una comunidad autónoma. [5.2.] "Esta posición constitucional del castellano no entraña en modo alguno una marginación o exclusión (...) de las demás lenguas", argumenta el Tribunal. [5.3.] Es decir, el deber de conocer el castellano no significa excluir "el empleo del catalán como lengua docente" ni "genera un pretendido derecho a recibir las enseñanzas única y exclusivamente en castellano", tal como pretendían los impugnantes de la Ley de Normalización.

[6]

[6.1.] Lo que se ha salvado con esta sentencia es lo mismo que el Constitucional ha utilizado como argumento central: la convivencia civil. [6.2.] La sentencia subraya que el régimen lingüístico español (Constitución y estatutos) "presupone no sólo la coexistencia sino la convivencia de ambas lenguas cooficiales, para preservar el bilingüismo", y explica también que los poderes públicos "deben garantizar el derecho de todos a no ser discriminados por el uso de una de las lenguas oficiales".

5.12.2. Les macroestructures semàntiques

Per una part, l'editorial analitza i avalua la sentència del Tribunal Constitucional sobre la Llei de Normalització Lingüística de 1983. Per una altra part, avalua les conseqüències socials i lingüístiques que comporta.

De l'anàlisi de la sentència surt el resum que fa en diari:

'El Tribunal Constitucional declara constitucional la Llei de Normalització Lingüística (1983). Declara així constitucional una certa *discriminació positiva* a favor del català [bilingüisme integral i immersió escolar] i situa en pla de pràctica igualtat català i castellà pel que fa a deures i drets.'

De l'avaluació de les conseqüències socials surt una segona proposició que també forma part del nucli de l'editorial:

'La sentència del Tribunal Constitucional suposa el manteniment del bilingüisme i la preservació de la convivència civil'

I de l'avaluació de la feina feta pel TC surt la posició respectiva del diari, que és a favor de la sentència¹ i expressa la coherència global semàntica de tot l'editorial:

'El Tribunal Constitucional ha fet la millor lectura possible de l'article 3 de la Constitució, perquè no ha optat per establir el castellà com a llengua de primera (que genera drets i deures) i la *llengua pròpia* de les comunitats autònomes com a llengua de segona, que seria oficial a la comunitat autònoma, però no generaria cap deure'

Tret de la diferència substancial amb l'editorial "La batalla de las lenguas" (1986), les macroestructures no revelen amb precisió què entén el diari per 'bilingüisme integral' o 'pràctica igualtat de drets i deures'.

Procedim a extreure'n les implicacions i les pressuposicions per obtenir una visió més nítida de la microestructura semàntica de l'editorial.

5.12. 3. Temes, implicacions i pressuposicions

Títol	Temes	Implicacions	Pressuposicions
A favor del bilingüisme	<i>Les implicacions</i>	El Tribunal Constitucional està a favor del bilingüisme I El diari està a favor del bilingüisme a Catalunya	A Catalunya hi ha bilingüisme

De la lectura de l'editorial se'n dedueix que el diari està a favor del que denomina com a bilingüisme a Catalunya, tal com entén que la sentència del Tribunal Constitucional també fa. Abans de prosseguir hem d'abordar una discussió de terme 'bilingüisme'.

El terme bilingüisme és extremadament polisèmic i equívoc. TURELL (1984, 199-200) recull un seguit d'utilitzacions del terme per a descriure fenòmens i situacions molt diverses que tenen lloc arran del contacte entre comunitats de llengua i cultura. La varietat de les concepcions del terme es palesa en la varietat de dicotomies que ofereix. Per uns autors, segons la causa, es tracta de bilingüisme 'natural' o 'artificial'; per uns altres, segons el coneixement de les llengües, es tracta de bilingüisme 'complet', 'perfecte' o 'parcial'. Encara, per uns altres, segons el dinamisme de la situació, es tracta de 'estable' o bé 'inestable'. O també 'actiu' i 'passiu', segons l'ús de les llengües. Etc. També és fonamental la diferenciació entre bilingüisme territorial –com el de Bèlgica- i el social, dit altrament diglòssia- als Països Catalans.

Si ens atenem al nombre de persones afectades, es podria parlar de bilingüisme individual o col·lectiu. La condició d'individual, com apunta TURELL (1984), és discutible:

"De fet, no hi ha res estrictament individual que no sigui alhora col·lectiu, perquè la persona humana existeix en societat. I a l'inrevés, tot el que és col·lectiu té quelcom d'individual, ja que és a partir dels individus que arribem al conglomerat social.

¹ BOE, núm. 19, Suplemento, Lunes 23 enero 1995, P.24. Sentencia 337/1994, de 23 de diciembre de 1994.

Normalment, però, el terme bilingüisme s'aplica als individus, és a dir, descriu (encara que a vegades sembla que prescriu) la capacitat individual d'utilitzar dos codis". (200) Pel que fa al terme combinat 'bilingüisme col·lectiu', tampoc és adequat, perquè, per una part, sembla indicar que existeixi una comunitat bilingüe, la qual cosa és discutida pels lingüistes que entenen que si un individu fa servir dues llengües, s'ha de considerar que pertany a dues comunitats lingüístiques diferents. I, per l'altra part, elimina les diferències lingüístiques entre els individus que componen la suposada única comunitat. En realitat, en la societat, on hi ha individus que usen –o poden usar– dues llengües, aquest ús és també divers segons diverses variables, en particular, segons la funció social a què vagi associat. I aquí ve la noció de diglòssia² i de bilingüisme diglòssic.

En l'ús del terme bilingüisme apareix de nou la ideologia tal com, partint d'ARACIL, assenyala TURELL:

"De fet el contingut viciat de les «ideologies bilingüistes» apareix sobretot lligat al marc del «bilingüisme col·lectiu». Viciat perquè allò que es pretén amb la «hipostatació i exaltació dels bilingüisme» (ARACIL 1966, 18) és un manteniment de l'status quo, el qual, la major part de vegades, vol dir un ús jerarquitzat d'una llengua i l'altra (diglòssia), ja que una de les llengües ha perdut la majoria de funcions (o bé són funcions lligades a certs àmbits: informals, familiars, etc. Altres vegades, l'*statu quo* es referirà a un procés de transició cap un monolingüisme i, per tant, a una situació de privilegi d'una de les dues llengües" (1984, 201-202)

Tots aquests motius porten TURELL a preferir la categoria de *conflicte lingüístic* (VALLVERDÚ 1980) per descriure fenòmens i situacions en què hi ha contacte entre comunitats lingüístiques. S'entén per conflicte lingüístic "una situació en què dos sistemes lingüístics competeixen entre ells provocant el desplaçament parcial o total d'un sistema en els diversos àmbits d'ús lingüístic" (VALLVERDÚ 1980, 56-57).

A part del fet que la fonamentació teòrica d'aquest treball i aquest concepte *dovetail* – encaixen harmònicament –, posa en primer pla la dinamicitat de la situació i la importància de les accions polítiques preses en un sentit o un altre. Tant des de les instàncies amb competències lingüístiques, com en el cas que ens ocupa, des del tribunals, amb la presa de decisions que afecten les esmentades polítiques.

² La diglòssia és "una situació en què dues llengües coexisteixen en una comunitat, però amb funcions d'ús diversificades i especialitzades" (TURELL 1984, 202).

No només l'aparició, més o menys esporàdica de disputes en torn de l'ús i la normalització de la llengua catalana, sinó la mateixa existència d'una determinada política lingüística tant per part del govern central com dels governs autonòmics, posen en evidència la naturalesa conflictiva de la mal definida situació de 'bilinguisme'. És més, la naturalesa conflictiva de la situació permet inferir la dinamicitat i, per tant, la variabilitat dels paràmetres i l'evidència de la tensió entre dos pols, els dels monolingüismes d'una llengua o l'altra.

El lector sabrà perdonar aquestes disquisicions que és d'esperar que ajudin a veure críticament el contingut de l'editorial que analitzem.

Temes, implicacions i pressuposicions al paràgraf [1]

1r Paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[1.1] Los fundamentos de la política lingüística catalana, consensuados por todos los partidos, recibieron ayer un espaldarazo del Tribunal Constitucional que consideró plenamente acordes con la Carta Magna los artículos de la Ley de Normalización Lingüística de 1983 impugnados por el Tribunal Supremo.	La sentència del Tribunal Constitucional ratifica la Llei de Normalització Lingüística de 1983		La llei havia estat impugnada pel Tribunal Suprem
[1.2.] Es una confirmación de la constitucionalidad del bilingüismo integral, dirigido a garantizar a los jóvenes el pleno conocimiento de las dos lenguas oficiales –castellano y catalán– al final del ciclo escolar y la utilización de la denominada inmersión en catalán en el primer ciclo, como mejor método para evitar la segregación escolar y la formación de dos comunidades lingüísticas separadas, con presumible vulneración del principio de igualdad entre todos los españoles.	El bilingüisme integral és constitucional. La immersió lingüística és constitucional.	El bilingüisme integral és possible i desitjable	La llei de normalització té com a objectiu el bilingüisme integral: el ple coneixement de les dues llengües en acabar l'escola. La immersió és el millor mètode per evitar: - segregació escolar - dues comunitats lingüístiques separades Si hi haguessin dues comunitats lingüístiques es vulneraria el principi d'igualtat entre tots els espanyols.

Hem situat a la columna de pressuposicions la proposició 'La llei va ser impugnada pel Tribunal Suprem' no perquè sigui difícil de comprovar – de fet, és certa tal com recull la sentència– sinó perquè els altres diaris remarquen coses diferents. Per exemple, *La Vanguardia*, recull el que la mateixa sentència explica: la història d'aquesta sentència va començar amb un recurs de l'advocat Esteban Gómez Rovira³.

En segon lloc, la implicació. A l'oració [1.2.] es diu que la sentència confirma la constitucionalitat del 'bilingüisme integral' i com que aquesta situació es descriu com un objectiu no com una realitat assolida, no podem dir que estigui pressuposada, però sí que s'infereix que és no només una situació desitjable sinó possible.

Segons el diari, el bilingüisme integral és la denominació de la política de normalització que descriu la llei sobre la qual el Tribunal Constitucional s'acaba de pronunciar a favor.

Ens abstenim ara de comentar addicionalment aquest contingut per fer-ho globalment al descriure la matriu nacionalitària del diari en les conclusions i un cop haguem vist la posició dels altres diaris.

Temes, implicacions i pressuposicions al paràgraf [2]

2n Paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[2.1.] La primera reacció del Gobierno catalán ante la sentencia ha sido la de renovar pública y solemnemente su voluntad de garantizar el funcionamiento de la "doble oficialidad" – de la lengua castellana y de la catalana– en la enseñanza.	El govern català es compromet de nou a garantir la doble oficialitat en l'ensenyament.	El govern català ja estava compromès a garantir la doble oficialitat	

³ Per a més informació sobre l'advocat Gómez Rovira, vegeu VOLTES (1996,33-34). Entre altres coses, es va presentar a les eleccions autonòmiques de 1988 pel grup Juntas Españolas. L'obra de VOLTAS, *La guerra de la llengua*, ofereix molts elements d'interès sobre el conflicte lingüístic a Catalunya.

[2.2.] Es una sana actitud que sirve para despejar dudas sobre la aplicación de la ley y da pie a comprobar más adelante el cumplimiento efectivo de la promesa.	Més endavant es podrà comprovar si s'aplica efectivament la cooficialitat.	Existeixen dubtes sobre l'aplicació de la llei de normalització. L'aplicació podria no respectar la doble oficialitat i aplicar-se en detriment del castellà.	
[2.3.] El Constitucional recuerda en su sentencia que la incorporación de los alumnos originarios de otras comunidades autónomas al sistema escolar catalán debe ser progresiva y requiere "medios de apoyo", así como "medidas de carácter flexible" para atender las situaciones especiales.	<i>Idem</i>	Ja havia estat dit que calia mesures progressives, mitjans de suport per als alumnes procedents d'altres comunitats; per a alumnes en situacions especials, cal 'mesures de caràcter flexible'. Existien dubtes sobre l'aplicació d'aquestes mesures.	
2.4.] No es ocioso subrayar que de la resolución satisfactoria de esta casuística dependerá a partir de ahora que la sentencia sea también comprendida y aceptada en el conjunto de España.	<i>La implicació</i>	La sentència i la Llei podrien no ser acceptades pel conjunt d'Espanya si no es comprova l'aplicació de les mesures esmentades en l'oració anterior quan siguin pertinents.	

En conjunt, el segon paràgraf està centrat en els dubtes del diari i de persones sense identificar aquí sobre la possible discriminació de castellanoparlants. Emfasitza que l'acceptació de la sentència –i per tant també de la Llei– fora de Catalunya depèn de la percepció que hi hagi sobre aquesta eventual discriminació.

Temes, implicacions i pressuposicions al paràgraf [3]

3r Paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[3.1.] Además de resolver la constitucionalidad de la Ley de Normalización, el Constitucional ha dado una interpretación sobre el artículo 3 de la Constitución que sienta doctrina jurídica en una cuestión de enorme potencial conflictivo.	El Tribunal Constitucional fa doctrina sobre les llengües i l'article 3 de la Constitució		Les llengües són un material de gran conflictivitat potencial
[3.2.] Se trata de la distinción entre la lengua castellana, como "lengua española oficial del Estado, que todos los españoles tienen el deber de conocer y el derecho a usar", y "las demás lenguas españolas, (que) serán también oficiales en las respectivas comunidades autónomas".			
[3.3.] La ambigüedad del texto constitucional podía resolverse en dos direcciones: estableciendo una lengua de primera, la del Estado, que genera derechos y deberes, y lenguas de segunda, que se limitan a ser oficiales de las autonomías, con derecho pero sin deber alguno; o situando en plano de práctica igualdad, gracias al sistema escolar bilingüe, a las dos lenguas oficiales en las comunidades con lengua propia.	El Tribunal Constitucional situa en un pla de pràctica igualtat les dues llengües gràcies al sistema escolar bilingüe.	Es possible establir una situació en què hi hagi una llengua de primera (amb drets i deure de saber-la) i una de segona (només amb dret de saber-la, però no el deure de saber-la). Es possible establir una altra situació en què les dues llengües tinguin el mateix dret i deure de ser conegudes.	El sistema escolar bilingüe situa en pla de pràctica igualtat la llengua oficial de l'Estat i la de la comunitat autònoma.

Si ens atenem a la definició de llengües de primera i de segona que conté aquest paràgraf, aquesta distinció és la que efectivament establia la sentència de 1986 i l'editorial del diari que li donava suport. Per tant constatem un canvi de posició que contradiu el que havia defensat el diari en aquella ocasió, també posant-se sense fisures al costat del que deia el Tribunal Constitucional.

Pel que fa a caracteritzar la situació derivada de la immersió lingüística com a 'pràctica igualtat' de la llengua oficial de l'Estat i la de la comunitat autònoma, hem d'afegir alguns

comentaris. La igualtat en competència i drets i deures quedaria establerta si els objectius del sistema escolar s'assoleixen. Ara bé això està lluny de la normalització en l'ús social de la llengua.

És abusiu argumentar que es tracta de 'pràctica igualtat' només referint-se a l'oficialitat i fent abstracció del sistema dels mitjans de comunicació, de les pràctiques socials i dels altres subsistemes educatius, per posar només alguns exemples. La 'normalització' és refereix a la normalització en l'ús de la llengua. No només al coneixement i als drets i deures.

Temes, implicacions i pressuposicions al paràgraf [4]

4t paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[4.1.] Los magistrados del Supremo, en el auto que planteaba la cuestión de inconstitucionalidad, eligieron la primera interpretación, pero el Constitucional ha elegido la segunda, que es la que permitirá el mantenimiento del bilingüismo y la preservación de la convivencia lingüística.	El Suprem interpretava l'article 3 de la Constitució establint una llengua de <i>primera</i> i una de <i>segona</i>. El Tribunal Constitucional ha optat per dues llengües de primera a Catalunya. La interpretació del Tribunal Constitucional permetrà mantenir el bilingüisme. La interpretació del Tribunal Constitucional preservarà la convivència lingüística.	La interpretació del Suprem no mantindria el bilingüisme. La interpretació del Suprem no preservaria la convivència lingüística.	
[4.2.] No es anecdótico que los magistrados hayan considerado legítima una especie de <i>discriminación positiva</i> a favor del catalán para recuperar los años de discriminación y que la atención a la normalización lingüística lleve a que el catalán "sea el centro de gravedad de este modelo de bilingüismo".	És important que el Tribunal Constitucional legítimi la discriminació positiva a favor del català. Fer que el català sigui el centre de gravetat del model bilingüista és una discriminació positiva.	La discriminació positiva que consisteix a fer que el català sigui la llengua vehicular en els primer anys d'escolarització és legítima	

Tampoc està clar què vol dir l'editorialista amb el terme 'convivència lingüística'. Hi ha un ús imprecís del terme que es projecta en el darrer paràgraf sobre el terme 'convivència social' (entre persones que són parlants habituals de llengües diferents?), quan aquí, al quart paràgraf podria només voler dir 'coexistència de les dues llengües'.

Des de la indefinició, es presenten com a òptima la sentència del Tribunal Constitucional en tots els aspectes i si hi ha algun dubte fins al moment ha estat sobre l'aplicació de la Llei per part del govern català, davant del temor a una discriminació d'alumnes castellanoparlants.

Temes, implicacions i pressuposicions al paràgraf [5]

5è Paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[5.1.] La sentencia no <i>corrige</i> a la Constitución en la obligatoriedad de conocimiento del castellano por parte de todos los españoles, pero acota en la práctica la preferencia al ámbito superior del Estado y a la preservación de los derechos lingüísticos de los ciudadanos que se desplazan temporalmente a una comunidad autónoma.	El Tribunal Constitucional no canvia la Constitució. El Tribunal Constitucional no margina el castellà. La consideració del castellà com a llengua preferent (<i>de primera</i>) queda 'acotada' a l'àmbit de l'Estat. <i>La implicació</i>	Els ciutadans desplaçats temporalment a una comunitat autònoma tenen dret a fer ús de la preferència del castellà.	
[5.2.] "Esta posición constitucional del castellano no entraña en modo alguno una marginación o exclusión (...) de las demás lenguas", argumenta el Tribunal.	Els drets i deures associats al castellà no comporten marginació de les altres llengües.	Els drets dels castellanoparlants no poden suposar marginació de les altres llengües (català, ...)	
[5.3.] Es decir, el deber de conocer el castellano no significa excluir "el empleo del catalán como lengua docente" ni "genera un pretendido derecho a recibir las enseñanzas única y exclusivamente en castellano", tal como pretendían los impugnantes de la Ley de Normalización.	El deure dels ciutadans de conèixer el castellà no significa que el català no pugui ser llengua vehicular ni el dret a rebre l'ensenyament només en castellà.		

El cinquè paràgraf està dedicat a refutar el dret a rebre l'ensenyament només en castellà, tret del cas de ciutadans desplaçats temporalment a una comunitat autònoma.

Però l'editorial no deixa clar què vol dir amb 'la preferència del castellà' queda acotada a l'àmbit de l'Estat.

Temes, implicacions i pressuposicions al paràgraf [6]

6è paràgraf	Temes	Implicacions	Pressuposicions
[6.1.] Lo que se ha salvado con esta sentencia es lo mismo que el Constitucional ha utilizado como argumento central: la convivencia civil.	El Tribunal Constitucional salva la convivència civil	Si no hi ha convivència lingüística no hi pot haver convivència civil.	El Tribunal Constitucional ha utilitzat l'argument de la convivència civil.
[6.2.] La sentencia subraya que el régimen lingüístico español (Constitución y estatutos) "presupone no sólo la coexistencia sino la convivencia de ambas lenguas cooficiales, para preservar el bilingüismo", y explica también que los poderes públicos "deben garantizar el derecho de todos a no ser discriminados por el uso de una de las lenguas oficiales".	El Tribunal Constitucional defensa la convivència lingüística i el bilingüisme. El Tribunal Constitucional insta els poders públics a garantir que cap ciutadà serà discriminat per fer servir una o una altra llengua.	S'ha de mantenir la convivència de les dues llengües cooficials.	La convivència de les dues llengües preserva el bilingüisme.

Abans d'arribar al paràgraf sisè l'editorialista havia parlat de 'convivència lingüística', ara, aquí, parla de convivència civil. Son evidentment dos termes diferents que necessàriament troben el lligam en la implicació derivada de [6.1.] que dóna coherència a la línia argumentativa:

'si no hi ha convivència lingüística, no hi pot haver convivència civil'

Per altra part, si la convivència de les dues llengües ha de servir per preservar el bilingüisme – tal com diu el Tribunal Constitucional i subscriu l'editorial – que qualsevol conflicte obert originat per algun tipus de discriminació sobre la base de l'ús d'una o altra llengua és, o derivaria en, un conflicte social –aquí, civil–. Atès que un conflicte lingüístic és sempre necessàriament un conflicte social, per la naturalesa social de la llengua, l'afirmació és tautològica, de tal manera que bilingüisme i convivència lingüística i convivència social són en aquest àmbit termes equivalents, la qual cosa priva al concepte de bilingüisme de la dimensió conflictiva que hi subjau i el converteix en un terme edulcorant de l'status quo, congruentment amb el que hem vist en la discussió del terme en les primeres planes d'aquesta anàlisi de nivell 2.

Serveixi aquesta darrera consideració de resum del més rellevant d'aquest editorial encara que probablement seria desitjable una anàlisi de nivell 3 de l'editorial i també de la sentència del Tribunal Constitucional, però que deixem per una altra ocasió.

5.13. MAPA IDEOLÒGIC NACIONALITARI D'EL PAÍS

Procedirem a continuació a sintetitzar els elements de la matriu nacionalitària que ja havien aparegut en el perfil ideològic-polític del diari amb les proposicions procedents dels temes, les implicacions i les pressuposicions extretes de les anàlisis de nivell 2 i 3 que acabem d'efectuar.

Procedirem amb l'ordre previst en la fixació de l'objectiu 3 d'aquesta investigació.

Caracterització del nacionalisme i els moviments nacionalistes

El primer que es constata és que en els editorials estudiats poques vegades hi ha una teorització generalista sobre el nacionalisme i quan ho fa s'hi refereix en termes negatius. Així, per exemple, entén que el nacionalisme crea fronteres (6.9.91) –que sota la perspectiva del diari és valorat negativament dins de la concepció de la Unió Europea com a construcció d'un espai sense fronteres– o l'associa amb el romanticisme per remarcar que aquest instrumentalitza la història en benefici propi (22.4.88).

Sí que parla, però, del nacionalisme de CiU o del nacionalisme de Jordi Pujol i com que, tal com hem demostrat, ho fa sovint de manera omnicomprendensiva, és a dir, el nacionalisme de CiU, per a *El País*, és sovint sinònim del nacionalisme català –amb una única excepció, l'independentisme–. Ho fa de tal manera que l'avaluació rotundament negativa del *pujolisme* és projecte també sobre el conjunt dels moviments nacionalistes catalanistes.

No repetirem aquí tots els qualificatius i caracteritzacions que hem vist en els subcapítols precedents i que es poden llegir reagrupades en el darrer apartat d'aquest subcapítol.

Serveixi com a mostra de la visió del pujolisme les següents proposicions:

- Pujol utilitza la seva trajectòria política i els seus projectes de futur per fer populisme (31.5.84)
- El pujolisme i CDC es presenten com a sinònims de Catalunya (31.5.84)
- El romanticisme nacionalista instrumentalitza la història en benefici propi (22.4.88)

- El nacionalisme [català o de CiU] s'afirma negant el nacionalisme dels altres. [És excloent.] (22.4.88)
- El nacionalisme perifèric català fa una exaltació simètrica al patriotisme retòric. (22.4.88)
- La comparació de Catalunya amb Lituània feta per Pujol és lamentable. És oportunista.
- Va ser feta amb 'estudiada ambigüitat'. Probablement Pujol només perseguia més finançament. (6.9.91)
- En la mesura que CiU regateja i es nega al govern de coalició s'està comportant com un mercader persa. (27.6.93)

Al nacionalisme de Pujol li adjudica ambigüitat, doble llenguatge i victimisme. Li recorda que mai ha estat a favor de la independència –secessió– de Catalunya i li retreu que alguns grups independentistes rebin subvencions per crear llocs de treball. Un cas en què ja ha quedat fefaentment demostrada la demonització sobre l'independentisme. També arran de la comparació entre Catalunya i Lituània, el diari va retratar els que reclamaven la independència com a irresponsables i extremistes.

La visió crítica d'*El País* amb el nacionalisme català no té un contrapunt en la visió del diari sobre el nacionalisme espanyol. Tret de la qualificació de 'retòrica patriòtera' per als discursos espanyolistes més recalcitrants, dels quals –amb aquests qualificatius– el diari es distancia, *El País* defensa un conjunt de creences pròpies d'un cert nacionalisme espanyol. La defensa de la unitat d'Espanya, de la seva història des dels Reis Catòlics, la identitat espanyola i dels símbols d'aquesta nació és palès tant en l'editorial sobre la Fiesta nacional com en els de la celebració del Mil·lenari de Catalunya i el de la Copa d'Europa del Barça –vegi's tot seguit el quadre del darrer epígraf–.

L'articulació de les relacions Catalunya-Espanya i el seu futur i l'Estat de les autonomies

Com ja hem vist en el perfil, *El País* és un ferm partidari de l'Estat de les autonomies, de la unitat d'Espanya i de la integració de Catalunya. Encara més, reclama que Catalunya i Euskadi donin exemple d'aquesta integració per ser les comunitats més diferenciades. Encara més, des de la seva visió de la construcció de l'Estat modern, el diari diu que no només els ciutadans, sinó també els nacionalismes perifèrics haurien de renunciar al dret d'autoafirmació.

Comprèn que el govern de l'Estat ha de desenvolupar l'Estat de les autonomies perquè altrament, empeny les 'nacionalitats cap a la secessió' i si això passés —entén el diari— seria el fracàs de la integració europea.

Si els primers anys de la transició van disfrutar d'una estabilitat precària marcats per l'amenaça del cop d'Estat, ara el perill de la desestabilització procedeix de l'eventual fracàs de la integració europea (6.9.91). Segons el diari, aquesta no suportaria la independència de Catalunya o Euskadi. La cohesió de l'Estat és necessària.

La llengua

En el perfil del diari, ja deiem en síntesi que el diari ha tingut dos moments diferents. En 1986 va defensar les tres sentències que el Tribunal Constitucional va emetre sobre sengles recursos del govern central referits a les lleis de normalització lingüística de Catalunya, País Basc i Galícia. El Tribunal Constitucional deia que les llengües de les comunitats autònomes mereixen protecció i drets, però no obligacions. De tal manera que els ciutadans espanyols només tindrien el deure de saber el castellà, però no el de conèixer la llengua pròpia de la comunitat on viuen. Exigir-ho seria inconstitucional.

Segons l'editorial "La batalla de las lenguas" (27.6.86), els magistrats van intentar arribar així a una situació de bilingüisme tan perfecta com fos possible allà on hi ha dues llengües oficials. I entén que les sentències constitueixen un pas capital per evitar dramatismes i tensions i potencien la riquesa lingüística d'Espanya. En aquestes apreciacions quedava clar el reconeixement implícit de l'existència d'un conflicte lingüístic.

La posició de l'editorial 'La batalla de las lenguas', però, va ser contradit radicalment per una nova sentència del Tribunal Constitucional (24.12.94) sobre la Llei de Normalització Lingüística de 1983, com ja hem vist en les anàlisis pertinents. El Tribunal Constitucional declarava constitucional una certa *discriminació positiva* a favor del català concretada en el que el diari anomena en aquesta ocasió bilingüisme integral i la immersió lingüística escolar. Segons *El País*, aquesta nova sentència situava en pla de pràctica igualtat el català i el castellà. De nou la sentència era presentada com una garantia per mantenir el bilingüisme, el qual seria la condició ideal per preservar la convivència.

Els continguts dels editorials en qüestió mostren un canvi de posició i alhora mantenen un doble enfocament. El canvi de posició afecta a la consideració del català com a llengua titular de drets i deures. Els no canvis afecten, de primer, a la comunió amb el que era la darrera sentència del Tribunal Constitucional i, segonament, amb la defensa d'un anomenat bilingüisme, abans, el més perfecte possible, i després, integral.

Autodeterminació i símbols

El País entén que els catalans ja s'autodeterminen cada diada electoral, com ja hem apuntat en el perfil. Els elements nous en aquest camp els hem aportat ja sota els epígrafs anteriors d'aquest subcapítol.

Sobre els símbols, la posició del diari respecte el significat de la celebració de la Fiesta nacional, del Mil·lenari, del V Centenari i de la victòria del Barça són simptomàtics de la seva contribució a la construcció de la nació espanyola. Fins i tot, la crítica a Pujol i Ardanza fonamentada en els costums –segons el diari– dels països de llarga tradició democràtica, es concreta en la inconveniència de qüestionar l'himne, la bandera o les celebracions.

Arran de la celebració del Mil·lenari el diari qüestiona que des del govern de la Generalitat es puguin promoure símbols –com el Mil·lenari– que no són compartits per tota la població. La mateixa lògica no l'aplica pas en el cas dels símbols espanyols.

Proposicions extretes de les anàlisi de nivell 2

Nacionalisme	3.6.82 Les veus de les minories [nacionalistes] s'han de poder sentir [discussió sobre la LOAPA]	14.10.87 Els ciutadans han de renunciar a una part del dret d'autoafirmació. L'Estat modern es fonamenta en la renúncia al dret d'autoafirmació dels ciutadans i dels nacionalismes perifèrics.	22.4.88 El romanticisme nacionalista instrumentalitza la història en benefici propi.	22.4.88 A les societats modernes hi ha identificació afectiva amb dues menes de valors: els compartits per tota la ciutadania i els compartits només per una comunitat ideològica. La identificació amb els valors és afectiva.	6.9.91 Els nacionalismes creen fronteres.
Nacionalisme- CiU- (I)	31.5.84 La trajectoria i la persona de Pujol és una cosa diferent de la història i la realitat de Catalunya. Pujol utilitza la seva trajectoria política i els seus projectes de futur per fer populisme.	31.5.84 No és democràtic identificar un país amb un líder. El pujolisme identifica Pujol amb Catalunya. El pujolisme i CDC es presenten com a sinònims de Catalunya.	31.5.84 L'adhesió popular a Pujol és un fenomen que té a veure amb els sentiments i les emocions nacionalistes.	22.4.88 Hi ha indicis que fan pensar que la celebració del Mil·lenari podria ser un dels casos d'instrumentalització de CiU a favor del seu projecte.	22.4.88 El patriotisme perifèric no servirà per frenar el patriotisme central.
Nacionalisme- CiU (II)	22.4.88 El nacionalisme perifèric català fa una exaltació simètrica al patriotisme retòric.	22.4.88 Qui fa servir símbols o commemoracions per representar valors de només una comunitat ideològica és un mil·lenarista. Els nacionalistes catalans que estan al govern de la Generalitat fan mil·lenarisme.	17.5.88 El que és greu és que organitzacions independentistes rebien subvencions del govern Pujol. El doble joc: Pujol professa vinculació a Espanya a través del rei i alhora subvenciona els independentistes que boicotegen el rei.	6.9.91 Pujol està equivocat si diu que Catalunya és com Lituània	6.9.91 Comparar Catalunya amb Lituània va ser una reliscada retòrica electoralista de Pujol.

L l e n g u a	Nacionalisme-CiU - (III)	6.9.91 CiU mai ha estat a favor de la secessió de Catalunya. CiU sempre ha estat a favor de construir Espanya.	6.9.91 CiU ha aprofitat l'onada de nacionalisme de l'Est i Iugoslàvia.	6.9.91 La comparació de Catalunya amb Lituània feta per Pujol és lamentable. És oportunista. Va ser feta amb 'estudiada ambigüitat'. Probablement Pujol només perseguia més finançament.	27.6.93 El nacionalisme de CiU equival al nacionalisme català. No és coherent per Pujol, que parla de grans ambicions i serveis a Catalunya, fer servir actituds i arguments petits, tal com està fent. Els arguments-fantasmes mostren una actitud 'petita'.	27.6.93 Si CiU permet que el govern que es formi sigui feble i busca només pactes puntuals es comportaria com un mercader persa. En la mesura que CiU regateja i es nega al govern de coalició s'està comportant com un mercader persa. L'actitud de CiU es projecta sobre el conjunt dels catalans.
	(I)	27.6.86 És inconstitucional establir el deure dels gallecs / bascos / catalans de saber respectivament les seves llengües.	27.6.86 El castellà és l'única llengua de la qual se'n pot exigir el coneixement.	27.6.86 Que en determinades ocasions l'administració autonòmica usi només la llengua de la Comunitat Autònoma (diferent del castellà) discrimina el castellà.	27.6.86 Tots els poders públics presents a la Comunitat Autònoma han de practicar la cooficialitat.	24.12.94 El bilingüisme integral és constitucional. La immersió lingüística és constitucional. El bilingüisme integral és possible i desitjable.
	(II)	24.12.94 La immersió és el millor mètode per evitar: - segregació escolar. - dues comunitats lingüístiques separades. Si hi haguessin dues comunitats lingüístiques es vulneraria el principi d'igualtat entre tots els espanyols.	24.12.94 Existeixen dubtes sobre l'aplicació de la Llei de Normalització. L'aplicació podria no respectar la doble oficialitat i aplicar-se en detriment del castellà.	24.12.94 És possible establir una situació en què hi hagi una llengua de primera (amb dret i deure de saber-la) i una de segona (només amb dret de saber-la, però no amb el deure de saber-la). És possible establir una altra situació en què les dues llengües tinguin el mateix dret i deure de ser conegudes.	24.12.94 El sistema escolar bilingüe situa en pla de pràctica igualtat la llengua oficial de l'Estat i la de la comunitat autònoma. La interpretació del Suprem no mantindria el bilingüisme i no preservaria la convivència lingüística.	24.12.94 La interpretació del Tribunal Constitucional preservarà la convivència lingüística.

L e n g u a (III)	24.12.94 És important que el Tribunal Constitucional legítimi la discriminació positiva a favor del català. Fer que el català sigui el centre de gravetat del model bilingüista és una discriminació positiva.	24.12.94 La discriminació positiva que consisteix a fer que el català sigui la llengua vehicular en els primer anys d'escolarització és legítima. El deure dels ciutadans de conèixer el castellà no significa que el català no pugui ser llengua vehicular ni el dret a rebre l'ensenyament només en castellà.	24.12.94 El Tribunal Constitucional no margina el castellà. La consideració del castellà com a llengua preferent (<i>de primera</i>) queda 'acotada' a l'àmbit de l'Estat.	24.12.94 Els ciutadans desplaçats temporalment a una Comunitat Autònoma tenen dret a fer ús de la preferència del castellà.	24.12.94 Si no hi ha convivència lingüística no hi pot haver convivència civil.
C a t a l u n y a	3.6.82 Existien greuges comparatius d'altres territoris espanyols respecte de Catalunya i el País Basc.	31.5.84 El sentiment de greuge forma part de la realitat catalana	22.4.88 És absurd celebrar el Mil·lenari de Catalunya perquè el terme Catalunya no va aparèixer fins el 1114. En realitat, Catalunya no va néixer fa mil anys	22.4.88 La celebració està en fals, és una instrumentalització de la història. Mantenir que un episodi històric va ser el naixement de Catalunya és una interpretació voluntarista i imaginada.	22.4.88 Les commemoracions i els símbols potenciat pel govern han de donar una expressió racional de la identificació afectiva de només els valors compartits per tota la ciutadania, no per una part com en el cas de Mil·lenari.
Catalunya i Espanya (I)	3.6.82 A Catalunya i al País Basc l'aplicació del procés autonòmic està justificada. El diari està a favor del marc constitucional i dels estatuts d'autonomia.	31.5.84 Hi hauria d'haver un fur que equiparés els parlamentaris autonòmics amb els diputats.	14.10.87 El diari està a favor de l'Estat de les autonomies perquè és una forma de convivència entre els pobles espanyols.	14.10.87 'La construcció de l'Estat-nació Espanya democràtic és tasca de tots els representants de la ciutadania i els presidents basc i català són els que més han de mostrar el camí perquè ho són de les 'nacionalitats' més diferenciades'.	6.9.91 'El nacionalisme de CiU i el PNB ha de continuar sent artífex de la construcció autonòmica espanyola, si no és així es frustrarà la unitat europea'.

Catalunya i Espanya (II)	6.9.91 Si la unitat europea només és econòmica. Espanya tindrà un paper marginal i les autonomies espanyoles el mateix. A Espanya i a les autonomies els convé la unitat política i militar.	6.9.91 L'aparició de noves fronteres dins d'Europa dificultaria la unitat europea. La unitat europea hauria de diluir les reivindicacions nacionalistes.	6.9.91 El govern ha d'abordar sense por l'Estat de les autonomies. El govern actua tímidament en el desenvolupament de l'Estat de les autonomies.	6.9.91 L'Estat de les autonomies és una bona solució, d'àmbit europeu, que resol les contradiccions entre unitat de l'Estat i reivindicacions nacionals perifèriques. La cohesió / unitat de l'Estat és necessària.	6.9.91 CiU i PNB són artífexs principals de l'Estat de les autonomies.
Catalunya i Espanya (III)	6.9.91 La independència de Catalunya o del País Basc comportaria la fi de la unitat europea. La unitat europea és prioritària sobre la independència de Catalunya o del País Basc.	6.9.91 L'Estat ha de donar respostes polítiques, econòmiques, socials i culturals a les demandes de les nacionalitats. Si l'Estat no respon adequadament, empeny les nacionalitats cap a la secessió. En aquest cas, l'Estat seria corresponsable del fracàs de la unitat europea.	6.9.91 La integració a la Comunitat Europea lliure, pròspera i democràtica de les autonomies es fa a través de l'Estat espanyol		
Espanyolisme (I)	14.10.87 Hi ha símbols considerats comuns a tot Espanya.	14.10.87 En el 12 d'octubre hi ha elements simbòlics per integrar i elements per a dividir. Durant 1992 hi haurà una onada de retòrica patriòtera.	14.10.87 L'afirmació de la identitat espanyola s'inicia a partir de la colonització de les Índies occidentals i de la conquesta de Granada. L'afirmació es va fer a costa de l'exclusió de jueus i moriscs i amb la Inquisició.	14.10.87 "[5.1.] En el Descubrimiento hay elementos culturales de primer orden." "[5.2.] En torno a ellos puede otorgarse un contenido efectivamente integrador a la nueva fiesta nacional".	14.10.87 Les institucions democràtiques són la columna vertebral del país. Les institucions són la representació de la voluntat dels ciutadans.

S í m b o l s (I)	Espanyolisme (II)	22.4.88 El 1492 es va produir la unificació de l'Espanya moderna. Existeix l'amenaça de superabundància de retòrica patriòtera per part dels organitzadors del V Centenari i la unificació.	22.4.88 Les commemoracions i els símbols potenciats pel govern han de donar una expressió racional de la identificació afectiva de només els valors compartits per tota la ciutadania.	17.5.88 Les protestes contra la visita del rei són protestes contra l'Estat.	6.9.91 L'alarmisme davant declaracions com les de Pujol alimenta nacionalismes irresponsables i extremistes que volen imitar l'exemple bàltic: la independència.	6.9.91 En votar la Constitució el poble espanyol va garantir la unitat d'Espanya.
		14.10.87 (3) Als països de llarga tradició democràtica, l'oposició no qüestiona ni la bandera, ni l'himne ni les commemoracions (com el 12 d'Octubre).	14.10.87 (4) Gairebé tothom ("genéricamente") accepta que els símbols són elements de cohesió social i identificació afectiva dels ciutadans. La celebració està destinada a reforçar els lligams de convivència.	14.10.87 La desfilada militar ha de formar part de la celebració. La desfilada no ha de ser l'eix central de la celebració.	22.4.88 És possible, amb símbols i/o commemoracions donar una expressió racional d'una identificació afectiva. I així ha de ser. No s'han de potenciar els símbols de valors compartits només per una comunitat ideològica (en particular, els nacionalistes catalans o els que creuen que Catalunya va néixer fa mil anys).	21.5.92 El Barça és un club català i espanyol. El Barça complia una funció simbòlica El triomf ha de servir perquè el Barça obri una nova etapa lliure del llast que comportava la seva funció simbòlica –ser representatiu de Catalunya–, és a dir, haver de guanyar en nom de Catalunya.

Relacions CiU-PSOE	27.6.93 La posició de Pujol és absurda. La coalició governamental PSOE-CiU és el que convé. Pujol hauria d'acceptar la coalició.	27.6.93 Amb un govern de coalició PSOE-CiU es pot culminar la incorporació del nacionalisme català al govern d'Espanya.	27.6.93 Els programes dels dos partits en assumptes bàsics són similars. PSOE i CiU poden fer un programa de govern coherent.	27.6.93 La darrera actitud de Pujol és molt preocupant: - és victimista, al parlar del desenvolupament autonòmic. - considera un favor al PSOE entrar al govern central. - posa com a condició del pacte que el PSOE assumeixi tot el que CiU vol ("un trágala").	
Independentisme	17.5.88 Els independentistes no s'haurien d'aprofitar de les partides per fomentar l'ocupació.	17.5.88 La conselleria de Treball potser actuava de bona fe, no sabia que l'Associació de Vexil·lologia era una tapadora de la Crida.	17.5.88 Que tres organitzacions independentistes demanin subvencions per a l'ocupació hauria d'haver alertat la conselleria de Treball.	6.9.91 L'alarmisme davant declaracions com les de Pujol alimenta nacionalismes irresponsables i extremistes que volen imitar l'exemple bàltic: la independència.	
Autodeterminació	14.10.87 Els ciutadans han de renunciar a una part del dret d'autoafirmació.	14.10.87 L'Estat modern es fonamenta en la renúncia al dret d'autoafirmació dels ciutadans i dels nacionalismes perifèrics.			